

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ತುಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ

[ಪರಿಷ್ಕೃತ]

ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ

8

ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿ

ಭಾಗ - 2

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)

6ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 003.

ಅದೇಕಟ್ಟ್

ಕ್ರ.ಸಂಖ್ಯೆ

ಪಾಟೊ

ಪಾಲೆಸಂಕೆ

ಗದ್ಯ ಪಾಟೊಲು

5. ನಗರ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ಎಂಚಾಂಡ್ ?	01
6. ಅಕ್ಷರ ಬಿತ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ಹರೇಕಳ ಹಾಜಬ್ಬ	08
8. ಕಲ್ಲ ಚೋದ್ಯದ ಕಾರ ಮುದೆಲ್ಡ್	25
9. ಪಿರಾಕ್ದ ಬಾರಕೂರು	38
10. ಸುತ್ತುಮುತ್ತದ ಪಕ್ಕಿಲು	51

ಪದ್ಯ ಪಾಟೊಲು

5. ಒರಲ್	15
6. ಕಡಲ್	20
7. ಅಜ್ಜಬಿರು	33
8. ಪೆರಿಂಜಗುತ್ತು ದೇವುಪೂಂಜೆ	44

* * * * *

ನಗರ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ಎಂಚಾಂಡ್ ?

ಬೆನ್ನಿಯೇ ನಮ್ಮ ದೇಸೊದ ದಿಂಜ ಜನಕುಲೆನ ಕಸುಬು. ಬೆನ್ನಿ ಮಲ್ಪೊಡುಂದಾಂಡ ದಾರಾಳ ನೀರ್ ಬೋಡು. ಅಂಚಾದ್ ನೀರ್‌ದ ಸೆಲೆ ಓಲೋಲು ಉಂಡಾ ಅಲ್ಪ ಮಾತಾ ಒಕ್ಕಲೆಗಾದ್ ಜನ ಇಲ್ಲ ಕಟ್ಟೆದ್ ಕುಲ್ಯೆರ್. ಜನ ಮಂದೆ ಎಚ್ಚಾವೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ ಕಂಡ - ತೋಟೊಲು ಎಚ್ಚೊಂದು ಪೋಯ. ಅಲ್ಪ ಇಲ್ಲ-ಗುಡಿಚಿಲ್, ಕಿದೆ-ಕೊಟ್ಟೊಲು ಲಕ್ಕುದಂತುಯೊ. ಇಂಚ ದುಂಬು ಕಾಡ್ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೆ ನಾಡ್ ಆದ್, ಊರು ಉಟರ್ನ್ ಆಂಡ್. ಜಗತ್ತದ ವಾ ಕೋಡಿದ ಸುರುತ ಚರಿತ್ರೆನ್ ತೊಂಡಲಾ ಮಾತಾ ಊರುಲಾ ಉಂಡಾತಿನೆ ಸುದೆ ಬರಿಟ್‌ಂದೇ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಳ್ಳ - ತೋಡು, ಕೆದು, ಸುದೆತ ಬರಿಟ್ ಊರು ಉಂಡಾದ್, ಆ ಊರುಗು ಏಪೊಲಾ ನೀರ್‌ದ ಕೊರತೆದಾಂತೆ ಪಚ್ಚೆ. ಪಜಿರ್ ಬಣ್ಣೊ ತೋಚೊಂದು ಇತ್ತಂಡ್.

ನರಮಾನಿಗ್ ಬಂಜಿದ ಬಡವು ಕರಿಯರೆ ನುಪ್ಪು ಬೋಡು. ಆತ್ ಇತ್ತಂಡ ಯಾವಂದ್, ಮೆಯಿ ಮುಚ್ಚೊನ್ನರೆ ತುತ್ತುಪದೆಪು ಬೋಡು. ಕೃಷಿ ಮಲ್ಪೆರೆ ಕೊಟ್ಟು, ಪಿಕ್ಕಾಸು, ನುಗ, ನಾಯೆರ್ ಬೋಡು. ಅಟಲ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಕರ ಬಿಸಲೆ ಬೋಡು. ಕೆಲವು ಕುಟುಮೊದಕುಲು ಬೆನ್ನಿನ್ ಬುಡ್ಡ್ ಇಂಚಿನ ಒಂಚೊಂಜಿ ವಸ್ತುಲೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ಕೈಕಸುಬುಲೆನ ಸಾದಿ ಪತ್ಯೆರ್. ಅವು ತರೆಮಗ್‌ರ ದುಂಬತ್ತ ಪೋನಗ ಅಕುಲೆ ಕುಲಕಸುಬು ಆಂಡ್. ಕುಲಕಸುಬುಗನುಸಾರವಾದ್ ಜಾತಿ ಉಂಡಾಂಡ್. ಇಂಚ ಊರುಗು ಬೋಡತ್ತಿನ ಮಾತ ಸಾಮಾನ್ ಸವಲತ್ತುಲೆನ್ ಜನ ಊರುಡ್ಲೇ ಪಡೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಊರುಡ್ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಸಾಮಾನ್ಲೆನ್ ಪರವೂರುಡ್ ಊರುಗು ಕನತ್ ಮಾರಾಟ ಮಲ್ತರೆ ಕೆಲವು ಜನ ಸುರು ಮಲ್ತರ್. ಸುರುಟು ಅಕುಲು ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಬೋಡ್ತಿನ್ ಸಾಮಾನ್ಲೆನ್ ಇಲ್ಲ್, ಇಲ್ಲಡೆ ಕಾಂಟ್ರುಡ್ ತುಂಬುದು ಕೊನೊದು ಮಾರೊಂದಿತ್ತರ್. ಉಂದು ಬಂಜಂದ್ ತೋಜಿನಗ ಮೊಕುಲು ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಮಾತ ಬರಿಯರೆಗ್ ಅನುಕೂಲ ಆಪಿನ ಊರುಡ್ ಪಿದಾಯಿದ ಜಾಗೆಡ್ ಅಂಗಡಿ ಪಾಡ್ ಬೇರೊ ಸುರು ಮಲ್ತರ್. ಇಂಚ ವರ್ಸೊಡ್ಲೊರ್ ಒಂಜೇ ಜಾಗೆಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆದ ಸಾಮಾನುಲೆ ಮಾರಾಟೊದ ಅಂಗಡಿಲು ಎಚ್ಚೊಂದು ಪೋಯ್. ದೂರೊದ ಊರುಡ್ ಬತ್ತಿನಕುಲೆಗ್ ಬಡವು-ಅಸರ್ ಇರಿಯರೆಗಾದ್ ಹೋಟೆಲುಲು ಉಂಡಾಯ್. ಇಂಚ ಅವು ಒಂಜಿ ಪೇಂಟೆನೇ ಆಂಡ್. ಪೇಂಟೆಡ್ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಯರೆ-ಬರಿಯರೆ ಇತ್ತಿನ ಸಾದಿ ಬದಲಾದ್ ಮಾರ್ಗ ಆಂಡ್. ಗಾಡಿ ವಾಹನೊಲೆಡ್ ಸಾಗಾಟ ಸುರುವಾಂಡ್.

ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಬೇರೊಗಾದ್ ಸುರುಕು ಬಾರತೊಗು ಬತ್ತಿನಕುಲು. ಅಕುಲು ದೇಸೊದ ಆಯಕಟ್ಟೆದ ಜಾಗೆಲೆಡ್ತಿ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪೇಂಟೆಲೆನ್ ತೂದು. ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಅಂಗಡಿ ಪಾಡ್ಲರ್. ಅಕುಲೆ ಊರುಡ್ ಕನತಿನ ಕುಂಟು, ಗೋದಿ, ಕಬೊದ ಸಾಮಾನುಲು - ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಸರಕುಲೆನ್ ದೆತ್ತಾದ್ ದೀಯೆರೆ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬಂಡಸಾಲೆ ಕಟ್ಟಾಯಿರ್. ಮಾರಾಟೊದ ಮಳಿಗೆಲೆನ್ ಪಾಡ್ಲರ್. ಮುಲ್ಪಡ್ ಪರ್ತಿ, ಅರಿ, ಮಸಾಲೆ ಸಾಮಾನುಲೆನ್ ಕಿರಯೊಗು ದೆತೊಂದು ಅಕುಲೆನ್ ಊರುಗು ಕಡಮಡ್ ಕೊರಿಯರೆ ಸುರುಮಲ್ತರ್. ಇಂಚ ಪೇಂಟೆಲು ಮಲ್ಲೆ ಆದ್ ನಗರ ಉದಿಪನ ಆಂಡ್.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ಡ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಉಂಡಾಂಡ್. ಇಲಾಯಿತಿ ದೇಸೊಲೆಡ್ ರೈಲ್ ಸಂಚಾರ ಸುರುವಾಂಡ್. ಗಾಳಿದ ಬಲೊಟು ಪೋಪಿನ ಪಾಯಿ-ಪಾಂಡಿಲೆನ್ ಬದಲ್ ಉಗಿಸಗ್ಗಿಡ್ ಪೋಪಿನ ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಪಡವುಲೆನ್ ಸಂಚಾರ ಕಡಲ್ಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ಡ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಯಂತ್ರೊಲು ಬಾರತೊಗು ಬತ್ತ್. ಬಾರತೊದ ನಗರೊಡ್ಲಾ ಕಾರ್ಖಾನೆಲು ಲಕ್ಕುದುಂತ್ಯ್. ಕುಟುಂಬದ ಗಿರಣಿಲು ಸುರುವಾಯಿಪೆಟ್ಲೆಗ್ ಹಳ್ಳಿಡ್ತಿನ್ ಕೈಮಗ್ಗ ಮೂಲೆ ಸೇರ್ಂಡ್. ಚೆಂಬು, ಪಿತ್ತಾಳೆ, ಕಬೊ, ಮಿಲಾವು, ಕೀಜಿದ ಸಾಮಾನುಲು ಕಾರ್ಖಾನೆಡ್ ಬನ್ನಗ ಹಳ್ಳಿದ ಮಣ್ಣೊದ ಬಾಜನೊಲೆಗ್ ಬಿಲೆದಾಂತೆ ಪೋಂಡು. ಇಂಚ ಕೆಲಸ ಕಳೆವೊನ್ನ ಹಳ್ಳಿ ಜವನ್ನೆರ್ ಕಸುಬು ನಾಡೊಂದು ಪೇಂಟೆ ನಗರೊಲೆಗ್ ಪೋಯರೆ ಸುರುಮಲ್ತರ್. ನಗರೊಲೆಡ್ ಜನ ದಿಂಜಿದ್ ಪೋಂಡು. ಬೆನ್ನಿದ ಕೆಲಸೊಗು ಜನ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಆಂಡ್.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆವರೆಗಾದ್ ಪುಣೆಪು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲೊಡು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೆರ್ “ಪೇಂಟೆನ್ ಬುಡ್ಡು ಹಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಲೆ, ಬೆನ್ನಿ ಬೇಸಾಯ ಮಲ್ಪುಲೆ” ಪಂಡ್ಡ್ ಜವನರೆಗ್ ಲೆಪ್ಪು ಕೊರಿಯಿರ್. ಆಂಡ ಆರ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಮಾತಾ ಜನೊಕುಲು ಕೇಂಡ್ಚೆರ್. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಬಾರತೊದ ಮಹಾನಗರ ಪಂಡ ‘ಮುಂಬಯಿ’. ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಬೇಲೆ ನಾಡೊಂದು ಏತೋ ಜನಕುಲು ಬಾರಿ ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬೆ ಮುಂಬಯಿಗ್ ಪೋಪಿನ ರಿವಾಜಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತರ್. ದುಂಬು ಪೋಯಿನಕುಲು ಅಲ್ಪ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಕೆಲಸ ಪತ್ಯೆರ್. ಎಡ್ಡೆ ಬೆಂದ್ಡ್ ಸಂಪೊತ್ತು ಮಲ್ತಾದ್ ಅಲ್ಪನೆ ನಿಲೆ ಆಯಿರ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಪಿದಾಯಿಡ್ ಪೋಯಿನಕುಲೆಗ್ ಅಲ್ಪ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕುನ ಬಂಜ

ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಬುಲಾಸೆಡ್ ಪೋಯಿನಕ್ಕು ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕಂದೆ, ಉನ್ನೆರೆ ನುಪ್ಪು ದಾಂತೆ ಬಂಜಿಬಾಯಿ ಕಟ್ಟೆದ್, ಸಾದಿ ಬರಿಟ್ ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಿರ ಬರ್ಪಿನ ಕತೆಲಾ ನಡತೊಂದುಂಡು.

ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ನಗರೊಗು ಹಳ್ಳಿಡ್ ಪೋಪಿನ ಜನಕುಲೆನ ಉದ್ದೇಶನೇ ಬೇತೆ. ನಗರೊಲೆಡ್ ಬದ್ದೆರೆ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಸವಲತ್ತು ಉಂಡು. ತನ್ನ ಬದ್ಕನ್ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ನಡಪಾಯರೆ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಎಚ್ಚ ಸೌಲಭ್ಯೊಲು ನಗರೊಡು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಎಡ್ಡೆ ಬರವು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕರೆಂಟ್, ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯೊ ಅಂಚನೇ ಮನರಂಜನೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲು ನಗರೊಡು ಸುಲಭೊಡು ಪಡೆಯರಗಾಪುಂಡು. ಕೈಟ್ ದುಡ್ಡು ಇತ್ತೆಂಡ ಯಾವು. ದಾನೆ ಬೋಡಾಂಡಲ ಪಡೆಯೊನೊಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಜನ ನಗರೊಗು ಪೋಪೆರ್. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ನರಮಾನಿನ ಒರು ವರ್ಚಸ್‌ನ್ ಬುಳಿಪೋವರೆ ಬೋಡಿತ್ತಿ ಪರಿಸರ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆಯನ ಬುಳಿಚ್ಚೆಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಬೆಂಬಲ, ಕೆಲಸ, ಅಯಿಕ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಂಬಳ ನಗರೊಡು ತಿಕ್ಕುನೆಡ್ಲಾವರ ಆಯನ ಮರ್ಜಿದಲೆಕೊ ಬದ್ಕಾಯೆರೆ ನಗರೊಲೆಡ್ ಅವಕಾಶ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಜನ ನಗರೊನು ಮೆಚ್ಚುವೆರ್.

ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವರ್ಸೊಡ್ಲ ವರ್ಸೊ ಎಚ್ಚೊಂದುಂಡು. 2001ಟ್ ಇತ್ತಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 5,28,50,562. ಅವು ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊಡ್ಲ ಬೊಕ್ಕ 2011 ಆನಗ 6,11,30,704 ಆತ್‌ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಮಲ್ಲನಗರ ಬೆಂಗಳೂರ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇ.37 ದಾತ್ ಎಚ್ಚೆದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ತೋಟ-ಕಾಡ್ ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿನ ಕೊಡಗ್‌ಡ್ ಎಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬಜೀ ಶೇ. 0.91 ಮಾತ್ರ. ನಗರೊಲೆಡ್ ಒರೊಡ್ಲೊರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಎಂಚ ಉರ್ಕರುಂಡು, ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಎಂಚ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದು ಪೋಪುಂಡು ಪನ್ನಿ ವಿಚಾರ ನೆನ್ನ ತೂನಗನೇ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಾರ್ಖಾನೆಲು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಲು, ಸಾಲೆ, ಕಾಲೇಜಿಲು ನಗರೊಲೆಡ್ ಉಂಡಾವೊಂದು ಪೋಪಿನನೇ ನೆಕ್ ಕಾರಣ. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಇತ್ತಿನ ಊರು ಆಡಳಿತೆಗ್ ಸುಲಭ ಆಪಿಲೆಕ ಗಡಿಕಟ್ಟೆದ್ ಮಲ್ತಿನ ಗ್ರಾಮೋನೇ ಇನಿ ತನ್ನ ಉದ್ದಗಲ ಎಚ್ಚ ಮಲ್ತೊಂದು ನಗರ ಆತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಒಂಜಿ ಗ್ರಾಮ ಆದಿತ್ತಿನ ಬೆಂಗಳೂರು ಇತ್ತೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಡ್ಡ-ನೀಟ ಲೆಕ್ಕದಾಂತಿ ಓಣಿಲು, ಗಲ್ಲಿಲು, ಮಾರ್ಗೊಲು, ನೆತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ಒತ್ತೊತ್ತು ಲಕ್ಕುದುಂತಿನ ಪತ್ತಿರ್ವ ಮಾರ್ಗಿಗದ ಕಟ್ಟೋಣೊಲು, ಮಾರ್ಗೊಲೆಡ್ ಒಂಜಿತ ಬೆರಿಯೆ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ನಾಲ್ ನಾಲ್ ಸಾಲ್ಡ್, ತಡೆದಾಂತೆ ಪೋಪಿನ ವಾಹನೊಲು, ಅಂಚಿಂಚಿ ಸಾದಿ ನಡಪುನ ಜನೊಕುಲು, ಏಪೊಲಾ ಬೊಬ್ಬೆ, ಗಲಾಟೆ, ಸಬ್ದೊಮಾಲಿನ್ಯ, ಕಾರ್ಖಾನೆಲು ಕಕ್ಕೊಂದುಪ್ಪಿನ ಪುಗೆ, ಚರಂಡಿ ತೋಡುಲೆಡ್ ಏಪೊಲಾ ಪರತೊಂದಿಪ್ಪಿನ ಕುರ್ಯೆಲ್ ನುಪ್ಪು, ಕಜಿಪು, ತಿಂಡಿ ತಿನಸುಲು, ಕುರ್ತೆಲು ನೀರ್, ಪಗೆಲ್ ರಾತ್ರೆ ಡುಯಿಂ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಾವೊಂದಿಪ್ಪಿನ ಉಮಿಲ್, ಮಾರಿ ಕಿಲೆಂಜಿಲೆ ಕಾಟೊ - ಇಂಚ ನಗರೊದ ಬದ್ಕ ದುಡ್ಡುದಾಂತಿನಾಯಗ್ ಏಪೊಗ್ಲಾ ಸುಕೊತ ಬದ್ಕತ್.

ನಗರೊಲೆಡ್ ಬೋಡಿತ್ತಿಲೆಕ ಇಲ್ಲ ಬಾಡಯಿಗ್ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ತಿಕ್ಕೊಂಡಲಾ ತನ್ನ ಸಂಪಾದನೆದ ಅರೆವಾಸಿ ದುಡ್ಡುನು ಬಾಡಯಿಗೇ ಕಳೆವೊನೊಡಾಪುಂಡು. ಇಜ್ಜಂಡ ತಾನ್ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ನುನ ಜಾಗೆಡ್ಲ ಮುಪ್ಪು-ನಲ್ಪೊ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರೊಡು ಇಲ್ಲ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದಿನನಿಚ್ಚೊ ರೈಲ್‌ಡೋ

ಬಸ್ಸೋ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಪರಿಸರಮಾಲಿನ್ಯ, ಸಬ್ಬಮಾಲಿನ್ಯ, ಪರಡುನ ರೋಗೊಲೆನ ಪೋಡಿಗಿ, ಸಂಚಾರ ಮಲ್ಪುನಗ ಓಲು ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್ ಆಪುಂಡೋ ಪನ್ನಿ ಪೋಡಿಗಿ - ಇಂಚ ನಗರೊಲೆಡುಪ್ಪಿ ಜನಮಾನಿಯರೆನ ಉಡಲ್ದೇಪೊಲಾ ತಳಮಳ. ಇಲ್ಲಲಿತ್ತಿ ಪೊಂಚೆವೆಗ್ಲಾ ಅಂಚನೇ ಪಿದಾಯಿ ಪೋಯಿನಕುಲು ಏಪ ಬರ್ಪೆರ್‌ಂದ್ ಕಾತ್ ಕುಲ್ಲುನನೇ ಬೇಲೆ.

ನಗರೊದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದ್ಕಡ್ ನರಮಾನಿ ತನ್ನ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ ಕಳೆವೊನ್ನೆ ಪಿದಾಯಿದಕುಲೆ ಸಂಪರ್ಕಬುಡಿ ಇಲ್ಲಲಿತ್ತಿ ಬುಡೆದಿ ಜೋಕ್ಷೆಡನೇ ಪಾತೆಯರೆ ಯಜಮಾನ್ಯಗ್ ಪುರುಸೊತ್ತು ಉಪ್ಪುಜಿ. ಇಂಚ ತನ್ನ ಬರಿತ ಇಲ್ಲಾಲ್ದಕುಲು, ನೆರೆಕರೆದಕುಲೇ ಗುರ್ತೊದಾಂತಿನಕುಲು. ನಗರೊಡ್ಲಿ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ತನ್ನ ಬದ್ಕೆ ಮಲ್ಲೆ. ಸಮಾಜ ಪಂಡ ಎಂಚಿನಂದೇ ಆಯಗ್ ಗೊತ್ತುಪ್ಪುಜಿ. ಬಾಕಿ ಜನಕುಲೆಡ ಪ್ರೀತಿ, ದಯೆ, ಕರುಣೆ ತೋಜವುನ ಮಾನವೀಯ ಗುಣೊಕುಲೇ ಆಯಡ ಒರಿದುಪ್ಪುಜ್ಜಿ. ದುಡ್ಡು ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ಪುನ, ಸುಕೊ ಓಲುಂಡುಂದು ನಾಡೊಂದು ಪೋಪುನ ಉಂದು ರಡ್ಡೆನ್ ಬುಡುಂಡ ಆಯನ ತರೆಟ್ ಬೇತೆದಾಲ ಅಲಚನೆಲೇ ಬರ್ಪುಜ. ಇಂಚಾದ್ ಆಯೆ ಮಹಾಸ್ವಾರ್ಥಿ ಆವೊಂದೇ ಪೋಪೆ.

ಮಲ್ಲ ಸಂಬಳೊದ ಕೆಲಸೊ ತಿಕ್ಕುಂಡುಂದು ನಂಬುದ್ ಕೆಲವೆರ್ ಬುಡೆದಿ ಜೋಕುಲೆನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ನಗರೊಲೆಗ್ ಪೋಪೆರ್. ಅಲ್ಪ ಅಕುಲು ಎನ್ನಿಲೆಕ ಆಪುಜಿ. ಕೆಲಸೊ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೊಡಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉಂತ್ಯರೆ ಇಲ್ಲ್ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಬೇತೆ ದಾಲ ಸಾದಿದಾಂತೆ ನಗರೊದ ಪಿದಾಯಿಡ್ ಕುರ್ತಲ್ ನೀರ್ ಪರತೊಂದು ಪೋಪಿ ತೋಡುದ ಬರಿಟ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಜಾಗೆಡ್ ಟೆಂಟ್ ಕಟ್ಟೋ, ಗುಡಿಚ್ಚಿಲ್ ಕಟ್ಟೋ ನಿಲೆ ಉಂತೊಡಾಪುಂಡು. ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತಿ ದುಡ್ಡು ಕರ್ಚಿಗ್ ಯಾಯಿಜೀಂದಾಂಡ ಬುಡೆದಿ ಜೋಕುಲು ನಟ್ಟೊಡಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಇಂಚ ಗುಡಿಚ್ಚಿಲ್ ಕಟ್ಟಾದ್ ಕುಲ್ಲಿನಕುಲೆನ ಸಂಕೆ ದಿನೊಡ್ಲ ದಿನೊ ಎಚ್ಚಾವೊಂದೇ ಪೋಪುಂಡು. ಇಡೆಗ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೊಲ್ಪು, ನೀರ್‌ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದಾಲಾ ಉಪ್ಪುಜಿ. ಏಪೊಲಾ ಉಮಿಲ್ ಕಿಲೆಂಜಿದ ಕಾಟ. ಕಾಯಿಲೆ ಪಸರೊಂದುಪ್ಪುಂಡು.

“ಹಳ್ಳಿಡ್ಲಾದ್ ದಿಲ್ಲಿ ಒರಿದ್‌ಂದ್” ಪಂಡ್‌ದೊಂಜಿ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ಹಳ್ಳಿದ ಪರಿಸರ ಎಡ್ಲೆ ಉಂಡು. ಸುದ್ದೊ ಗಾಳಿ ಬೀಜುಂಡು. ಸುದ್ದ ನೀರ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಮಾಲಿನ್ಯೊದ ಸಂಗತಿಯೇ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ದಾನೆ ಹಳ್ಳಿಡ್ಲೆ ಬೆನ್ನರೆ ಜನೊ ಇಜ್ಜಿ. ಕಲ್ಲಿನಕುಲು ಪೂರ ಪೇಂಟೆ, ನಗರ ಸೇರೊನ್ನೆರ್. ಇಲ್ಲಾಲ್ ಒರಿಪ್ಪುನೆ ಅರ್ಜಿಲ್-ಅರ್ಜಿಲ್ ಮಾತ್ರ. ಕಂಡ-ತೋಟೊದ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಏತ್ ಯಂತ್ರೊಲೆನ್ ಗಳಸ್‌ಂದಲಾ ಜನಮಾನಿದಾಂತೆ ಕೆಲಸ ನಡಪವುನ ಬಂಜ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಕಲ್ಲಿನ ಜವ್ವನೆರ್ ಹಳ್ಳಿಡುಂತುದು ಬೆನ್ನಿಬೇಸಾಯೊದ ಜಬದಾರಿ ವಹಿಸವೊನೊಡು. ಪಡಿಲ್ ಬೂದಿನ ಕಂಡ ಪೂರಾ ಸಾಗೋಳಿ ಆವೊಡು. ಬುಳೆ ಬಾಗ್ಯೊನು ಎಚ್ಚಾವೊಡು. ಅರಿದ್ ಪೋಪಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ ಒರಿಪಾವೊನುಡು. ಸಮಾಜೊದ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಾದ್, ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ದಿಂಜಿ ಮನಸ್‌ಡ್ ಬೇಲೆ ಬೆನೊಡು. ಕೃಷಿಕ್ ಅರಿಯಂತ್ರ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ದೇಸೊಗೇ ಅರಿಯಂತ್ರ ಬತ್ತಿಲೆಕ. ಅಂಚಾದೆ ತೆರಿನಕುಲು ಹಳ್ಳಿಡ್ಲಾದೆ ದಿಲ್ಲಿ ಒರಿದ್‌ಂದ್ ಪನ್ನೆರ್.

ಮೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಬುಳೆಚ್ಚೆಲ್ - ಬುಳೆವು
ಮಂದೆ - ಜನಮಾನಿ
ಪುದೆಪು - ಹೊದಿಕೆ
ಬಿಸಲೆ - ಕಜಿಪುದ ಮಣ್ಣೊದ ಬಾಜನ
ತರೆಮಗ್ಗರ - ತಲೆಮಾರು
ಕಾಂಟ್ಕಿ - ಪುಡಾಯಿ
ಪಾಂಡಿ, ಪಡವು - ಹಡಗು
ಗಿರಣಿ - ಕಾರ್ಖಾನೆ
ರಿವಾಜಿ - ಕಟ್ಟಕಟ್ಟೆ
ಅರಿಯಂತ್ರ - ನಾಶ
ಮಿಲಾವು - ಉಕ್ಕು (ಲೋಹೊ)
ಇರಿ - ಉಪಶಮನೊ
ಒಕ್ಕೊಲೆ - ಬೆನ್ನಿ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜಿಟ್ಕೊಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಜನ ನೀರಿತ್ತಿ ಜಾಗೆಡ್ ದಾಯೆ ಇಲ್ಲ ಕಟ್ಟೊದ್ ಕುಲೈರ್?
2. ಹಳ್ಳಿ ಪನ್ನಿ ಪುದರ್ ಎಂಚ ಬತ್ತಂಡ್?
3. ಊರುದ ನರಮಾನಿ ಸುರುಮಲ್ಲಿನ ಸುರುತ ಕಸುಬು ದಾದ?
4. ಸುರುಕು ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಡೆ ಬೋಡೆತ್ತಿನ ಸಾಮಾನ್ ಎಂಚ ಮಾರಾಟ ಆವೊಂದಿತ್ತಂಡ್?
5. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಓಲು ಸುರುವಾಂಡ್?
6. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ದಕುಲು ಬಾರತೊಗು ದಾಯೆಗಾದ್ ಬತ್ತೆರ್?
7. ಕುಂಟುದ ಗಿರಣಿ ಸುರುವಾನಗ ಏರ್ ಕೆಲಸ ಕಳೆವೊಂಡೆರ್?
8. ದುಂಬು ಮುಂಬಯಿಗ್ ಊರುಡ್ಲ ಜನ ದಾಯೆ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್?
9. ನಗರದ ಬದ್ಕೆ ಏಪಲಾ ಪೋಡಿಗದ ಬದ್ಕೆ ದಾಯೆ?
10. ನಗರೊದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ತನ್ಕುಲೆನ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒರಿಪ್ಪರೆ ದಾಯೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಜಿ ?

II ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ೩-೪ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ.

1. ಊರು ಎಂಚ ಉಂಡಾಂಡ್ ?
2. ಪೇಂಟೆ ಎಂಚ ಸುರುವಾಂಡ್ ?

3. ನಗರೋಡು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾತೋನುನ ದಾಯೆ ಮಲ್ಲ ಕಷ್ಟ?
4. ಜನೋಕುಲು ನಗರೋಗು ದಾಯೆಗಾದ್ ಪೋಪೆರ್?
5. ದುಡ್ಡು ಇತ್ತಿನಾಯ್ ನಗರೋನೇ ಎಡ್ಡೆ ಎಂಚೆ?
6. ನಗರೋಡು ತಿಕ್ಕುನಂಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯೋಲು ದಾದ?

III ತಿರ್ತ್ ಕೂರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೋಲೆನ್ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ದು ಬರೇಲೆ.

1. “ಜವ್ವನೆರೇ ಪೇಂಟೆ ಬುಡ್ಡು ಹಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಲೆ”.
2. ಕಸುಬುಗನುಸಾರವಾದ್ ಜಾತಿ ಉಂಡಾಂಡ್.
3. ಮಣ್ಣಾದ ಬಾಜನೋಲೆಗ್ ಬಿಲೆದಾಂತೆ ಆಂಡ್.
4. ನಗರೋದ ಜನೋಕುಲೆನ ಉಡಲ್‌ಡೇಪಲ ತಳಮಳ.
5. ಹಳ್ಳಿಡ್ಲಾದೇ ದಿಲ್ಲಿ ಒರಿದಾಂಡ್.

IV ಬುಡ್ಡುಪೋಯಿನ ಸಬ್ಬೋಲೆನ್ ಸೇರ್ದಾದ್ ಬರೇಲೆ.

1. ಕುಲಕಸುಬು ತರೆಮಗ್‌ರ ದುಂಬೊತ್ತೊಂದು ಪೋನಗ _____ ಉಂಡಾಂಡ್.
2. ಪಾಯಿ ಪಾಂಡಿಲೆನ ಬದಲ್ _____ ಡ್ ನಡಪುನ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪಡವುಲೆನ ಸಂಚಾರ ಕಡಲ್‌ಡಾಂಡ್.
3. ನಗರದ ಪಿದಾಯಿ ಗುಡಿಚ್ಚಿಲ್ ಕಟ್ಟಾದ್ ಕುಲ್ಲಿನಕುಲೇಡ್ಲಾದ್ _____ ಉಂಡಾಂಡ್.
4. ಆಡಳ್ತಿಗನುಕೂಲ ಆಯರೆ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಗಡಿಕಟ್ಟಾದ್ _____ ಮಲ್ತೆರ್.
5. ಕೊಡಗ್‌ದ ಜನಸಂಕೆ ಶೇಕಡಾ _____ ಮಾತ್ರ ಏರ್ಪಂಡ್.

V ಜಾತಿಗ್ ಸೇರಂದಿ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರೇಲೆ.

1. ಚೆಂಬು, ಪಿತ್ತಾಳೆ, ಮಣ್ಣ್, ಮಿಲಾವು, ಕೀಜೆ
2. ಓಣಿ, ತೋಡು, ಗಲ್ಲಿ, ಸಾದಿ, ಬೀದಿ
3. ಒಕ್ಕಲೆ, ಕಂಡದ ಬೆನ್ನಿ, ಕೃಷಿ, ಬೇಸಾಯ, ಬೇರೊ
4. ನಗರ, ಪೇಂಟೆ, ತೋಟೊ, ಅಂಗಡಿ, ಮಳಿಗೆ
5. ಪಲ್ಲ, ತೋಡು, ಕೆದು, ಕಡಲ್, ಸುದೆ

VI ಮುಲ್ವ ಕೂರ್ತಿನ ವಿಷಯೋಲೆಗ್ 15 ವಾಕ್ಯ ಮೀರಂದಿಲೆಕ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೇಲೆ.

1. “ಹಳ್ಳಿದ ಬದ್‌ಕ್ ಸಂತೋಸುದ ಬದ್‌ಕ್”
2. ನಗರ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ದ ತೊಂದರೆಲು.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಬುಡ್ಡುಪೋಯಿ ಅಕ್ಷರೊನ್ ನೇರ್ದಾದ್ ಬರಲೆ.

(ನ, ಗು, ನ್, ನಾ, ಡು, ಡ, ಡ್ವಾದ್, ಲ್ವ, ಗ್)

1. ರಾಮ _____ ರಾವಣ _____ ಸರಿ ಇಜ್ಜಾಂಡ್.
2. ದಶರಥ _____ ಮಗೆ ರಾಮೆ.
3. ರಾಮೆ ವಾಲಿ _____ ಕೆರಿಯೆ.
4. ರಾವಣೆ ಕೇಂಡೆ “ಅಂಗದೆ ಪಂಡ ಈಯೆ _____”?
5. ಸುಗ್ರೀವನ ದೆಸೆ _____ ವಾಲಿನ್ ರಾಮೆ ಕೆರೊಡಾಂಡ್.
6. ಬೆಂಗಳೂರು _____ ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಆಳೊಂದಿತ್ತೆ.
7. ಆಯೆ ಪೋಯಿನ _____ ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಕುಜಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರೊಗೊಂಜಿ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಕೊನುಲೆ.
2. ಕೊಳೆಗೇರಿಗ್ ಬೇಟಿಕೊರ್ಪ್ಪ ಅಲ್ಪ ನಡಪುನ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ತೆರಿಯೊನುಲೆ.

* * * * *

ಅಕ್ಷರ ಬಿತ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ಹರೇಕಳ ಹಾಜಬ್ಬ

ಕುಡ್ಲಡ್ಡ್ ಮೂಡಾಯಿ ಅಂದಾಜಿ 15 ಮೈಲ್ ದೂರೊಡು ಸುದೆ ಸಾಲ್ಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಗ್ರಾಮ ಹರೇಕಳ. ಅಲ್ಪದ ಕಡೆಂಜ ಪನ್ನಿ ಎಲ್ಯ ಊರುಡು ಬಂಟ್ಲೆನ ಜಾಗೆಡ್ ಇತ್ತಿ ಒಂಜಾತ್ ಒಕ್ಕಲ್ದಕ್ಕೆನ ಪೈಕಿಡ್ ಒರಿ ಪಂಜಿಮಾಡಿದ ಕುಟ್ಟಮ್ ಬ್ಯಾರಿ. ಇಂಬೆರ್ ಓಡ ಒಚ್ಚುನ ಕಸಬುದಾರ್. ಬುಡೆದಿ ಬೀಪಾತುಮ್ಮಗ್ ದನಿ ಇಟ್ಟಲ್ಡ್ ಬಾರ್ ಬೆಯ್ವಾವುನ, ಬಾರ್ ಎಡ್ವುನ ಬೇಲೆ. ಪುಟ್ಟುದು ಬನ್ನಗನೇ ಬಡಪತ್ನ್ ಸೆರಂಗ್ಡ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಬತ್ತಿನಾರ್ ಕುಟ್ಟಮ್ ಬ್ಯಾರಿ.

ಕುಟ್ಟಮ್-ಬೀಪಾತುಮ್ಮಗ್ ಪಂಜಿಮಾಡಿದ್ ಒಂಜಿ ಮುಳಿತ್ತ ಜೋಂಪ್ಪಿ ಬುಡುಂಡ ಬೇತೆ ಆಸ್ತಿ ಬದ್ಕ್ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಆಜಿ ಜನ ಜೋಕ್ಕು. ನಾಲ್ ಆಣ್‌ಜೋಕ್ಕು. ಮೂಜನೆದಾರ್ ಹಾಜಬ್ಬರ್. ಇಂಬೆರೆಗ್ ಒರಿ ಅಣ್ಣೆ, ಒರ್ತಿ ಅಕ್ಕ. ಒರಿನ ಮೂವೆರ್ ಮೆಗ್ಗಿ-ಮೆಗ್ಗಿನಕ್ಕು. ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆರ್ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋತುಜೆರ್. ಜೋಕ್ಕುಲಾ ಅಂಚನೆ. ಆಂಡ ಒರಿ ಮೆಗ್ಗೆ ಮದರಸೊಗು ಪೋದು ಅಕ್ಲೆನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಬರವು ಕಲ್ತದೆರ್. ಜೋಕ್ಕು ಮಲ್ಲೆ ಆಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಕೂಲಿ ಕೆಲ್ಲ ಬೀಡಿ ಸುರುಂಟುದೇ ಬದ್ಕೊಡಾಯಿನ ಸ್ಥಿತಿ. ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ಬೇರ ಮಲ್ತದ್ ನಾಲ್ ಕಾಸ್ ಮಲ್ಪೊಡು

ಪನ್ನುನ ಆಸೆ. ಆಂಡ ಬೇರೊಗು ಪಣವು ಬೋಡತ್ತ. ಬಂಜಿಗ್ ತೆಲಿಕ್ಕೇ ಕಸ್ತ. ಅಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ಪಣವುಗು ಸಾದಿ ಒಲ್ಪಡ್? ಆಂಡಲಾ ರಾತ್ರಿ-ಪಗಲ್ ಬೀಡಿ ಸುರುಂಟುನಗ-ತಿರ್ಗಾನಗ, ಇರೆ ಕತ್ತೆರ್ನಗ, ನೂಲು ಪಾಡ್ನಗ ಬೇರದನೇ ಗೇನ. ಇಂಚಿಪ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ಮರಿಯಾಲೊಡು ಎನ್ಯಂದಿನ ಕಷ್ಟೊ ಪಂಜಿಮಾಡಿ ಪರಿಯಾಲದ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಬತ್ತಂಡ್.

1974, ಜುಲೈ ತಿಂಗೊಳು, ಕೀರಿಕುಟ್ಟುದು ದೊರಿಯೊಂದುಪ್ಪುನ ಬರ್ಸ. ಪಿದಾಯಿ ಕಾರ್ ದೀಪುಲೆಕ್ಕ ಇಜ್ಜಿ. ಒರೊಡ್ತೊರ ಬರ್ಸದ ಬರ ಎಚ್ಚಾವೊಂದು ಪೋಂಡು. ತುದೆ ಸಾಲ್ಡ್ ಪಂಜಿಮಾಡಿ ಬೊಲ್ತೊಡು ಮುರುಡು ಪೋಂಡು. ಕುಟ್ಟಿಮ್ ಬ್ಯಾರಿನ ಗುಡಿಚಿಲ್ ಲಾ ಬೊಲ್ತೊಡು ಪೋಂಡು. ಮೆಯಿಟತ್ತಿನ ದುತ್ತೈತ ಮಾತ್ರ ಒರಿಂಡ್. ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ದಿನೊಟ್ಟು ಬೊಲ್ಲ ಜತ್ತಂಡ್. ಪಿರ ದುಂಬುದವ್ವೇ ಕರ್ಮ ಸುರು.

ಕಾಲ ಕರಿಂಡ್, ಸರಕಾರ ಪಂಜಿಮಾಡಿ ಸುದೆ ಸಾಲ್ಡ್‌ದಕ್ಲೆನ್ ಒಕ್ಕಲ್ ಲಕ್ಕಾಯಿರೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ತಂಡ್. 1976ಟ್ ಅಲ್ಪನೇ ಸುಮಾರ್ ಮೂಜಿ ಮೈಲ್ ದೂರೊದ ಎತ್ತರದ ಜಾಗೆ ದಗನೆ ಪಡ್ಪುಡು (ಇತ್ತೆದ ನ್ಯೂಪಡ್ಪು) ಕುಟ್ಟಿಮ್ ಬ್ಯಾರಿಗ್ ಒಂಜಿ ಎಕ್ರೆ ಜಾಗೆನ್ ಸರಕಾರ ಕೊರ್ಂಡ್. ಇಲ್ಲೊ ಕಟ್ಟೆರೆಂದ್ ಮೂಜಿ ಸಾರತ್ತ ಐನೊದು ರೂಪಾಯಿಲಾ ಕೊರುಂಡ್.

ಕುಟ್ಟಿಮ್ ಬ್ಯಾರಿ-ಬೀಪಾತುಮ್ಮ ದಗನೆಪಡ್ಪುಡು ಒಂಜಿ ಗುಡಿಚಿಲ್ ಕಟ್ಟೆರ್. ಜೋಕ್ಲೆನ್ ತರೊಂದು ಬತ್ತದ್ ದಗನೆಪಡ್ಪುಡು ಬೊಲ್ಪು ಪೊತ್ತಾಯೆರ್. ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟೊಂದೇ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸ ದಗನೆಪಡ್ಪುಡುಲಾ ಕರಿಂಡ್. ಅಪಗ ಆರ್ ಇರ್ವ-ಇರ್ವತ್ತೊಂಜಿತ ಲಟ್ಟ ಜವ್ವನೆ. ಬೇರ ಮಲ್ತದೇ ಸುದ್ದ ಪಂಡ್ ಇಲ್ಲೊ ಪಿದಾಡಿಯೆರ್. ಕುಡ್ಲ ಪೇಂಟೆಗ್ ಪಜ್ಜಿ ಪಾಡಿಯೆರ್.

1978ಟ್ ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಐಸಾಕ್ ಹಾಜಿನ್ ಅಂಗಡಿದ ಎದುರು ಉಂತ್ಯೆರ್. ದಾನೆಂದ್ ಐಸಾಕ್ ಹಾಜಿ ಕೇಂಡೆರ್. 'ಯಾನ್ ಹಾಜಬ್ಬೆ, ಹರೇಕಳದ ದಗನೆ ಪಡ್ಪುದಾಯೆ. ಎಂಕ್ ಬೇರ ಮಲ್ತೊಡುಂದ್ ಆಸೆ. ಈರ್ ಮನಸ್ಸು ಮಲ್ತೊಡು' ಪಂಡ್ ಬಿನ್ನಯೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಎಂಕ್ ದಿನೊಲ ಬೊಲ್ಪುಗು ಒಂಜಿ ಬಟ್ಟಿ ಚಿತ್ತಪುಳಿ ಸಾಲ ಕೊರ್ಲೆ. ಯಾನ್ ಅವೆನ್ ಮಾರ್ಡ್ ಆನಿಕ್ಕಾನಿ ಇರೆನ ಸಾಲ ಸಂದಾಬೆ. ಒರಿನ ರಡ್ಡ್ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಕೊನೊಪೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಹಾಜಬ್ಬೆ ಪಂಡೆರ್. ಐಸಾಕ್ ಹಾಜಿ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಕುಡ್ಲದ ಪರ ಬಸ್‌ಸ್ವಾಂಡ್‌ಡ್ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಚಿತ್ತಪುಳಿತ್ತ ಬೇರ ಸುರು ಆಂಡ್.

ಕಾಲ ಕರಿಯೊಂದು ಪೋಂಡು. ಬಡಕ್ಕಾಯಿ ಗೋವಾ-ಪಣಜಿಡ್ ಕುಡ್ಲದ ಪರತ್ ಬಸ್‌ಸ್ವಾಂಡ್‌ಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಸ್‌ಟ್ ಒಂಜಾತ್ ಪರೆಂಗಿದಕ್ಕು (ಪರದೇಶದಕ್ಕು) ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲ ಅಪಗಪಗ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ಸರ್ವಿ ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ಚಿತ್ತಪುಳಿ ಮಾರೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಪರೆಂಗಿದ ಆಣ್‌ಪೊಣ್ಣು ಜೋಡಿ ಕೈಟತ್ತಿನ ಚಿತ್ತಪುಳಿಕ್ ಎತಂದ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಪಾಪ, ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ಕನ್ನಡನೇ ತೆರಿಯಂದ್. ಅಂಚಪ್ಪುನಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎಂಚ ತೆರಿಯೊಡು. ಅರೆಗ್ ನಾಸಿಕೆ ಆಂಡ್. ಅಕ್ಲ ಎಂಚಿನ ಕೇಂಡೆರ್‌ಂದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಥ ಆಂಡ್. ಆನಿ ಆರ್ ಒಂಜಿ ನಿರ್ಧಾರೊಗು ಬತ್ತೆರ್.

ಎಂಕ್ ಅಕ್ಷರದ ಗುರ್ತು ಇಜ್ಜಿ. ಎನ್ನ ಉರುದ ವಾವೊಂಜಿ ಜೋಕ್ಲಾ ಇಂಚ ಆಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಜಾತಿ-ನೀತಿ, ಪಾಪದಾಯೆ-ಮಲ್ಲಾಯೆಂದ್ ತೂವಂದೆ ಮಾತೆರಲಾ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋವೊಡು. ದಗನೆಪಡ್ವು ಜೋಕ್ಲಾ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋದು ಮಲ್ಲ ಜನೊಕ್ಲಾದ್ ಉರುಗು ಪುಗಾರ್ತೆ ಕನರೊಡು. ದಗನೆಪಡ್ವು ಒಂಜಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲೆ ಬೋಡುಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಲ್ತೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ದಗನೆಪಡ್ವು ಪಳಿಡ್ ಪಣವುಡ ಗುರಿಕಾರೆ ಆದಿತ್ತೆರ್.

ದಗನೆಪಡ್ವು ಸರಕಾರದ ಸಾಲೆ ಬರೊಡಾಂಡ ಏರೆನ್ ಪತ್ತೊಡುಂದು ತೆರಿನಕ್ಲೆಡ ಕೇನೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಅಕೇರಿಗ್ಲಾ ಸಾಸಕೆರಾಯಿನ ಯು. ಟಿ. ಫರೀದರೆನ್ ಪತ್ತಂಡ ನಿನ್ನ ಉರುಗು ಸರಕಾರದ ಸಾಲೆ ಬರುಂದ್ ತೆರಿನಾಕ್ಲ ಪಂಡೆರ್. ಫರೀದರೆನ್ ಇಲ್ಲ ನಾಡೊಂದ್ ಪೋಯೆರ್. ಸಾಲೆದ ಇಸಯ ಅರೆಡ ಬಿನ್ನಯೊ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಫರೀದರೆಗ್ ಹಾಜಬ್ಬನ್ ತೂದು ಆಚಿರ ಆಂಡ್. ಈ ಪಂಡಿನವು ಎಡ್ಲೆ ಇಸಯ. ನಿನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಯಾನುಲ್ಲೆಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಅವ್ಲೆ ಪೊರ್ತುಗು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರಾದಿತ್ತಿನ ಮಲಾರ್ ಅಜೀಜೆರಲಾ ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ಗೆ ಬೆರಿಸಾಯ ಉಂತಿಯೆರ್. ಅಧಿಕಾರಿನಕ್ಲ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಕಡೆ ಉಂತ್ಯೆರ್. ತನ್ನ ಇಲ್ಲ ಇಜ್ಜಿ. ಬುಡೆದಿ ಪಜೆ ಪತ್ತದಲ್. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬಂಜಿಗ್ ತೆಳಿಕ್ ಗತಿ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡಲಾ ಸಾಲೆ ಬೋಡುಂದು ಹಾಜಬ್ಬೆ ಐತ ಪಿರಾವು ಬೂರೈರ್. 1999ಟ್ ದಗನೆಪಡ್ವು (ನ್ಯೂಪಡ್ವು) ಸರಕಾರಿ ಸಾಲೆ ಮಂಜೂರಾಂಡ್.

ಸಾರ ಸಾರ ಸರ್ತಿ ದೇವರೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಓಲು ಸಾಲೆ ಸುರು ಮಲ್ತುನಿ ಪಂಡ್ ಅಲಚನೆ ಮಲ್ತೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಪಳಿಡೇ ಸುರು ಮಲ್ತಂಡ ಎಂಚಂದ್ ಎನ್ನೆರ್. ಪಳಿದ ಆಡಳಿದಕ್ಲ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ್ ಪಾತೆರೊಗು ಸೈ ಪಂಡೆರ್. 1999 ಜೂನ್ ಒಂಬನೆ ತಾರೀಕ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಇರ್ವತ್ತೆಣ್ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾಲೆ ನ್ಯೂಪಡ್ವು ಸುರು ಆಂಡ್. ಆನಿದ ದಿನ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಕುಸಿಕ್ಕ್ ಲೆಕ್ಕನೆ ಇಜ್ಜಿ.

ಸಾಲೆ ಆಂಡ್. ನನ ಜಾಗೆ ಆವೊಡು. ಕಟ್ಟೊನ ಆವೊಡು. ಐತ ಪಿರಾವು ಪೋವೊಡು. ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ಚಿತ್ತಾಪುಳಿತ್ತ ಬೇರೊದ ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುನು ಸಾಲೆದ ಬೇಲೆಲೆಗ್ ದೀಯೆರ್. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಆಫೀಸ್‌ಂದ್ ಅಧಿಕಾರಿನಕ್ಲೆಗೆ ಬೆರಿತಾಗೈರ್. ದಗನೆಪಡ್ವುಡಿತ್ತಿನ ನಲ್ಲ ಸೆಂಟ್ಸ್ ಸರಕಾರಿ ಜಾಗೆನ್ ಸಾಲೆಗ್‌ಂದ್ ಗುರ್ತು ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಅವು ಬೇತೆಕ್ಲೆನ ಸ್ವಾದೀನ ಇತ್ತಂಡ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ದು ಬುಡ್ವಾವೊಡಾದ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಐನ್ ಸಾವಿರ ಮುಂಗಡ ಕೊರ್ದು ಜಾಗೆನ್ ದೆತೊಂದು ದಾನಿಲೆಕ್ಲೆನ ಸಹಾಯ ಪತೊಂದು ಕಟ್ಟಿನ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ಆರ್ ಮಲ್ತಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೈಕುಲ್ಲಂಡ್. ಕಟ್ಟಿನ ಆಂಡ್. ಸಾಲೆ 2001, ಆಗೊಸ್ತ ತಿಂಗೊಳುಡು ಸರಕಾರದ ಪೊಸತ್ ಕಟ್ಟೊನು ಪೋಂಡು.

ಜಾಗೆ, ಸಾಲೆ, ಕಟ್ಟಿನ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಂಡ್ ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ಸರಕಾರದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಆಪೀಸಲೆಗ್ ಪೋಪುನ ಎಚ್ಚಾವೊಂದೇ ಪೋಂಡು. ನ್ಯೂಪಡ್ವು ಸಾಲೆ ಎನ್ನನೇ ಸಾಲೆಂದ್ ಎನ್ನೊಂದು ಆರ್ ಅಡೆಗ್ ಬೋಡಾಪುನ ಸವಲತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯೊನು ಜೋಡ್ವಾಯೆರೆ ದಾನಿಲು, ಅಂಚನೆ ಇಲಾಖೆಲೆನ ಬೆರಿ ಬೂರೈರ್. ಇಂಚನೆ ದಾನಿಲೆಡ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತಿನ ದುಡ್ಡುಡು ಜಾಗೆದ

ಸಾಲ ಸಂದಾಯ ಮತ್ತೆ. ಅರೆನನೇ ಇಲ್ಲದ ಕಡೆಪಿ ಕಲ್ಲ್ ಸಾಲೆಗ್ ಕೊನೊದು ಪಾಡ್ಯೆರ್. ದಿನಾಲ ಪುಲ್ಕುಕಾಂಡೆ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋದು ಪೆರ್ಮದಾಂತೆ ಅಲ್ವದ ಕಜವು ಅಡೆತ್ತೆರ್, ನೀರ್ ತುಂಬ್ಬೆರ್.

2004 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಪದಿನಾಜಿ ತಾರೀಕ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ಅಜ್ಜಿ ಆದ್ ಬರ್ಪುನ ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ 'ಹೊಸದಿಗಂತ' ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಸಮಾಜ ಸೇವೆನ್ ಲೋಕೊಗು ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಂಡ್. ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆಯಿನ 'ಕಿತ್ತಳೆಯ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಅಕ್ಷರದ ಕನಸು' (ಚಿತ್ಪುಳಿತ್ತ ಬಟ್ಟೆಡ್ ಅರಲ್ ಅಕ್ಷರದ ಕನ) ಲೇಖನ ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ಮಲ್ಲ ಜನ ಆದ್ ಲೋಕೊಗು ನೆಗತ್ತ ತೋಚೆರೆ ಸಹಾಯ ಆಂಡ್. ಆನಿಡ್ ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ 'ಹರೇಕಳ ಹಾಜಬ್ಬ' ಆದ್ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆಯೆರ್. ಹೊಸದಿಗಂತ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸುದ್ದಿ ಮಾಧ್ಯಮೊಲು ಅರೆನ ಸಾಧನೆನ್ ಲೋಕೊಗು ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಯೆ. ಇನಿಕ್ಕಲಾ ಆ ಕೆಲಸ ಸುದ್ದಿ ಮಾಧ್ಯಮೊಲೆಡ್ ಆವೊಂದುಂಡು.

2007ಟ್ ನ್ಯೂಪಡ್ಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾಲೆ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಆದ್ ಮಿತ್ತ ಮಟ್ಟ್ ಪೋಂಡು. ನೆತ್ತ ಪಿರಾವುಡು ಉಪ್ಪುನಿಲಾ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆ ಶ್ರಮ. ನ್ಯೂಪಡ್ಲು ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಆಯಿನವು ಜೋಕ್ಷೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಪೆರಜನ ಆಂಡ್. ಸಾಲೆಗ್ ಕಟ್ಟನ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಅಗತ್ಯದ ಸೌಲಭ್ಯೊಲೆನ್ ಜೋಡಿಸಾಯೆರೆ ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ಮಸ್ತ್ ಪುಣೆತ್ತೆರ್. 2011 ಜೂನ್ ಪದಿನಾಲೆಕ್ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಪೂಸತ್ ಕಟ್ಟನ ಒಕ್ಕಲ್ ಆಂಡ್. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಹೈಸ್ಕೂಲು ರಡ್ಡೆಣ್ ಶಾಲಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿ ಗುರ್ಕಾರೆರಾದ್ ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆದರ್. ಇತ್ತೆಲಾ ಆರ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಎಸ್‌ಡಿಎಂ‌ಸಿ ಸಮಿತಿ ಕಾರ್ಯಂತರಾದ್ ಉಲ್ಲೆರ್.

ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಸಾಲೆಗ್ ಪಂಡ ನ್ಯೂಪಡ್ಲು ಸರಕಾರಿ ಸಾಲೆಗ್ ಸಹಾಯ ಕೊರಿನ ಜನ ಮಸ್ತ್. ಕಡಲ್ದಂಚಿ ಉಪ್ಪುನಕ್ಲಲಾ ಈ ಸಾಲ್ಡ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ಸರಕಾರದ ಕಂಪೆನಿಲು, ಉದ್ಯಮಿನಕ್ಲು, ಎಲೈಲ್ಯ ಬೇಲೆದಕ್ಲಲಾ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಕೆಲಸೊಗು ಬೆರಿ ಸಾಯ ಆತೆರ್. ಅಂಚನೆ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿನಕ್ಲು, ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದಕ್ಲಲಾ ಅರೆನ ಕೆಲಸೊಗು ಕೈಜೋಡಿತಾದೆರ್. ಮಂತ್ರಿ ಮಾನ್ಯೆರ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿನಕ್ಲು ಸಮಾಜ ಸೇವಕೆರ್ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋತೆರ್ ಪನ್ನುನವು ಎಲ್ಯ ಸಂಗತಿ ಅತ್ತ್. ಮೊಕ್ಷೆನ ಮಾತೆರೆನಲಾ ಪುದರ್ ಸಾಲ್ಡ್ ನೆಗತ್ತ ತೋಜುಂಡು. ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಪುದರ್ ನಾಡೊಂಡಲಾ ತಿಕ್ಕುಜಿ.

ಹಾಜಬ್ಬೆರೆ ಅಕ್ಷರ ಸೇವೆಗ್ ಉರೊರ್ಮೆ ಪುಗಾರ್ತೆ ತಿಕ್ಕೊಂಡ್. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲು ಅರೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಬೈದ. 2004ಟ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕಡೀರ್ಪವು. ಅವ್ವೇ ವರ್ಸ ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ವರ್ಸದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೈದೊಂಡ್. 2007ಟ್ ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಪೂರ್ವಡು ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯಪಾಲೆರೆನ ಚಹಾಕೂಟ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಪುನ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕೊಂಡ್. 2009ಡ್ ಸಿಎನ್‌ಎನ್‌ಐಬಿಎನ್-ರಿಲಯನ್ಸ್ ಸಮೂಹ ಕೊರ್ಪಿನ 'ರಿಯಲ್ ಹೀರೊ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ, 2013ನೇ ಸಾಲ್ಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೈದೊಂಡ್. ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಲೆಕ್ಕದಾಂತಿನಾತ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲು ಸಂದಾಯಿತ ಆತ.

ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತಿನ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲೆನ ಪುದರ್‌ಲೆಗ್ ಅಂತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಕಣ್ಣೂರು, ಶಿರಸಿ, ಧಾರವಾಡ, ದೂರೊದ ದುಬಾಯಿ, ಬೆಹರಿನ್‌ಡ್‌ಲಾ ಮಾನಾದಿಗೆ ಸಂದ್‌ದಂಡ್. ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಬೂಕು ಅಚ್ಚಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕುಡ್ಲ, ಕುವೆಂಪು ಬೊಕ್ಕ ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಜೋಕ್ಷೆಗ್ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಸಾಧನೆ ಪಾಟಪುಸ್ತಕ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ದಾನಿಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಪಣವುನು ಸಾಲೆಗ್ ಜಾಗ ದೆತೊನಿಯೆರೆ ಖರ್ಚಿ ಮಲ್ತೆದರ್. ಇನಿ ನ್ಯೂಪಡ್ಪದ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಎಕರೆ ಮುಪ್ಪತ್ತ ಮೂಜರೆ ಸೆಂಟ್ಸ್ ಜಾಗೆ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ಂಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ಕಾರಣ ಪನ್ಪುನ ಸಂಗತಿ ಏತ್ ಜನೊಕ್ಕು ಗೊತ್ತುಂಡು? ಜಾಗೆ ಅರೆನ ಪುದರ್‌ಡಿಜ್ಜಿ. ಸಾಲೆದ ಪುದರ್‌ಡ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಲ್ತೆದರ್.

ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಇಲ್ಲ ಇಜ್ಜಿ. ಕುಡ್ಲದ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಪನ್ನಿನ ಸಂಸ್ಥೆ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಲೆ ಇಲ್ಲ ಕಟ್ಟೆದ್ ಕೊರೊಂದುಂಡು. ನನ ಒಂತೆ ದಿನೊಟ್ಟು ಪೊಸ ಇಲ್ಲಡ್ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಕುಟುಂಬ ಒಕ್ಕಲಾಯೆರೆ ಉಂಡು. ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ಇತ್ತೆಲಾ ಸಾಲೆದನೇ ಗೇನ. ಸಾಲೆಗ್ ಮೈದಾನ ಆವೊಡು, ಕಂಪೌಂಡ್ ಆವೊಡು, ವಾಚನಾಲಯ ಬೋಡು. ಸರಿಯಾಯಿನ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಇಜ್ಜಿ. ಎನ್ನ ಸಾಲೆದ ಜೋಕ್ಷಲಾ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕಲೊಡು ಪಂಡ್ ಕನಂಬರೊಂದೇ ಉಲ್ಲೆರ್. ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜೂನಿಯರ್ ಕಾಲೇಜ್‌ಲಾ ಬೋಡುಗೆ.

ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ಮೂಜಿ ಜೋಕ್ಷು. ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣು, ಒಂಜಿ ಆಣ್. ಎರ್ರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ದಾಂಟ್‌ದ್‌ಜೆರ್. ಬುಡೆದಿಗ್ ಕಾಯಿಲೆ. ಆಂಡಲಾ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ನ್ಯೂಪಡ್ಪದ ಸಾಲೆದ ಮಿತ್ತೇ ಗೇನ. ಅಂಚಾದೆ ಇನಿ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ಊರೊರ್ಮೆಲಾ ಮಾನಾದಿಗೆ.... ಮಾನಾದಿಗೆ.... ಮಾನಾದಿಗೆ....

– ಗುರುವಪ್ಪ ಎನ್. ಟಿ. ಬಾಳೇಪುಣಿ

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಬಾರ್‌ಎಡ್ಪು – ಬಾರ್ ಮೆಯ್ವು
ಜೋಂಪ್ಪಿ – ಗುಡಿಚಿಲ್
ಬೇರ – ವ್ಯಾಪಾರ
ಮರಿಯಾಲ – ಬರ್ಸಕಾಲ
ಬಿನ್ನಯೊ – ವಿನಂತಿ
ಚಿತ್ತಪುಳಿ – ಕಿತ್ತಳೆಪರ್ಂದ್
ಅಕೇರಿ – ಕಡೆಕ್

ಸುರುಂಟು - ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತು
ಕಡೀರ್ - ಸುರು
ಮಾನಾದಿಗೆ - ಪ್ರಶಸ್ತಿ
ಪೆರಜನ - ಪ್ರಯೋಜನ
ಸಾರ - ಸಾವಿರ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಚಿಟ್ಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲೆ.

1. ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರ್ ಏರ್?
2. ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ಸಾಲ ಕೊರಿನಾರ್ ಏರ್?
3. ದಗನೆಪಡ್ವುಡು ಸಾಲೆ ಏಪ ಸುರು ಆಂಡ್?
4. ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ಸಿವನ್‌ಎನ್, ಐಬಿಎನ್ - ರಿಲಯನ್ಸ್ ಸಮೂಹ ಕೊರಿನ ಮಾನಾದಿಗೆ
—ಒವ್ವು?

II ನಾಲ್-ಐನ್ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲೆ.

1. ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ವಾವಾ ಮಾನಾದಿಗೆಲು ಬೈದ?
2. ಮಾತ ಜೋಕುಲು ಸಾಲೆಗ್ ಪೋವೊಡುಂದು ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ದಾಯೆ ನಿರ್ಧಾರೊ ಮಲ್ತೆರ್?
3. ಹಾಜಬ್ಬೆರೆ ಅಕ್ಷರಸೇವೆ ಎಂಚ ಸಾಧ್ಯ ಆಂಡ್?
4. ದಗನೆಪಡ್ವುಡು ಸಾಲೆಗ್ ನನಲಾ ದಾನೆ ಬೋಡುಂದು ಹಾಜಬ್ಬೆರ್ ಕನಂಬರೊಂದುಲ್ಲೆರ್?

III ಬುಡುಪೋಯಿನ ಜಾಗೆನ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಪದೊಲು ದಿಂಜಾಲೆ.

1. ಪುಟ್ಟುದು ಬನ್ನಗನೇ _____ ಸೆರಂಗ್‌ಡ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಬತ್ತಿನಾರ್
ಕುಟ್ಟಮ್ ಬ್ಯಾರಿ.
2. ಹಾಜಬ್ಬೆರೆಗ್ ಕುಡ್ಲದ _____ ಸಂಸ್ಥೆ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲ ಕಟ್ಟ್ವೆದ್
ಕೊರೊಂದುಂಡು.
3. ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ _____ ಹಾಜಬ್ಬೆರೆನ ಸಮಾಜ ಸೇವೆನ್ ಲೋಕೊಗು ತೆರಿಪಾದ್
ಕೊರ್ಂಡ್.
4. ಇನಿ ನ್ಯೂಪಡ್ವುಡು ಸಾಲೆಗ್ _____ ಜಾಗೆ ಉಂಡು.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಈ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್‌ನ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯೊಡು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಕ್ಷರಬಿತ್ತ, ಸೆರಂಗ್‌ಡ್ ಕಟ್ಟ, ರಡ್ಡ್‌ಮುಕ್ಕಾಲ್, ಸೈ ಪಂಡೆರ್, ಬೆರಿ ಬೂರೈರ್

II ಎದೋರ್ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್‌ನ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕಡೀರ್	X
ಪುಗಾರ್ತೆ	X
ಎಲ್ಯ	X
ಪುಲ್ಯ	X
ಪೇಂಟೆ	X
ಎಡ್ಡೆ	X
ಪಾಪದಾಯಿ	X

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರೊಲೆನ್ ಸಂಪೂರ್ಣಿಪುಲಿ.

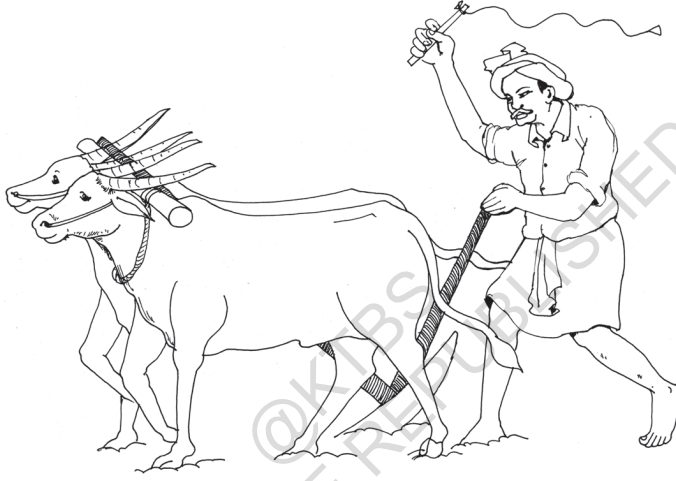
ಆ) ನಿಕ್ಲೆ ಸಾಲೆದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಡ್ ಗುರಿಕಾರೆ ಬೊಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರೆನ ಪಟ್ಟಿ ಬರೆಯಿರಿ.

* * * * *

ಒರಲ್

—ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ

ಓ....ಓ....ಕಾಲಗ್....ಓ....ಓ....ಬೊಲ್ಲಗ್
ನೆಸರ್ ನೆಗಪುನಗ ಬೆಗರ್ ದಿಂಜರಿಯಾವು ಮಗ
ಕೆಸರ್ದ ಉರಮಣ್ಣಾಡ್ ನೀರ್ ಒಸರೊಂದುಂಡು ಮಗ
ಕುಸಲ್ ಅರ್ತಿಡ್ ಬೇಲೆ ಬೇಗ ಮಲ್ತ್ ಮುಗಿಪೊಡು
ಕುಸಿಟ್ ನಲಿತ್ದ್ ಕಿದೆ ಪೊಗ್ಗುದು ಕುಡು ಪುರ್ಗ ತಿನೊಡು
ಉರತ ಕಂಡೊಡು ಎರ್ಲೆ ಮೇಲ್ಗ್ ರಾಪಾದ್ ಕಲಂಕ್ ನೀರ್ನ್
ಅರೆತ್ತ್ ಉರೆತ್ತದ್ ಐತ ಇಡೆಲ್ಲಾ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ ಒರಲ್ ನ್ || ಓ...ಓ...||

ನಾಲ್ ಪರು ಕದೆದಿ ಬೊಲ್ಲಗ್ ಸರ್ಕೆಗಾತಿ ಕಾಲನ ಇನೆ
ಸುಯಿತೊಂದು ತಾಡುನ ಬೊಲ್ಲನ ಕೊಂಬುಗು ಪಾಡ್ಡೊಂಡ್ ಪನೆ
ಪನಕೆ ಪಾಡ್ಡ್ ನುಗತ ಕೋಡಿಡ್ ಕಟ್ಲೆ ಕಾಲ ಬೊಲ್ಲ ಎರ್ಲು
ಪುಡಿಪು ಕಟ್ಲೆ ಕಾಯೆರ್ದ ಬೆತ್ತೊಡು ಬೊಟುದು ಮಾದಾವು ಪೊರ್ಲು
ಏರೊಂದಿತ್ತಿ ಬೊಲ್ಲೊಗು ಪೋಡ್ಯಂದೆ, ನಾಯೆರ್ಡೇ ಪಾಡ್ಲೆ ಜಲ್ಲ,

ಭೂಮಿ ಅಕ್ಕಸ ಒಂಜಾಂಡಲ ದಪ್ಪವೆ ಒರ್ಲ ಇರ್ಲ
ಐತ ಇಡೆಲ್ಲಾ ಕರ್ಲ ತೊಪ್ಪೆಲ್ಡ್ ಪಿದಾಡೊಂದುಂಡು ಒರ್ಲ || ಓ...ಓ... ||

ಉಂದು ಕಾಲಿ ಒರಲತ್ತ, ಸಿರಿ ಮಣ್ಣೆಡ್ ತೆಗ್ಲಿ ಕೊಯಿಲ್
ದಿಂಜಿದುಂಡು ನೆಟ್ವ ತುಳುವೆರೆ ಉರಮಣ್ಣೆಡ ಪೊರಲ್
ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿದ ಕಮ್ಮೆನ ದಿಂಜಿದಿ ಪೂ ಪುರ್ಪದ ಎಸಲ್
ಉಟ್ಟು ಉಡಾವು, ಪಟ್ವ ಪಟ್ಟಾವುದ ಅಪೂರ್ಪದ ತೆಗ್ಲಲ್
ರೀತಿ ನೀತಿ, ಕುಸಲ್ ಅರ್ತಿ, ಬಂಧು ಬಲವುದ ತಿಗತ್ತ ತಿರ್ಲ್
ದೆರ್ತ್ ತೋಜುಂಡು ತುಳುವೆರೆ ಅಂತ್ ಗೊಂತುದ ಪೊರ್ಲು || ಓ...ಓ...||

ಎಣೆಲ್, ಸುಗ್ಗಿ, ಕೊಲಕೆದ ತುರ್ತದ ಬೇಲೆದ ಪೊರ್ತುಡು
ಬೇನೆ ಬೆಸರ್ ಮದತ್ದ್, ಅರ್ತಿಕುಸಾಲ್ಡ್ ಪನ್ನಿ ಒರ್ಲ
ಭೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ಗರ್ಬೊಡ್ಡು ಉದಿಪನಾಪಿ ಬಂಗಾರ್ಡ್ ಕೊರಲ್ || ಓ...ಓ... ||

ಕಜಿನ ಪೊಲಬು

ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಬರೆದಿನಾರ್ ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ (12-03-1955)
ಮುಂಬೈದ ಓರಿಯೆಂಟಲ್ ಇನ್‌ಶೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿಡ್ ಉದ್ಯೋಗೊಡು ಇತ್ತಿನಾರ್. ತುಳು -
ಕನ್ನಡೊಡು ಕತೆ-ಕಬಿತೆ ನಾಟಕಲೆನ್ ಬರೆತಿನಾರ್. ಕಲಾಗಾರನ ಕೊಲೆಗಾರೆ ಏರ್, ಮಧುಕಾಂತಿ,
ಬೊನ್ಯ ಮುರ್ಕುದಿ ಗೆಂಡ, ಎನನ್ ಎಂಕ್ ನಾಡ್‌ದ್ ಕೊಲೆರ್, ಇಂಚಿನ ಕತೆ, ಕಬಿತೆಲೆಗ್
ಇನಾಮು ಪಡೆತೆರ್. ಬ್ರಹ್ಮನ ಬರವು, (ನಾಟಕ), ಒರ್ಲ (ತುಳು ಕಬಿತೆ ಕೋಪೆ) ಉಂದು
ಮೇರೆನ ಅಚ್ಚಿ ಆಯಿನ ಕೃತಿಕುಲು.

ಕಜಿತೆದ ತಿರ್ಲ್

ಈ ಕಬಿತೆ ಕಂಡದ ಬೆನ್ನಿದಾಯನ ಬೆನ್ನಾಟಿಕೆದ ಬಗೆಟ್ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಒರ್ಲ
ಪಂಡ ಕಂಡ ದಪ್ಪನಗ ದಪ್ಪನಾಯೆ ತನ್ನ ಉಡಲ್ಡ್ ಬತ್ತಿನ ಭಾವನೆನ್ ಲಯಬದ್ಧವಾದ್,
ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾದ್, ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲ್ಡ್ ಕಟ್ವ್ ಪನ್ನಿನ ಪದ.

ಕಂಡ ದಪ್ಪಿನಾಯನ ಒಡನಾಡಿಲು ಪಂಡ ಆಯೆ ಸಾಂಕಿನ ಕಾಲೆ - ಬೊಲ್ಲೆ ರಡ್ಡ್ ಎರ್ಲು
ಅವು. ಆಯಲೆಕನೆ ಕಂಡೊಡು ಪುಲ್ಕಾಂಡೆಡ್ ಮದ್ಯಾನ ಮುಟ್ಟ ಬೆಗರರಿಪದ್ ಬೆನ್ನ. ಕಂಡೊದ
ಗಟ್ಟಿ ಮಣ್ಣೆನ್ ಕೆಸರ್ ಉರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಯ ಮಲ್ತ್ ಬುಡ್. ಆಯಗ್ ಬಚ್ಚಿಲೆಕನೆ ಎರ್ಲೆಗ್ಲಾ
ಬಚ್ಚುಂಡು. ದೊಂಬು ಬರ್ಸ ರಡ್ಡೆಲ್ಲಾ ತಡೆತೊಂದು ಬೆನೊಡಾಪುಂಡು. ಬಚ್ಚುಂಡೊಂದು

ಉದಾಸೀನ ಮಲ್ತ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಕುಸೆಲ್ ಕುಸಿಟ್ ಬೆನೊಡು. ಎರ್ಲು ಬೆಂದಿನೆಗ್ ಬಂಜಿ ಗಟ್ಟಿ ಮಡ್ಡಿ ಅರ್ಕಂಜಿ ಉಂಡು. ಎರ್ಲು ಪೊರ್ಲು ಬೆಂದೊಂದಾಂಡ ಆಯಗ್ ಕೊಯ್ಯರೆಗ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಉಂದು ದಪ್ಪುನಾಯನ ಒರಲ್.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ನೆಸರ್ - ಸೂರ್ಯ
ನೆಗಪುನಗ - ತೋಜಿದ್ ಬನ್ನಗ, ಮೂಡುನಗ
ದಿಂಜರಿಯಾವು - ದಿಂಜ ಅರಿಯಾವು
ಉರಮಣ್ಣ - ಮೆದುಮಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣ
ಒಸರ್ - ಒರತೆ
ಅರ್ತಿ - ಮೋಕೆ
ಉರತಕಂಡ - ದತ್ತಿನ ಕಂಡ
ಪರು - ಕೂಲಿ
ಕದೆಪು - ಒಯ್ತ್ ದೆಪ್ಪು
ಸರ್ಕೆ - ಕೈಕಂಜಿಗ್ ಪರು ಬರ್ಪುನಿ
ಇನೆ - ಜೋಡಿ
ಪನೆ - ಮೂಂಕುದಾರ
ಪುಡಿ - ಬೆತ್ತೊದ ಕೈ
ಜಲ್ಲ - ದೋಣಿದ ಹುಟ್ಟು
ಅಕ್ಕಸ - ಬಾನ
ಒರ್ಲ - ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ
ಇರ್ಲ - ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ
ತೊಪ್ಪೆಲ್ - ಮುದೆಲ್
ತೆಗಲ್ - ಚಿಗುರು
ಉಟ್ಟು ಉಡಾವು - ಪುಟ್ಟು ಬಲತಿನ
ತಿಗ - ಜೇನು
ತಿರ್ಲ್ - ತಿರುಳು
ಅಂತ್ ಗೊಂತು - ಪೊಲಬು
ಪುರ್ಗ - ಗಂಜಿ, ಅಂಬಲಿ
ಪೊರಲ್ - ವಾಸನೆ
ಮಾದಾವು - ತಿರ್ಗಾವು

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಈ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಜವಾಬು ಕೊಲೆ.

1. ನೀರ್ ವೋಲು ಒಸರೊಂದುಂಡುಂದು ಕಬಿ ಪನ್ನೆರ್ ?
2. ಬೊಲ್ಲಗ್ ಏತ್ ಪರು ಕದ್ದೆಂಡ್ ?
3. ಕಾಲಬೊಲ್ಲನ್ ಎಂಚ ಕಟ್ತೆರ್ ?
4. ಬೊಲ್ಲನ ಕೊಂಬುಗು ದಾಯೆ ಪನೆ ಪಾಡ್ಡನಿ ?
5. ಎಂಚ ಕುಡು ಪುರ್ಗ ತಿನೊಡುಂದು ಕಬಿ ಪನ್ನೆರ್?

II ಜೋಡಿಪಾದ್ ಬರಲೆ.

ಅ	ಆ
1. ಕುಸಿಟ್ ನಲಿತ್‌ದ್	ಪಾಡ್ಡೆಂಡ್ ಪನೆ
2. ಬೊಲ್ಲನ ಕೊಂಬುಗು	ಪೊರಲ್
3. ನಾಯ್ಡೇ ಪಾಡ್ಡೆ	ಕಿದೆ ಮೊಗ್ಗುಡು
4. ಭೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ಗರ್ಭೊಡ್ಡು	ಜಲ್ಲ
5. ಉರಮಣ್ಣ್	ಬಂಗಾರ್ದ ಕೊರಲ್
	ಬರ್ಸದ ಪನಿ
	ಸರ್ಕೆಗಾತಿ ಕಾಲ

III ಮುಲ್ಟ ಕೊರಿ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಜವಾಬು ಕೊಲೆ.

1. ಕಬಿ ಒರಲ್‌ನ್ ವರ್ಣಿತಿ ರೀತಿನ ಬರಲೆ.
2. ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ನಿಕ್‌ಲೆಗ್ ಇಷ್ಟವಾಯಿನ ಸಾಲ್‌ಲು ಒವು? ದಾಯೆ? ವಿವರಿಪುಲೆ.

IV ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ತೆರಿಪಾಲೆ. ತಪ್ಪಾಯಿ ವಾಕ್ಯೊ ಸರಿ ಮಲ್ತೆದ್ ಬರಲೆ.

1. ಕೆಸರ್‌ದ ಉರಮಣ್ಣೆಡ್ ನೀರ್‌ದ ಒರತೆ ಉಂಡು.
2. ಏರೊಂದಿತ್ತಿನ ಬೊಲ್ಲೊಗು ಪೋಡಿದ್ ನಾಯ್‌ರ್ದ ಜಲ್ಲ ಪಾಡ್ಡೆ.
3. ಅರ್ತಿಪಿರ್ತಿದ ಕಮ್ಮೆನ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಉರಲ್.
4. ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ಗರ್ಭೊಡ್ಡು ಉದಿಪನಾಪಿ ಬಂಗಾರ್ದ ಕೊರಲ್
5. ಪಡಿಪು ಕಟ್ಟಂದಿ ಕಾಯರ್‌ದ ಬೆತ್ತೊಡು ಬೊಟುದು ಮಾದಾವೆರ್.

V ಎದುರು ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.

ಎದುರು	X
ನಲಿಪು	X
ಕಮ್ಮಿನ	X
ಬೇಗ	X
ಕುಸಲ್	X
ನೆಗಪು	X

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

1. ಒರಲ್ ಪನ್ನಿ ಪದೊಟು ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾದಿತ್ತಿನ 10 ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರೆಯಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಬೆನ್ನಿದ ಬಗೆಟ್ ಉಪ್ಪುನ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಸಂಪೂರ್ಣಿತ್ ದ್ ಓದಲೆ
2. ಇನಿ ನಮಕ್ ಈ ಉರಲ್ ಕೇನಿಯರೆ ತಿಕ್ಕೊಂದಿಜ್ಜಿ ದಾಯೆಗ್ ? ಕಾರಣ ಕೊರ್ಲೆ.
3. ಎಣೇಲು ಸುಗ್ಗಿ, ಕೊಲಕೆದ ಪೊರ್ತುಡ ಬೇಲೆಲೆದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.
4. ಈ ಪದ್ಯೊದ ಆಶಯನ್ ಗದ್ಯ ರೂಪೊಡು ಬರೆಯಿರಿ.

* * * * *

ಕಡಲ್

- ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಮಹಾಬಲ ಶೆಟ್ಟಿ

ಪೊರ್ತು ದೇವರೆನ್ ಅರ್ತಿಡ್ ಸುಗಿಪುನ
ಗತ್ತ್ ಗಡ್ಡದ ಕಡಲ್
ಕರ್ತಗ್ ಕಯ್ ಮುಗಿದಡ್ಡ ಬೂರುನ
ಎರ್ತೆದ ಪಿರ್ತಿದ ಉಡಲ್

|| 1 ||

ಬಾನದ ಬೊಲ್ಲಿನ್ ಮಾನಾವುನಂಚಿನ
ಮಿನ್ನಾಟಿಗೆ ತೊಟಲ್
ಕನತ ಸೀಮೆಡ್ ಕಮಾನ್ ಕಟ್ಟುನ
ಬನ್ನದ ಉಜ್ಜಾಲ್

|| 2 ||

ಅಪ್ಪೆನ ಬೆರಿಯೆ ಬಾಲೆದ ನಡಕೆ
ಜಪ್ಪೆಲ್ ಎರ್ತೆಡ್ಲಾ
ಕಪ್ಪಲ್, ಪಡಾವು ಪೊಂಜಯಿ ಓಡೊಲು
ಒಪ್ಪೊಡೆ ಉಪ್ಪುಂಡು ಏಪಲಾ

|| 3 ||

ಮೂಡಾಯಿ ಕೆಂಪು ಪಡ್ಡಯಿ ಕಡಲ್‌ಗ್
ಕಡ ಕೊರ್ತಿನವೆ ಪೊರ್ಲು
ಮಡಿಯಾದುಂತುದು ತಿಂಗೊಳು ಬೊಲ್ವು
ಗಡಿಕಾಪುನವೆ ತಿರ್ಲ್

॥ 4 ॥

ಕಡಲ್‌ದ ಪಿರ್ತಿ ಬಾನದ ಮಿತ್ತ್
ಮುಗಲ್‌ದ ರುಜು ಉಂಡು
ಜಡಜೀವಿಲೆಗ್ ಉಲ್ಲಾಸ ಕೊರ್ಪಿನ
ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿದುಂಡು

॥ 5 ॥

ಪಾಯಿದ ಓಡೊಲು ರೆಂಕೆನ್ ಕಟೊಂದು
ಮಾಯದ ಬಿರ್ಡ್ ಗೊಬ್ಬುನ ತೂಲೆ
ಆಯ ತತ್ತಂಡ ಆನೆಲ ಮಗುರು
ಕಾಯ ಸಾಸ್ತನಾ ಪನ್ನೆ

॥ 6 ॥

ಸಿರೆತ ಮಿತ್ತೇ ಸವಾರಿ ದಾಯಗ್
ಪರೆಲ್ ದಕ್ಕಂದ್
ತರೆಕಂತ ಪಾಡುನ ಪರ್ಕಟ್ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್
ಕರಕರಿ ತಪ್ಪಂದ್

॥ 7 ॥

ಮನಸ್ ಉಪ್ಪೊಡು ಕಡಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ
ಪಿನ್ಕಾಸ್ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಯತ್ತ್
ದಿನ ದಿನ ಸಾದನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ನಿನ
ಗೇನದ ಪಾತೆರ ಸುಲ್ಲತ್ತ್

॥ 8 ॥

ಕಜನ ಪೊಲಬು

ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಮಹಾಬಲ ಶೆಟ್ಟಿ (1932) ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗೊಡು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಪಿಂಚಿನಿ ಪಡೆವೊಂದುಪ್ಪಿನಾರ್. ಪಿಂಗಾರ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ನಾಗಸಂಪಿಗೆ, ಕರಜನ, ಗಿರ್ ಗಿರ್ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿ, ಕಲಾತಪಸ್ವಿ ಕೆ.ಕೆ.ಹೆಬ್ಬಾರ್ ಮೇರೆನ ತುಳು ಕೃತಿಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾನಾದಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಸರಕಾರೋದ ದಾನ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ತನ್ನ ಕೆಲವು ಬೂಕುಲೆಗ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇನಾಮು ಪಡೆತೆರ್.

ಕಬಿತೆದ ತಿರ್ಲ್

ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಕವಯಿತ್ರಿ ಕಡಲ್ದ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತೆದರ್. ನೇಸರ್‌ಗ್ಲಾ ಕಡಲ್‌ಗ್ಲಾ ಇತ್ತಿ ಸಮ್ತಂದ ಪನ್ನೆರ್. ಕಡಲ್ ಬಾನದ ದಾರಗೆಲೆನ್ ಮಾನವುನ ತೊಟ್ಟಿಲ್, ಕಡಲಪ್ಪೆನ ಏರ್ತೆ, ಜಪ್ಪೆಲ್‌ಡ್ ಓಡ, ಪಡಾವುಲು ಅಪ್ಪೆನ ಬೆರಿ ಬುಡ್ವುಜ. ಮುಚ್ಚಂಜೆ ಆನಗ ಕಡಲ್ ಕೆಂಪು ವರ್ಣೊ ತಾಳುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ತಿಂಗೊಳ್ಳ ಬೊಲ್ಪುಗು ಮಡಿಯಾದುಂತುಂಡು. ಬಾನ-ಕಡಲ್‌ದ ಪಿರ್ತಿಗ್ ಮುಗಲ್ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದುಂತುಂಡು. ಕಡಲ್ ತನ್ನಡಲ್‌ಡ್ ಏತೋ ಜಡ ಜೀವಿಲೆಗ್ ಉಲ್ಲೇಸ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಪಾಯಿದ ಓಡೊಲು ನೀರ್‌ಡೆ ಪೋನಗ ಜೂವೊದಾಸೆ ಬುಡೊಡು. ಆಯತತ್ತಂಡ ಆನೆಲಾ ಮಗುರು ಪನ್ನಿನ ನೆಂಪುಡು ಉಪ್ಪೊಡು. ತೆರೆತ ಮಿಶ್ತ್ ಸವಾರಿ ಮಲ್ಪುನಾಯಗ್ ದಾಲ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಪೋಡಿಗದಾಂತೆ ಮುರ್ಕುನ ಸಾಧಕಗ್ ಮಾತ್ರ ಮುತ್ತು ಪಕಲೊ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ನರಮಾನ್ಯ ಮನಸ್ ಕಡಲ್‌ದಲೆಕ ಉಪ್ಪೊಡು. ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪುನಾಯಗ್ ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆಗ್ಲಾ ತನ್ನ ಕೆಲಸೊದ ನೆಂಪು ಉಪ್ಪೊಡು ಪನ್ನಿನವು ಈ ಕಬಿತೆದ ತೆರ್ಲ್.

ಮೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಮೊಲಬು

ಪೊರ್ತುದೇವರ್ - ನೇಸರ್
ಕರ್ತೆ - ದೇವರ್
ಎರ್ತೆ - ಉರ್ಕೆಲ್
ಬೊಲ್ಲಿ - ಬೊಳ್ಳಿ, ದಾರಗೆ
ಮಾನಾವು - ಸಮದಾರಿಪು
ಮಿನ್ನಾಟಿಗೆ - ಗೊಬ್ಬಾಟಿಗೆ
ಬನ್ನ - ಬಣ್ಣೊ
ಕಪ್ಪಲ್, ಪಡಾವು - ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿದ ಹಡಗಲು
ಪೊಂಜಯಿ - ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಓಡೊ
ಒಪ್ಪೊಡು - ಒಟ್ಟುಗು
ಕಡ - ಸಾಲೊ
ಮಡಿ - ಸುದೊ
ರುಜು - ಒಪ್ಪಿಗೆ
ಪಾಯಿ - ಓಡದ ಕುಂಟುದ ಪಟೊ
ಆಯ - ಸಮಭಾರ

ಕಾಯ - ಸರೀರೊ
ಸಿರೆ - ತೆರೆ
ಪರೆಲ್ - ಪಕಲೊ
ಪರ್ಕಟ್ - ಚಿಂದಿ
ಕರಕರಿ - ರಗಳೆ
ಪಿನ್ಕಾಸ್ - ಪಿಟ್ವಾಸ್
ಗೇನ - ಜ್ವಾನ
ಮೂಡ - ಮುಗಲ್

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜಿಟ್ಕೊಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಪೊರ್ತು ದೇವರೆಗ್ಲಾ ಕಡಲ್‌ಗ್ಲಾ ದಾದ ಸಮ್ಮಂದ ?
2. ಕಡಲ್ ಎರೆಗ್ ಉಜ್ವಾಲ್ ?
3. ಕಡಲ್‌ಡ್ ಏತ್ ನಮೂನೆದ ಪಡಾವುಲು ಉಪ್ಪುವೊ ?
4. ಕಡಲ್ ಎಂಚ ಕೆಂಪಾಪುಂಡು ?
5. ಕಡಲ್ ಮಡಿಯಾದ್ ತೋಜುನೆ ಏಪ ?
6. ಪಾಯಿದ ಓಡೊಲು ಪೋನಗ ಎಂಚ ತೋಜುವ ?
7. ಸಿರೆತ ಮಿತ್ತ್ ಸವಾರಿ ಮಲ್ತಿನಾಯಗ್ ಎಂಚಿನ ತಿಕ್ಕುಂಡು ?
8. ಮುರ್ಕುನ ಸಾಧಕಗ್ ಕಡಲ್‌ಡ್ ದಾದ ತಿಕ್ಕು ?

II ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಪೊರ್ತು ದೇವರ್ ಈ ಲೋಕೊದ ಕರ್ತೆ ಎಂಚ ?
2. ಅಪ್ಪನ ಬೆರಿಯೆ ಬಾಲೆ ಪೋಪಿಲೆಕ ಕಡಲಪ್ಪೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಪೋಪಿನಕುಲೇರ್ ?
3. ತಿಂಗೊಲುಗ್ಲಾ ಕಡಲ್‌ಗ್ಲಾ ದಾದ ಸಮ್ಮಂದ ?
4. ಸಾಧಕನ ಬಗೆಟ್ ಕಬಿಯತ್ರಿ ಎಂಚಿನ ಪನ್ನರ್ ?

III ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಪಾತೆರೊದ ಉಳಿ ಅರ್ತೊ ಬರಲೆ.

1. ಕರ್ತಗ್ ಕೈ ಮುಗಿದಡ್ ಬೂರುನ
2. ಮಿನ್ನಾಟಿಗೆ ತೊಟಲ್
3. ಕನತ ಸೀಮೆಡ್ ಕಮಾನ್ ಕಟ್ಟುನ ಬನ್ನದ ಉಜ್ವಾಲ್
4. ಮೂಡಾಯಿ ಕೆಂಪು ಪಡ್ಡಯಿ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಕಡಕೊರ್ಪಿನವೆ ಪೊರ್ಲು

5. ಆಯ ತತ್ತ್ವಂಡ ಆನೆಲ ಮಗುರು
6. ತರೆ ಕಂತ ಪಾಡುನ ಪರ್ಕಟ್ ಬದ್ಧ್

IV ಈ ಕಜಿತೆನ್ ಬಾಯಿಪಾಟ ಮಲ್ಪುಲೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಈ ಕಜಿತೆಡ್ ಬರ್ಹಿ ಪ್ರಾಸ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಬರೆಲೆ.

ಉದಾ: ಪೂರ್ತು - ಕರ್ತ

II ಪೂರ್ತುದೇವರ್, ಕಡಲ್, ಚಂದ್ರೆ - ಈ ಮೂಜಿ ಸಬ್ದೊಲೆಗ್ ಸಮಾನ ಅರ್ತೊ ಕೊರ್ಹಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಸಂಪೊಲ್ತೆಡ್ ಬರೆಲೆ.

III. ಮುಲ್ಪ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ದೊಲೆಗ್ ಎದುರುಪದೊಕುಲೆನ್ ಜೋಡಿಪಾಡ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಎರ್ತೆ	ಸತ್ಯೊ
2. ಮೂಡಾಯಿ	ಜಪ್ಪೆಲ್
3. ಜಡ	ಕರ್ತೆ
4. ಸುಲ್ಲು	ಪಡ್ಡಾಯಿ
5. ಮುಗುರು	ಉಲ್ಲಾಸೊ
	ಅರ್ಲ್
	ಕಮಾನ್

IV. ಸಮ್ಮಂದದಾಂತಿನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿಡ್ ಬೇತೆ ಮಲ್ಪುಲೆ.

1. ಬೂಮಿ, ಬೊಲ್ಲ, ವಿಮಾನ, ತಿಂಗೊಳು, ಪೂರ್ತುದೇವರ್
2. ಪಡಾವು, ಕಪ್ಪಲ್, ಪೊಂಜಯಿ, ಸಿರೆ, ಓಡೊ
3. ಕಡಲ್, ಸಕ್ಕರೆ, ಮೀನ್, ಉಪ್ಪು, ಮುತ್ತು

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಕಡಲ್ದ ಬಗೆಟ್ ನನಲಾತ್ ವಿಷಯ ಸಂಪಲ್ತೆಡ್ ಬರೆಲೆ.
2. ಕಡಲ ಬರಿಕೊಂಜಿ ಪ್ರವಾಸ ದೀವೊನ್ನೆ.
3. ಕಡಲ ಮೀನುಲೆನ ಪುದರ್ ಸಂಪಲ್ತೆಡ್ ಬರೆಲೆ.

* * * * *

ಕಲ್ಲ ಚೋದ್ಯದ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡ್

ನೋಟ - 1

(ಮುಗರ್ತೆದ ಶಿಲ್ಪಿ ಶಂಭುಕಲ್ಕಡನ್ ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತದ ದೂರದ ಊರುದ ಅರಸುಲು ಮಾಮಲ್ಲ ಶಿಲ್ಪದ ಬೇಲೆಗಾದ್ ಲೆಪ್ಪುಡಾದಿತ್ತೆರ್. ಆಯೆ ಪಿದಾಡ್‌ನಗ ಆಯನ ಬುಡೆದಿ ಇರುವದಿ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆದಿತ್ತಲ್. ಬೀರು - ಕಾಳಮ್ಮ ಪನ್ನಿ ಅಮರ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಆಲ್ ಪಡೆಯಲ್. ಶಂಭು ಕಲ್ಕಡಗ್ ಊರುಗು ಬರ್ಯೆರೆನೇ ಆಯಿಜಿ. ಬಳತ್ತದ್ ಲತ್ತ ಜವ್ವಣೆಯಾಯಿನ ಬೀರು ಕಲ್ಲದ ಬೇಲೆ ಕಲ್ತದ್ ಗಟ್ಟಿಗೆ ಆಯೆ. ಒಂಜಿ ದಿನ, ತನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆನ್ ನಾಡ್‌ಪತ್ತದ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪೆಂದ್ ಪಿದಡಿಯೆ. ಅಮ್ಮೆರೆನ್ ನಾಡ್‌ದಾಲಾ ಪತ್ತಿಯೆ, ಇರ್ವೆರೆಗ್‌ಲಾ ಸಂತೋಸಾಂಡ್. ಬೀರುನ ಬಯಕೆದಂಚ ಶಂಭುಕಲ್ಕಡೆ ತನ್ನ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆಲೆನ್ ಮಗಕ್ ತೂಪಯೆರೆ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋಯೆ).

ಶಂಭು : (ಅಂಚಿಂಚಿ ತೂದು) ನಮ ಪಾತೆರೊಂದು ಬತ್ತ ಬತ್ತದ್ ಬೊಳುಗುಳದ ಸಂದ್‌ಗ್ ಎತ್ತಿನವು ಗೊತ್ತೇ ಆಯಿಜಿ. ಪೂರ್ತು ಕಂತ್ಯೆರೆ ಆವೊಂದು ಬತ್ತಂಡ್. ಮುಲ್ಲ ಓಲಾಂಡಲಾ ಪಡಿಬುಡಾರ ಮಲ್ತದ್, ಎಲ್ಲೆ ಬೊಳ್ಳುಗು ಗುಮ್ಮಟಸ್ವಾಮಿನ್‌ಲಾ ಬೇತೆ ಬೇಲೆಲೆನ್‌ಲಾ ತೂವೊಲಿ.

ಬೀರು : ಬೊಳ್ಳು ಮುಟ್ಟ ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸ್ ತಡೆವುಜಿ ಅಮ್ಮೆರೆ. ಜೀಟೆಗೆದ ಬೊಲ್ಪುಡು ಆಯಿನಾತ್ ಇನಿಯೆ ತೂಕ, ಆವಂದೆ ? ಅಯಿಟ್‌ಲಾ ಗುಮ್ಮಟಸ್ವಾಮಿನ್ ದುಂಬು ತೂವೊಂಡುಂದು ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸ್ ತುಳ್ಳುಂಡು !

ಶಂಭು : ಆವಡಪ್ಪ ಮುರಾನಿ ಪೊಸ ಅಬಿಸೇಕೊಗು ಕಟ್ಟಿನ ಅಟ್ಟಳಿಗೆ ಅಂಚನೆ ಉಂಡು. ಅಯಿಕ್ ಬಡ್ತದ್, ಗುಮ್ಮಟದೇವೆರೆ ಬಿಂಬೊನು ಕಾರ್ಡ್ಡ್ ತರೆಮುಟ್ಟ ತೂವೊಳಿ.

(ಪೋಪೆರ್)

ನೋಟ - 2

(ಜೀಟಿಗೆದ ಬೊಲ್ಪುಡು ಗುಮ್ಮಟ ದೇವರೆನ್ ತೂದು ಅಮ್ಮೆ - ಮಗೆ ಅಟ್ಟಳಿಗೆಡ್ ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತದೆರ್).

ಶಂಭು : ತೂಯನ ಮಗ ? ಇನಿಕ್ ಓಲುಲಾ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಗುಮ್ಮಟದೇವರೆ ಈ ಮಾಮಲ್ಲ ಬಿಂಬೊನು ತೂಯತ್ತ ? ಇಂದೆನ್ ಕೆತ್ತ ನಗ ದಿನ, ತಿಂಗೊಲು, ವರ್ಸ ಮಗ್‌ರ್‌ನವೇ ತೆರಿದ್‌ಜಿ ಮಗ. ಕಲ್ಕುಡೆರೆ ಒಂಜಿ ಪಡೆನೇ ಯೆನ್ನ ಯಜಮಾನಿಕೆಡ್ ರಾತ್ರಿ ಪಗೆಲ್ ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಮಲ್ಲ ಅಬಿಸೇಕೊದ ದಿನ ಮೂರ್ತಿನ್ ಬುಡ್ಡು ಕೊರ್ನಗ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಅರಸುಲು ಕೈದಿಂಜ ಸೇಜೊ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಎನನೆಂಚಲಾ ಬಾಯಿದಿಂಜ ಪುಗಾರ್ಡ್ ಮಿತ್ತ ಅಟ್ಟೋಳಿಗೆಡೇ ದೀಯೆರ್. ಈ ಬಾಹುಬಲಿಸ್ವಾಮಿನ ಬಿಂಬೊನು ಕೆತ್ತದ್ ಯೆನ್ನ ಜೀವಮಾನೊದ ಪೆರ್ಮೆ ಕೋಡಿ ಎತ್ತಂಡ್ ಮಗ. ಕಲ್ದ ಕಜ್ಜ ಕಲ್ತಿನ ಸಾರ್ತಕ ಆಂಡ್ !

ಬೀರು : (ಮನಿಪ್ಪಂದೆ ಬೇಸರ್‌ದ ಉಸುಲು ಬುಡುಪೆ).

ಶಂಭು : ದಾನೆ ಬೀರು ಮನಿಪುಜ ? ಬೇಲೆ ತೂದು ಬೆಕ್ಕಸ ಆಂಡ ? ಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅಳಿದಾಂತಿ ಬೇಲೆ ಬೆನೊಡು ಮಗ. ಪತ್ತ ಕಟ್ಟುನಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಮುತ್ತು ಕಟ್ಟೊಡು! ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರೆ ಉಪ್ಪಿನಡೆ ಮುಟ್ಟ ಕೀರ್ತಿ ಉಂತೊಡು. ನರಮಾನಿ ಅಳಿಂಡಲಾ ನಾಲೂರುಡು ಪುದರ್ ಕೇಂಡ್ ಬರೊಡು. ಎನಡ್ಲಾಲಾ ಮಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿಗೆ ಈಯಿ ಆವೊಡು ಮಗ ! ಕಲ್ದ ಚೋದೊನು ಬೆನೊಡು !

ಬೀರು : (ಬುಕ್ಕೊಲಾ ಮನಿಪುಜೆ)

ಶಂಭು : ದಾನೆ ಮಗ, ದಾನೆಂಡಲಾ ಕುಂದು ಕೋರೆ ತೂಯನ ? ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆದ ಗ್ರಂತೊಳೆ ಆದಾರೊಡು ಕೆತ್ತಿನ ಈ ಮೂರ್ತಿಡ್ ಅಂಚಿತ್ತಿ ಕೊರತೆ ಒರಿಯೆರೆ ಕಾರಣ ಇಜ್ಜಿ. ದಾನೆ. ಈಯಿ ಮೂಂಕುಕೊಂಡು ಮುರ್ಲುಜ, ಬಾಯಿಕೊಂಡು ಪಾತೆರುಜ ? ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಡ್ ದಾನೆ ಎಣ್ಣುವ, ಪೋಡಿಯಂದೆ ಪಣ್.

ಬೀರು : ಅಮ್ಮೆರೆ, ಮನಸ್ಸಡ್ ದಾನೋ ಸೆಕ್ಕ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಪಂಡಂಡ ಬೇಸರ ಮಲ್ತೆರೆ ಬಲ್ಲಿ.

ಶಂಭು : ಬೇಸರ್ ದಾನೆಪ್ಪ ? ಯೇರಾಂಡಲಾ ಇತ್ತಿನೆನ್ ಇತ್ತಿಲೆಕೊ ಪನೊಡು. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ ದೆಂಗಯರೆ ಬಲ್ಲಿ.

ಬೀರು : ಆವಡ್ ಅಮ್ಮೆರೆ. ಈ ಗುಮ್ಮಟಸ್ವಾಮಿನ ಬೇಲೆ ಎತ್ತರೊಡು ವಡ್ಡಾರೊಡು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಚೋದಿಗೆನೇ ಆಂಡಲಾ ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸಗ್ ಸಮದಾನ ಆಯಿಜಿ ಅಮ್ಮೆರೆ.

ಶಂಭು : (ಚೋದಿಗೊಡು) ಅಂದ ದಾಯೆಡ್ ?

ಬೀರು : ತಿರ್ತ್‌ಡ್ಡ್ ತೂಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ದಾಲಾ ಕುಂದುಕೋರೆ ತೋಜಂದೆ ಪೋವು. ಅಟ್ಟಳಿಗೆ ಮಿತ್ತೆರ್ಡ್ ಮುಟ್ಟೊಡು ತೂಯಿನೆಡ್ಡಾವರ ಎಂಕ್ ಪನೀತ್ ಯೆತ್ಯಾಸ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಮೂರ್ತಿಡ್ ತರೆ ಪ್ರಧಾನ ಅತ್ತೆ ಅಮ್ಮರೆ ? ತರೆತ್ತ ಎಡಮರ್ಗಿಲ್‌ಗಲಾ ಬಲತ್ತ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಗಲಾ ಒಂಜಿ ನೂಲುದಾತ್ ಎಚ್ಚ ಕುಂದು ತೋಜುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಸ್ವಾಮಿನ ಮೋನೆಡ್ ಪೂರ್ಣಕಲೆಯಾದ್ ಜೂವಕಲೆ ದಿಂಜಿದ್ ಬತ್ತಜಿಂದಲಾ ಯಾನ್ ಎನ್ನುವೆ.

ಶಂಭು : (ವಂತೆ ಉದ್ವೇಗೊಡು) ಈಯಿ ಸಮ ತೂಯನ ಬೀರೋ ?

ಬೀರು : ತೂಯೆ ಅಮ್ಮರೆ, ಆಂಡಲಾ ನನ ಒರ ಬೋಡಾಂಡ ಸರಿಯಾದ್ ತೂದು ಬರ್ಪೆ.

ಶಂಭು : ಬೊಡ್ಡಿ ಮಗ. ಈ ಮೂಲೇ ಉಂತು. ಯಾನೇ ಮಿತ್ತ ಪೋದು ಬರ್ಪೆ. (ಅಮಸರೊಡು ಜೀಟಿಗೆ ಪತ್ತೊಂದು ಪೋಪೆ).

ನೋಟ - 3

(ಶಂಭು ಕಲ್ಕುಡೆ ಅಟ್ಟಳಿಗೆಗ್ ಪೋದು ಗುಮ್ಮಟ ಬಿಂಬೊದ ಮೋನೆನ್ ಸರಿಯಾದ್ ತೂಪೆ)

ಶಂಭು : ಮಗೆ ಪಂಡಿನ ಸುಳ್ಳತ್ತ ! ವಾ ಮಾಯಕೊಡು ಈ ದೋಸೊ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣೆಗ್ ಬೂರಂದೆ ಪೋಂಡಾ? ನೂಲುದಾತ್ ಕೋರೆ ಆಂಡಲಾ ತನ್ನ ಮಗೆ ತೆರಿಯೊಂಡೆತ್ತ ? ಎನಡ್ಲಾಲಾ ಬರ್ಸೆ ಆಯೆ ಪನ್ನುನೆಕ್ ಅಲ್ಲಾನ ಇಜ್ಜಿ. ಸಂತೋಸಾಂಡ್. ನನ ಯಾನ್ ಸೈತೆಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆ ಆತ್ತ ! ಅಂದ್ ಎಂಕ್ ನನ ಸಾದಿ ಅವ್ವೇ ! ಅಪಕೀರ್ತಿ ತುಂಬುದು ಎನ್ನಂಚಿನಾಯೆ ಬೂಮಿದ ಮಿತ್ತ ಬದ್‌ಕೈರೆ ಬಲ್ಲಿ.

(ಬೀಸ ಬತ್ತೆರ್ಡ್ ಬಾಹುಬಲಿ ಮೂರ್ತಿದ ಪಾದೊಗು ಪುಡ್ಯ ಪಾಡ್) ಸ್ವಾಮೀ ಬಾಹುಬಲಿ ದೇವರೆ, ತೆರಿದ್ ಮಲ್ತಿ ದೋಷ ಅತ್ತ. ಮಾಮಲ್ಲ ಗಿರಿಟ್ ಉಂತುದು ಲೋಕೋನೇ ತೂದು ತೆಲಿಪುನ ಈಯಿ ಎಂಕ್ ಮಾಪು ಕೊರೊಡು. ಎಂಕ್ ದೇವರೆ ಪಾದೊಗು ಸಂದೈರೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರೊಡು. (ಪಕ್ಕನೆ ಜೋಳಿಗೆಡ್ಡ್ ಉಳಿ ದೆತ್ತೊಂದು ತಿಗಲೆಗ್ ಕುತ್ತೊನುವೆ). ... ಆ ... ಬೀರೋ ... ಇರುವದೀ .. ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ ಬೀರೋ

ಬೀರು : (ಬಲ್ತ್ ಬತ್ತೆರ್ಡ್) ದಾನೆ ದಾನಾಂಡ್ ಅಮ್ಮರೆ? (ನೆತ್ತೆರ್ ತೂದು) ಇಂದು ದಾದ ಮಲ್ತೊಂಡರ್ ಅಮ್ಮರೆ ! ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೆ ಇಂದು ದಾದ ಕತೆ? ಎನ್ನ ನಾಲಾಯಿ ದಾಯೆಗ್ ಅಂಚ ಮಗ್ಗಂಡಾ? ವಾ ವಿಷಗಳಿಗೆನಾ? ಅಮ್ಮರೆ, ಅಮ್ಮರೆ ಇಂಚ ದಾಯೆ ಮಲ್ತೊಂಡರ್ ? ಅಯ್ಯೋ ಯಾನ್ ದಾನೆ ಮಲ್ತೊಡು ?

ಶಂಭು: ಮಗಾ, ಈಯಿ ಕರಗಡ, ಬೇಯಡ, ಎನಡ್ಲೆಲಾ ಗಟ್ಟಿಗೆ ಎನ್ನ ಮಗೆ ಪನ್ನಿನ
ಮನಸ್ಸದ ತಲ್ಲೊನೊಡು ಯಾನ್ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚುವೆ. ಎನ್ನ ಬದ್ಧ್ ಸಾರ್ತಕ ಆಂಡ್ !
ಎನ್ನ ಕಜ್ಜ ಬುಡಡ, ನ್ಯಾಯ ನೀತಿ ಕೆಡಡ, ಮಾಮಲ್ಲ ಕಲ್ಲೋಜೆ ಪನ್ನಿ ಕೀರ್ತಿ ನಿಕ್ಕ್
ಬರಡ್.

ಬೀರು : ಅಪ್ಪೆಗ್ ದಾದ ಪನೊಡು ಅಮ್ಮೆರೆ ಯಾನ್ ? ಈರೆ ನಾಟೊಗು ಬತ್ತದ್ ಮುಲ್ಲ
ಕಾಟೊಗು ದೀದ್ ಬತ್ತಂದ್ ಪನೊಡಾ ? ಅಮ್ಮೆರೆನ್ ಕೆರಿ ಕೆಂಗುಡೆ ಆಯೆತ್ತ
ಯಾನ್?

ಶಂಭು : ತನ್ನ ಮೋಕೆದ ಮಗೆ ಕಲ್ಕುಡೆರೆ ಕೂಟೊಡು ಮಲ್ಲ ಬಿಸೆ ಆಪುನೆನ್ ಕಣ್ಣಾರೆ
ತೂದು ಆಳೆಗ್ ಸಮಾದಾನ ಆವು ಮಗ. ನಿನ್ನ ಪಲಯಲ್ಲೆಗ್ಲಾ ತಂಗಡಿಗ್ಲಾ ಮುಲ್ತ್
ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ಪುವೇ ಎನ ಉಳಿ ಸುತ್ತಿಗೆ, ಅಲಕ್ಕಂದ ಬಲ್ಲ, ಲೆಕ್ಕಂದ ಕೋಲು,
ಜೋಳಿಗೆಡುಪ್ಪಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಗ್ರಂತೊಳೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಪೋಲ. ಈಯಿ ಕೊಡತ್ತಿನ ಕಲ್ಲ
ಕೊಲೆದ ಕಲೆಯಾದ್ ಅರಳಡ್ ! ಈಯಿ ಮುಟ್ಟನೆಕ್ ಜೂವಕಲೆ ಬರಡ್! ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿ
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ದೇವೆರ್ ಉಪ್ಪಿನಾಡೆ ಮುಟ್ಟ ಉಂತಡ್ ಬೀರೋ, ಈ ಲೋಕೊಡು
ಎನ್ನ ಕಜ್ಜ ಮುಗಿಂಡಪ್ಪಾ ಯಾನ್ ಪೋಪೆ. ಈಯೆ ಪೋರ್ಲುಡು
(ಪಾತೆರ ಮಾಜಿದ್ ಮಗನ ಜಕ್ಕಲೆಗ್ ಮಗ್ದರ್ ತೀರುವೆ).

ಬೀರು : (ದುಕ್ಕ ಉರ್ಕರ್ ಬತ್ತದ್ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಮೆಯಿತ ಮಿತ್ತ ಬೂರ್ದು) ಅಯ್ಯೋ ಅಮ್ಮೆರೆ,
ಈರೆನ್ ಯಾನ್ ದೆತ್ತನೆ ? ಎನ್ನ ತರೆತ್ತ ಬರವೇ ! ಈರೇ ಕೆತ್ತಿ ಗುಮ್ಮಟ ದೇವೆರೆ
ಪಾದೊಗು ಈರೆ ತಿಗಲೆದ ನೆತ್ತೆರ್ದ ಅಬಿಸೇಕ ಆಯೆರೆ ಆಂಡೆ ಅಯ್ಯೋ ಯಾನ್
ಪಾಪಿ ಯಾನ್ ಪಾಪಿ ಹಾ.....
(ಬುಳಿತೊಂದುಪ್ಪುವೆ)

(ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರರ್ ಬರೆತಿ ನಾಟಕೊದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೊ)

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಸಂದ್ - ಬರಿ, ಗಡಿ
ಪಡಿಬುಡಾರ -ವಣಸ್ದ ಬುಡಾರೊ
ಜೀಟಿಗೆ - ದೀವಟಿಗೆ
ಪಡೆ - ಗುಂಪು

ಸೇಜೊ - ಸಂಭಾವನೆ
 ಪೆರ್ಮೆ - ಹಿರಿಮೆ
 ಉಸುಲು - ಉಸಿರು
 ಸೆಕ್ಕ್ - ಶಂಕೆ
 ವಡ್ಡಾರ - ಗಾತ್ರ
 ಚೋದಿಗ - ಅಚ್ಚರಿ
 ತಲೈನ - ತಂಪು, ಸಮಾಧಾನ
 ಕಲ್ಲೋಜೆ - ಕಲ್ಲೆಡ್ ಮೂರ್ತಿ ಕೆತ್ತುನಾಯೆ
 ಕೊಲೈ - ನಯನಾಜೂಕು
 ನಾಟೊ - ನಾಡುನಿ
 ಕೆಂಗುಡೆ - ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣದ ರಕ್ಕಸೆ
 ಬಿಂಬ - ಪಾಪೆ
 ಕೋರೆ - ಕೊರತೆ
 ಮೂಂಕುಕೊಂಡು ಮುರ್ಲುಜ - ಮೂಂಕುಡು ಗಟ್ಟಿಡ್ ಉಸುಲು ಬುಡ್ಡುಜ
 ಬಾಯಿಕೊಂಡು ಪಾತೆರುಜ - ಬಾಯಿ ಬುಡ್ಡು ಮನಿಪುಜ
 ಅಲ್ಲಾನ - ಅನುಮಾನ
 ಗಿರಿ - ಗುಡ್ಡೆ
 ಅಲಕ - ಮಟ್ಟೊದ ಕಲ್ಲೆ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಚಿಟ್ಟೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಗಟ್ಟಿದ ಮಿತ್ತಾಗ್ ಶಿಲ್ಪೊದ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋದಿತ್ತಿ ಶಿಲ್ಪಿ ಏರ್?
2. ಇರುವದಿಗ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಅಮರ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಪುದರ್ ಎಂಚಿನವು?
3. ಅಮ್ಮೇರೆನ ಶಿಲ್ಪೊದ ಬೇಲೆಡ್ ಬೀರು ಕಲ್ಕುಡೆ ದಾದ ಯೆತ್ಪಾಸಿ ತೂಯೆ?
4. ತಾನ್ ಮಲ್ಲಿನ ಬೇಲೆಡ್ ಯೆತ್ಪಾಸಿ ತೂಯಿನ ಶಂಭು ಕಲ್ಕುಡೆ ದಾನೆಂದ್ ಎನ್ನಿಯೆ?
5. ಶಂಭು ಕಲ್ಕುಡೆ ಎಂಚ ಜುವ ದೆತ್ತೊಂಡೆ?
6. ಬೀರು ಕಲ್ಕುಡೆಗ್ ದಾಯೆಗ್ ದುಕ್ಕ ಉರ್ಕಾರ್ಡ್ ಬತ್ತಂಡ್?
7. ಕಡೇತ ಕಾಲೊಡು ಶಂಭು ಕಲ್ಕುಡೆ ಮಗಕ್ ದಾದಂದ್ ಆಸೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತೆ?
8. ಗಿರಿಟ್ ಉಂತುದು ಲೋಕೊನೇ ತೂಪಿನ ಸ್ವಾಮಿ ಏರ್?

II ಈ ವಾಕ್ಯೋಲಿನ್ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರೊಡು ಬರೇಲೆ.

1. “ಜೀಟಿಗದ ಬೊಲ್ವುಡು ಆಯಿನಾತ್ ಇನಿಯೆ ತೂಕ”
2. “ಬೇಲೆ ತೂದು ಬೆಕ್ಕಸ ಆಂಡ ?”
3. “ಎನ್ನ ಬದ್ಕ ಸಾರ್ತಕ ಆಂಡ”
4. “ಈರೆ ನಾಟೊಗು ಬತ್ತದ್ ಮುಲ್ವ ಕಾಟೊಗು ದೀದ್ ಬತ್ತೆಂದ್ ಪನೊಡಾ”

III ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ತನ್ನ ಕಲ್ಲ ಕಜ್ಜದ ಬಗೆಟ್ ಶಂಭು ಕಲ್ಕುಡೆ ಮಗಕ್ ದಾದಂದ್ ಪಂಡೆ ?
2. ನಮ ಮಲ್ತಿನ ಬೇಲೆ ಎಂಚ ಉಪ್ಪೊಡು ?
3. ಗೊಮ್ಮಟ ಸ್ವಾಮಿನ ಮೂರ್ತಿನ ತೂಯಿನ ಬೀರು ಕಲ್ಕುಡೆ ದಾಯೆಗ್ ಸಮಾಧಾನ ಆಯಿಜೆ ?
4. ಮಗನ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡಿನ ಶಂಭು ಕಲ್ಕುಡೆ ದಾದ ಮಲ್ತೆ ?
5. ಶಂಭು ಕಲ್ಕುಡೆ ಸೈಯರೆ ಆಯನ ಮಗೆ ಕಾರಣ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನುವರಾ ? ದಾಯೆಗ್ ?

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ತದ್ ಬರೇಲೆ.

ಪಡಿಬುಡಾರ
ಸೇಜೊ
ತಲೈನ
ಸೆಕ್ಕ್

II ಕೊರ್ನ ಪದೊಕ್ಲೆನ ಒಂಜೇ ಅರ್ಥದ ಬೇತೆ ಪದೊಕ್ಲೆನ್ ಬರೇಲೆ.

ಚೋದ್ಯ : _____
ಕಜ್ಜ : _____
ತಲೈನ : _____
ಬಿಂಬ : _____
ಗಟ್ಟಿಗೆ : _____

III ಎದುರು ಪದೋನು ಬರೇಲೆ.

ಲತ್
ಕಂತುನ
ಪುಗರ್ತೆ
ಪನೀತ್
ಉಕುನೆ

IV ಈ ವಾಕ್ಯೋಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಲೆನ್ ಪಾಡ್ಲೆ.

ತೂಯನ ಮಗ ಇನಿಕ್ ಓಲುಲಾ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಗುಮ್ಮಟದೇವರೆ ಈ ಮಾಮಲ್ಲ ಬಿಂಬೊನು ತೂಯತ್ತ ಇಂದೆನ್ ಕೆತ್ತನಗ ದಿನ ತಿಂಗೊಲು ವರ್ಸ ಮಗ್‌ರ್ನವೇ ತೆರಿದಿಜಿ ಮಗ ಕಲ್ಕುಡೆರೆ ಒಂಜಿ ಪಡೆನೇ ಯೆನ್ನ ಯಜಮಾನಿಕೆಡ್ ರಾತ್ರಿ ಪಗಲ್ ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತಂಡ್ ಯಾನ್ ಕಲ್ಲೊದ ಕಜ್ಜ ಕಲ್ತಿನ ಸಾರ್ತಕ ಆಂಡ್

ಚಟುವಟಿಕೆ

I ಮೊಕ್ಲೆನ ಸಮ್ಮಂದೊಲೆನ್ ಉದಾರ್ಮದಂಚನೆ ಬರೇಲೆ.

ಬೀರು - ಕಾಳಮ್ಮ : ತಗೆ - ತಂಗಡಿ
ಕೋಟಿ - ಚೆನ್ನಯ
ಕೃಷ್ಣ - ಕುಚೇಲೆ
ಲವ - ಕುಶ
ಸಾವಿತ್ರಿ - ಸತ್ಯವಾನ್
ದ್ರೋಣ - ಅರ್ಜುನ್

II ತಿರ್ತ್ ಕೂರ್ತಿನ ನುಡಿಕ್ಟ್ಟೊಲೆನ್ ಓದುಲೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೇತೆ ನುಡಿಕ್ಟ್ಟೊಲೆನ್ ಸಂಪೋಲತ್‌ದ್ ಬರೇಲೆ.

ಪತ್ ಕಟ್ಟುನಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಮುತ್ತು ಕಟ್ಟೊಡು
ಮೂಂಕುಕೊಂಡು ಮುರ್ಲುಜ, ಬಾಯಿಕೊಂಡು ಪಾತೆರುಜ

III ತಿರ್ತ್ ಕೂರ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಕತೆತ ಸಂದರ್ಭೊನು ಪಾತೆರಕತೆತ ರೂಪೊಡು ಬರೇಲೆ.

ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪೊಡು ಪನ್ನಿನ ಆಸೆಡ್ ಏಕಲವ್ಯೆ ಕಾಡ್ ಬುಡ್ಡ್ ಹಸ್ತಿನಾಪುರೊಗು ಬತ್ತೆ. ಅಲ್ಲ ಕೌರವ - ಪಾಂಡವರೆಗ್ ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಗುರು ದ್ರೋಣಚಾರ್ಯರೆನ ಕೈತಡೆ ಪೋದು

ತನ್ನ ಅಂಗಲಾಪನು ತೆರಿಪಾಯೆ. ಆಂಡ ದ್ರೋಣೆರ್ ಅರಸುಬಾಲೆಲು ಅತ್ತಾಂದಿನಕ್ಕೆಗ್ ತಾನ್ ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪಾವೊಂದಿಜ್ಜಿ ಪನ್ನೆರ್. ಆಂಡ ಈ ನನದುಂಬುಗು ಮಲ್ಲ ಬಿಲ್ಲೋಜೆ ಆಲ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪು ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಏಕಲವ್ಯ : -----

ದ್ರೋಣ : -----

ಏಕಲವ್ಯ : -----

ದ್ರೋಣ : -----

ಏಕಲವ್ಯ : -----

ದ್ರೋಣ : -----

IV 'ಕಲ್ಲಜೋದ್ಯೋದ ಕಾರ ಮುದೆಲೊಡ್' ನಾಟಕೊನು ನಿಕ್ಷೆನ ಸಾಲೆಡ್ ಗೊಬ್ಬುದು ತೋಜಾಲೆ.

V ಕಲ್ಕುಡ - ಕಲ್ಲುಣ್ ದೈವೊಲೆನ ಸಂದಿಲೆನ್ ಸಂಪೊಲತ್‌ದ್ ಬರೆಲೆ.

* * * * *

ಅಜ್ಜಬಿರು

- ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ

ದುರದುಸೊ ಬನ್ನಗ ಸಾರೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು ।
ಕುದುರೆಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಲಗಾಮು ಒಯ್ಯೊಂದು
ಪಿರಪೋನಗಾಪುಂಡು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತೂಲೆ
ಕಾರಕುಂಟಾತ್‌ಂಡೊ ಕುದುರೆಗೊಂದ್ || 1 ||

ತನ್ನನ್ ಪುಗರಾಯೆ । ಊರ್ಯಾನ್ ದೂರಯೆ ।
ಕಡ್ವದ ಪಾತೊರೊ ಪಾತೆರಯೆ । ಕೇಡ್‌ನ್
ಎನ್ನಂದೆ ಕಿಚ್ಚಿನ್ ಬುಡ್ತೆನೊ ಪಿಂದೊನಿ
ಇಂಬೈನೆ ಪಿಂದಿನಾಯೆ || 2 ||

ಏರೊಂದು ಬರ್ಪುನೆ ಜತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪುನೆ
ಚಂದ್ರಗೆ ಅತ್ತಯೆ ಬರ್ಪುನೆ ಕುತ್ತೊ
ಬರುವೊಯೆ ಅವು ಏನಿಗಾಂಡಲ
ಬಾನೊಡು ಮೆಣ್ಣುನ ಬೊಳ್ಳಿಲೆಗ್ || 3 ||

ನಾರ್ನ್ ತುತ್ಯೆಂಡ ನಾರದೆ ಆವೆನೊ
 ಬೊನ್ನೊನು ಮೆತ್ಯೆಂಡ ಪರಸಿವೆನೊ
 ನೇಮೊಡು ತೋಜ್ಯೆಂಡ ಕಾಮಿ ಅತ್ತ್ಂದ್ ಪನಡೆ
 ನಾಮೊ ಒಯ್ತಿನಕುಲು ಮಾತ ಬುದ್ಯಂತೆರತ್ತ್ || 4 ||

ನಾಲಾಯಿಡ್ತಾದೆ ಮೇಲ್ಲೋಕೊ ನರಕೊ
 ನಾಲಾಯಿ ಪುಣ್ಯೋದ ಅಪ್ಪೆ
 ನಾಲಾಯಿದ ಕೊಡಿಟ್ ನಲಿಪ್ಪಲ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ನಿಲೆಯೂರ್ದು ಉಲ್ಲಲ್ ಸರಸೋತಿ ಅಮ್ಮ || 5 ||

ಕೆಲಸೊನು ಮಲ್ಪುನ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ
 ಪಲೊ ಅಯಿಕ್ ಕೊರ್ಪುನ ದೇವರೆ ಇಷ್ಟೊ
 ಗಾಳಿನ್ ಕೈಗಂಟ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಪೋಪೆನೊ
 ಓಡೊನು ಬುಡ್ಡುನ ಓಡೊಕಾರೆ || 6 ||

ಪಿಲಿಬಂಜಿ ಪೇಂಟೆದ ಉಗ್ಗಲ್ಗ್ ಬೂರುಂಡ
 ಅರಂಟ್‌ದ್ ನಿಲ್ಕದ್ ದಕ್ಕುವೆರ್ ಕಲ್ಲ
 ತೈತ್‌ದ್ ಬೂರ್ದಿನ ನಾಗನ್ ತೂನಗ
 ಕಕ್ಕೆಗ್ಗ ಬರ್ಪುಂಡು ಗರುಡನ ತಂಕ || 7 ||

ಕಜಿನ ಪೊಲಬು

ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ (11-02-1916 - 20-06-2003) ತುಳು, ಕನ್ನಡೊದ ಸಾಹಿತಿ. ಕನ್ನಡೊಡು ಬರೆತಿನ 'ಬೇಟೆಯ ನೆನಪುಗಳು' ಗ್ರಂಥೊಗು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇನಾಮು ಸಂದ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಬೋಂಟೆದ ಬಗೆಟೇ ಕನ್ನಡೊಡು ಕೆಲವು ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆಯನೆಡ್ತಾವರ ಆರೆಗ್ ಮೈಗಯಾ ಸಾಹಿತಿಂದ್ ಪುದರ್ ಬತ್ತದ್‌ಂಡ್. ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ ಆರ್ ಬಾರಿ ಬರ್ಸೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್, ಕುವೆಂಪು, ನಿರಂಜನ, ಉಮರ್ ಖಯ್ಯಾಂ, ಎಸ್. ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ - ಇಂಚ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಬಿಕುಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲೆನ್ ಮೇರ್ ತುಳುಕು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತದರ್. ಈ ಕಬಿತೆಲು ಆರೆನ 'ಅಜ್ಜಬಿರು' ಕೋಪೆಡ್ಡ್ ಅಜತ್‌ದ್ ದೆತ್ತಿನವು. ಎಸ್. ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟಿನ ಕಬಿತೆದ ತಾರ್ಕಣೆನ್ ನೆಟ್ತ್ ತೂವೊಲಿ. ಮೇರೆನ 'ಬೇಟೆಯ ನೆನಪುಗಳು' ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಗ್ ತರ್ಜುಮೆ ಆತೊ. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮೇರೆಗ್ ಭಾಷಾಸಮ್ಮಾನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊರ್ದು ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತದ್‌ಂಡ್.

ಕಜಿತೆದ ತಿರ್ಲ್

ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟೊಲು ಕುದುರೆದ ಬರೊಟ್ಟು ಬರ್ಪ, ಪಿರ ಪೋನಗ ಕುಂಟು ಕುದುರೆ ನಡತೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ ಪೋಪ. ತನನ್ ಪುಗರೊನಂದೆ ಬೇತೆದಕುಲೆನ್ ದೂರಂದೆ, ಕಠಿಣ ಪಾತೆರ ಪಾತೆರಂದೆ, ಕುಡೊರಿಯಗ್ ಕೇಡ್ ಬಯಕಂದೆ ಮಚ್ಚರೊ ಬುಡ್ಡಿತ್ತಿನಾಯೆ ಏರೋ ಆಯೆನೇ ಪಂಡಿತೆ. ಚಂದ್ರೆ ಎಲೈ- ಮಲ್ಲೆ ಆವೊಂದುಪ್ಪುವೆ. ಆಯೆ ಮಲ್ಲಾಯೆ. ಆಯಗ್ ರೋಗೊ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬೊಳ್ಳಿ ಏಪಲಾ ಒಂಜೇಲೆಕ ಎಲ್ಯಾದೇ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅವು ಬಾರಿ ಕಿನ್ನವು. ಅಯಿಕ್ಕಿಜ್ಜಿ ರೋಗೊ. ವೇಸೋ ಪಾಡೊಟ್ಟುಗು ಗುಣ ಬದಲಾಪುಜಿ. ನಾರು ಮಡಿ ತುತ್ತುಂಡ ನಾರದೆ ಆಪುಜೆ. ಬೊನ್ಯ ಮೆತ್ತೆಂಡೆಂಡ ಪರಶಿವೆ ಅತ್ತ. ದುಸ್ತುಡು-ಬಾರಿ ಸಜ್ಜನಿಕೆ ತೋಜಯಿನಕುಲು ಮಾತಾ ಸಜ್ಜನೆರತ್ತ. ಅಕುಲೆಡ ದಿಂಜ ಜನ ಕಪಟ ಕಾಮಿಲು. ನಾಲಯಿಡ್ಲೇ ಸೊಗೊ, ನಾಲಯಿಡ್ಲೇ ನರಕ. ನಾಲಯಿ ಪುಣ್ಯೋದ ಅಪ್ಪೆ, ನಾಲಯಿದ ಕೊಡಿಟುಲ್ಲಲ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸರಸ್ವತಿ. ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪಿನ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮೋ ಪಲಕೊರ್ಪಿನ ದೇವರೆಗೆ ಇಷ್ಟ. ಓಡೊ ಒಚ್ಚುನಾಯೆ ಗಾಳಿಗೋ ಗಂಟ್ ಕಟೊಂದು ಪೋಯರೆಗಾಪುಂಡು. ಪಿಲಿಯೊಂಜಿ ಪೇಂಟೆದ ಗುವೆಲ್ಗ್ ಬೂರುಂಡ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಕಲ್ಲ್ ದಕ್ಕುವೆರ್. ಸೈತಿ ಎಡ್ಲೆ ಮರಿನ್ ತೂದ್, ಕಕ್ಕೆಗ್ಲಾ ಗರುಡನ ತಂಕ ಆಪುಂಡು.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಅಜ್ಜಬಿರು - ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು
ಸಾರುನೆ - ಹೊಂಚುಹಾಕು
ಲಗಾಮು - ಕಡಿವಾಣ
ಕಾರ್ ಕುಂಟೊ - ಕಾರ್ ಕುಂಟುರೋಗ
ಊರಾಯನ್ - ಪಿದಾಯಿದಾಯನ್
ಕಿಚ್ಚಿ - ಮಚ್ಚರ
ಏನಿಗಾಂಡಲ - ಯೇಪಾಂಡಲ
ನಾರ್ - ನಾರ್ದ ಕುಂಟು
ಗುಂಡ - ಗರ್ಭಗುಡಿ
ಅರಂಟ್ - ನಾಡುನಿ
ನಿಲ್ಕ - ಇಣುಕು
ತಂಕ - ದೈರೊ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ.

1. ದುರದೃಷ್ಟ ಎಂಚ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಎಂಚ ಪೋಪುಂಡು?
2. ಏರ್ ಉರ್ಯಾನ್ ದೂರಯೆ?
3. ನಾಲಯಿದ ಕೊಡಿಟ್ ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಉಪ್ಪೊಡು?
4. ಈ ಕಬಿತೆದ ಕೋಪೆಗ್ 'ಅಜ್ಜಬಿರು' ಪಂಡ್‌ದ್ ಕವಿ ದಾಯೆಗಾದ್ ಪುದರ್ ದೀತೆರ್?
5. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಎಂಚಿನ?

II. ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. "ಚಂದ್ರಗ್ ಬೊಳ್ಳಿಡ್ಲೆಚ್ಚ ಕುತ್ಲೊ" ಈ ಪಾತೆರೊ ಏರೆಗ್ ಅನ್ವಯ ಆಪುಂಡು?
2. "ಒರು ತೂದು ನರಮಾನ್ಯನ ಗುಣೊ ಗೆಣ್‌ಪ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ" ಕಬಿ ನೆನ್ನ್ ಎಂಚ ವಿವರಿಪೆರ್?
3. ವಿದ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಮಿನ ಮಹತ್ವೊ ದಾದ ?
4. "ಪಿಲಿ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡ ಆಳ್‌ಗೊಂಜಿ ಕಲ್ಲ್" ಈ ಗಾದೆನ್ ವಿವರಿತ್‌ದ್ ಬರೆಲೆ.

III ಮುಲ್ತ ಕೂರ್ತಿನ ಅರ್ಥ ಸಾಲ್‌ಲೆನ್ ಪೂರ್ತಿ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ.

1. ನಾರ್‌ನ್ ತುತ್ಯೆಂಡ ನಾರದೆ ಬೊನ್ನೊನು ಪೂಜೊನ್ನಾಯೆ -----ಆಪುಜೆ.
2. ಕೆಲಸೊನ್ ಮಲ್ಪಿನ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮೊ, ಫಲಕೊರ್ಪಿನ -----.
3. ಸೈತ್‌ದ್ ಬೂರ್ದಿನ ನಾಗನ್ ತೂನಗ | ಕಕ್ಕೆಗ್ ಬರ್ಪುಂಡು -----
4. ತನ್ನನ್ ಪುಗರಾಯೆ | ಉರ್ಯಾನ್ -----
5. ನಾಲಯಿಡ್ಲಾದೆ ಮೇಲ್ಪೊಕೊ ನರಕೊ -----

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಈ ಗಾದೆಲೆನ್ ವಿವರಿಪುಲೆ.

1. ಪಿಲಿ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡ ಆಳ್‌ಗೊಂಜಿ ಕಲ್ಲ್.
2. ನಿರೆಲ್‌ನ್ ಬೆರಿಪತ್ತ್ ಪೋಯಿಲೆಕ.
3. ಗಾಳಿಡ್ ಗುದ್ದಾಟ ಮಲ್ತಿಲೆಕ.
4. ಗಾಳಿನ್ ಕೈಗಂಟ್ ಕಟೊಂದು ಪೋಪೆನ ಓಡಕಾರೆ.

II ಮುಲ್ತ ಕೂರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತೂ ಬರಲೆ.

1. ಕಾಲೊ
2. ಉಡಲ್
3. ನೇಮೊ
4. ಬೊಳ್ಳಿ.

III ಮುಲ್ತ ಕೂರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ಎದುರು ಪದೊಕುಲೆನ್ ಜೋಡಿಪುಲೆ.

1. ಅಗೆಲುನೆ	ಜಪ್ಪೆಲ್
2. ಏರ್ತೆ	ಸಾವು
3. ಪುಗರುನೆ	ಕೂಡುನೆ
4. ದುರದುಸ್ಸೊ	ದುಕ್ಕೊ
5. ಕರಕ್ಕರೆ	ಆಜಿದ್
6. ಪುಟ್ಟು	ನೆರ್ಪುನೆ
7. ಉರ್ಕುದು	ಅದ್ಯಸ್ಸೊ
8. ಪುಣ್ಯೊ	ಹೆಡ್ಡೆ
9. ನರಕೊ	ಪಾಪೊ
10. ಬುದ್ಯಂತೆ	ದೂರುನೆ
	ಸೊಗೊ
	ಚಂದ್ರೆ

IV ಮುಲ್ತ ಕೂರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ಕನ್ನಡ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಬರಲೆ.

1. ಕಾಲೊ
2. ಕಬಿತೊ
3. ಬಾಕಿಲ್
4. ಬುದ್ಯಂತೆ
5. ಸಾರ್ತಕೊ
6. ದುರದುಸ್ಸೊ
7. ಮುತ್ತೇಸಿ
8. ನಿರಲ್

V ಮುಲ್ತ ಕೂರ್ತಿನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರಲೆ.

1. ಊರೊರ್ಮೆ
2. ಊರ್ಯೆ
3. ನಿರೆಯೂರ್ದ
4. ಎನಿಗಾಂಡಲಾ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಕನ್ನಡೊಡು ಸರ್ವಜ್ಞ ಎಸ್. ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್, ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಬರೆಯಿನ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಓದುದು ತೆರಿಲೆ.
2. ಕೆದಂಬಾಡಿದಾರೆನ ಬಾಕಿ ಬೂಕುಲೆನ್ ಓದುದು ತೆರಿಲೆ.

* * * * *

ಪಿರಾಕ್‌ದ ಬಾರಕೂರು

ಒಡಿಪುಡ್ಡ್ ಕುಂದಾಪುರೋಗು ಪೋಪಿ ಮಲ್ಲ ಮಾಗೊಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಾವರೊ ಮುಟ್ಟ ಪೋದು, ಅಲ್ಪಡ್ಡ್ ಬಲತ ಮೆಯಿಕ್ ತಿರ್ಗಡ್ ಒಂತೆ ದೂರ ಪೋನಗ ಸೀತಾನದಿ ಸಂಕ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಸಂಕ ಕಡತಿಬೆಟ್ವ್ ತಿಕ್ಕುನ ಊರೇ ಬಾರಕೂರು. ಬಾರಕೂರು ಒಡಿಪುಡ್ಡ್ 18 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರಡುಂಡು. ಈ ಊರುಗ್ ಬಾರಕನೂರು, ಫಕನೂರು, ಬಾರಹ ಕನ್ಯಾಪುರ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುದರ್‌ಲಿತ್ತ. ಇತ್ತೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಊರುನು ಬಾರಕೂರ್‌ಂದೇ ಪಂಡೊಂದ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ಉಂದು ಒಂಜಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಿಲೆ. ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ರಾಜಧಾನಿ. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಉಂದು ವಿಜಯನಗರದಲೆಕೊನೆ ಮೆರೆವೊಂದಿತ್ತೆಂಡ್. ದೇಸೊ-ಪರದೇಸೊಲೆಡ್ಡ್ ಬತ್ತಿನ ಪ್ರವಾಸಿಲು ಇಡೆಲ ಬತ್ತೆ ಪೋಪೆದರ್. ಪೋರ್ಚುಗಲ್‌ಡ್ಡ್ ಇಡೆಗ್ ಆರ್ತೆ ಬಾರ್ಬೋಸಾ, ಡೊಮಿಂಗೋ ಪಾಯಸ್, ಇಟೆಲಿಡ್ಡ್ ಪಿಯತ್ರೊ ದಲ್ಲವೆಲ್ಲ, ನಿಕೊಲೋ ಕೊಂಟಿ, ಸೀಜರ್ ಫ್ರೆಡರಿಕ್, ಉತ್ತರ ಆಫ್ರಿಕದ ಇಬನ್ ಬತೂತ ಇಂಚ ದಿಂಜ ಜನ ಪರದೇಸೊದ ಪ್ರವಾಸಿಲು ಸುಮಾರ್ ಕ್ರಿ.ಶ.1500ನೇ ಪೂರ್ವಗು ಬತ್ತೆ ಈ ನಗರೊಡ್ ನಡಪುನ ಬೇರೊ ವೈವಾಟ್‌ಲೆನ್, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಿನದನ, ಆಟ ಆಯನ, ರಾಜೆರೆನಕುಲೆ ದರ್ಬಾರ್, ಪ್ರಕೃತಿ ಸಿರಿ ಸಂಪತ್ತ್, ಬುಲೆ - ಸಲೆನ್ ತೂದು ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತೆದ್ ಬರೆತಿನ ದಾಖಲೆ ಉಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬಾರ್ಕೂರುನು ವಿಜಯನಗರೋದ ಹಂಪಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಗರ್‌ದ್. ಇಂಚ ಮೆರೆಯೊಂದಿತ್ತಿನ ಈ ನಗರೊ ಇತ್ತೆ ಮಾತ ಸೋಬೆ, ಮಿನದನ, ಸಂಪೊತ್ತುಲೆನ್ ಕಳೆವೊಂದು ಪಡಿಲ್ ಬೂರ್ದು ಒಂಜಿ ಹಳ್ಳಿದ ಒರುನು ಪಡೆದ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅರಸ್ತಾನ ಸುರುಮಲ್ಲಿನಕುಲು ಅಲೂಪ ತರವಾಡ್‌ದ ಅರಸುಲು. ಸುಮಾರ್ ಒಂಜಿ ಸಾರೊ ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟ ಈ ನಾಡ್‌ನ್ ಅಕುಲ್ ಆಳ್ವೆರ್. ಒಂಜೇ ವಂಸೊದಕುಲ್ ಒಂಜಿ ರಾಜ್ಯೊನ್ ಈತ್ ಕಾಲೊ ಮುಟ್ಟ ಆಲ್ತಿನ ಸಂಗತಿ ಭಾರತೊದ ಚರಿತ್ರೆಡೇ ಬೇತೆ ಇಜ್ಜಿಂಡ್ ಪನೊಲಿ. ಸುಮಾರು ಪತ್ತೊಂಜೆನೆ ಶತಮಾನೊಡ್ಲ ಸುರು ಆಯಿನ ಮುಕುಲೆ ಆಳ್ವಿಕೆಡ್ ದತ್ತಾಳುವೇಂದ್ರ ಶ್ರೀಮಾರೆ, ಪಟ್ಟಿಯೊಡೆಯೆ, ಸೋಯಿದೇವೆ, ವೀರ ಕುಲಶೇಖರೆ, ವೀರ ಪಾಂಡ್ಯದೇವೆ ಮೊಕುಲು ಮಾತ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಅಲೂಪ ಅರಸುಲಾದಿತ್ತೆರ್. ವೀರ ಪಾಂಡ್ಯನ ಬುಡೆದಿ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಸೋಯಿದೇವ ಅಲೂಪೇಂದ್ರನ ತಂಗಡಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿತಾಯಿ ಇಂಚ ರಡ್ಡ್ ಜನ ರಾಣಿನಕುಲುಲಾ ಈ ರಾಜ್ಯೊನು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಆಳ್ವೆರ್. ಚಿಕ್ಕಾಯಿತಾಯಿಗ್ ಪಾಂಡ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಅರಿಯಾಯ ಬಸವ ಶಂಕರ - ಇಂಚಿನ ಬಿರ್ಡ್‌ಲ್ ಇತ್ತ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕುಂದಾಪುರದ ಕನ್ಯಾನೊಡುಪ್ಪಿ ಕಲ್ಪರವುಡು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1336ಡ್ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೋ ಉದಿಪನ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ್ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊಗ್ ಸೇರ್‌ಂಡ್. ಬಾರ್ಕೂರುಡು ಮೂಜಿ ಕೋಟೆಲು ಇತ್ತೆ. ಅಯಿಟೊಂಜಿ ಕೋಟೆನ್ ವಿಜಯನಗರೋದ ಹರಿಯಪ್ಪ ಒಡೆಯ ಪನ್ನಿನಾಯೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1336ಡ್ ಕಟ್ಟಯೆ ಪಂಡ್ಲ ಇಂಗ್ಲಂಡ್‌ದ ಪ್ರವಾಸಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬುಕಾನನ್ ಬರೆತೆ. ತುಳುನಾಡ್ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊಗ್ ಸೇರಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್‌ಲ್ ಅಯಿನ್ ರಡ್ಡ್ ಬಾಗೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಾಪುಡ್ಲ ಬಟ್ಟಳ ಮುಟ್ಟ ಒಂಜಿ ರಾಜ್ಯ, ಅಯ್ತ ರಾಜದಾನಿ ಬಾರ್ಕೂರು. ಕಾಪುಡ್ಲ ಕಾಸರಗೋಡ್‌ದ ಬಡಗರ ಮುಟ್ಟ ಕುಡವೊಂಜಿ ರಾಜ್ಯ, ಅಯ್ತ ರಾಜದಾನಿ ಮಂಗಳೂರು (ಕುಡ್ಲ). ಕುಡಲಗಲ್ ಬಾರ್ಕೂರುಗಲ್ ಆಡಳಿತ ತೂಯರೆ ಒರಿಯೊರಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲೆರೆನ್ ನೇಮಕ ಮಲ್ಪೆದರ್. ಅಕುಲೆನ್ ಮಹಾಪ್ರದಾನೆರ್‌ಂದ್ ಪನ್ನೆದರ್. ಮಹಾಪ್ರದಾನೆರೆಡ್ ಬಾಚಣ್ಣ, ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಪನ್ನಿನಕುಲು ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಕುಲು. ಏಕದಳಖಾನ್ ಪನ್ನಿ ಒರಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಾಪ್ರದಾನೆಲಾ ಬಾರ್ಕೂರುಡು ಆಳೊಂದಿತ್ತೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅರಿದ್ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಳದಿ ಸಂಸ್ಥಾನೊದ ಅರಸುಲ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಕುಲೆ ಕಾಲೊಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡಿತ್ತಿ ತುಂಡರಸುಲು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಯೆರ್. ಬಾರ್ಕೂರ್ ರಾಜದಾನಿದ ಪುದರ್ ಮಾಜೊಂದೇ ಪೋಂಡ್. ಬೇರದ ವೈವಾಟ್ ಉಂತ್‌ದ್ ಏರೊಂದು ಪೋಯಿನ ಪೊಲಿ ಇರಿಯೊಂದ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಊರು ಪಂಜ-ಪಡಿಲ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್.

ಬಾರ್ಕೂರ್ ರಾಜ್ಯೊದ ಆಡಳಿ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಪೊಲಿಗಡ್ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ರೀತಿಡ್ ನಡತೊಂದ್ ಇತ್ತಂಡ್. ಆಡಳಿತ ಸುಲಭ ಆಯೆರೆಗಾದ್ ರಾಜ್ಯೊನ್ ಪತ್ತ ಬಾಗೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಪ್ರತಿ ಬಾಗೊನು ಕೇರಿಂದ್ ಪನ್ನೆದರ್. ಕೋಟೆಕೇರಿ, ಮಣೆಗಾರಕೇರಿ, ಬಳೆಗಾರಕೇರಿ, ಸಾಲಿಕೇರಿ, ಚೌಳಿಕೇರಿ, ಮೂಡುಕೇರಿ, ಅರಸಿನಕೇರಿ, ರಂಗನಕೇರಿ, ಬಂಡಾರಕೇರಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸಕೇರಿ. ಉಂದು ಪತ್ತ ಕೇರಿಲ್. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಕೇರಿಡ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕೆದು, ದೇವಸ್ಥಾನೊಲ್

ಇತ್ತ. ಪೌರಾಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಕೇರಿದ ಆಡಳ್ತೆ ನಡಪೆದ್ಂಡ್. ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮ, ಆಡಳಿತ, ತೂವೊನ್ನರೆ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಕುಲು, ಅಧಿಕಾರಿಲಿತ್ತರ್.

ಬಾರ್ಕೂರ್ಡ್ ಮಾತ ಧರ್ಮದಕುಲುಲಾ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾದಿತ್ತರ್. ದಿಂಜ ದೇವಸ್ತಾನೊ, ಬಸದಿಲಿತ್ತೊ. ನೆಟ್ ಕೋಟಿಕೇರಿದ ಬಟ್ಟೆ ವಿನಾಯಕ ಬೊಕ್ಕ ಮಾರ್ಕಾಂಡೇಶ್ವರ, ಮೂಡುಕೇರಿದ ಕಾಳಿಕಾಂಬ, ಚೌಳಿಕೇರಿದ ಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ತಾನ ಇತ್ತೆಲಾ ಉಪ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ದೇವಸ್ತಾನೊಲು. ಮಾಣಿಕ್ಯ ಬಸದಿ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನವು. ಬಾರ್ಕೂರ್ ರಾಜ್ಯೊಡು ಒಟ್ಟು 365 ದೇವಸ್ತಾನೊಲಿತ್ತಗೆ. ಒಂಜೊಂಜಿ ದೇವಸ್ತಾನೊಡ್ ವರ್ಸೊಡು ಒಂಜೊಂಜಿ ದಿನ ಆಯನ ನಡಪೆದ್ಂಡ್ಗೆ. ಅರಸುಲು ನಿಜ್ಜೊ ಒಂಜೊಂಜಿ ಆಯನೊಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಪೆದರ್ಗೆ. ಭೂತಾರಾದನೆಲ ಮೂಲು ಪೊರ್ಲುಡ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಬೊಬ್ಬಯ್ ಮುಲ್ಪದ ಕಾರಣಿಕದ ದೈವ ಆದಿತ್ತೆ.

ಬಾರ್ಕೂರ ನಡುಭಾಗೊಡು ಗದ್ದಿಗೆ ಗುಡ್ಡೆ ಪನ್ನಿನ ಒಂಜಿ ಜಾಗೆ ಉಂಡ್. ಅಯಿನ್ ಇತ್ತೆ ಸಿಂಹಾಸನ ಗುಡ್ಡೆ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಮೂಲ್ ಅರಂತಡೆ ಇತ್ತಂಡ್ಗೆ. ನೆನ್ನ್ ದತ್ತಾಳುಪೇಂದ್ರ ದುಂಬು ಕಟ್ಟಾದಿತ್ತೆ. ಅಯಿತ ಬರಿಟ್ ಆನೆಲಾಯ, ಕುದುರೆಲಾಯೊದ ಗುರ್ತೊಲ್ ಇತ್ತೆಲಾ ಉಲ್ಲೊ. ಮೂಲು ಶಿಲ್ಪಕಲಿತ ಕುಸಲತೆ ದಿಂಜ ತೋಜುಜಿ. ದೇವಸ್ತಾನೊಲೆನ ಗೋಡಲೆಡ್ ಕಡಲೆ, ಅಡ್ಡಣೊದ ಚಿತ್ರಲುಲ್ಲ. ಕಾಳಿಕಾಂಬಾ ದೇವಿನ ಪಾಣಿಪೀಠೊಡ್ ಒಂಟಿದ ಚಿತ್ತೊನ್ ಕೆತ್ತದೆರ್. ಉಂಡ್ ಬಾರ್ಕೂರುದ ಅರಸುಲ್ ಏಪಲಾ ಲಡಾಯಿಗ್ ತಯಾರಾದ್ ಉಪ್ಪುದೆರ್, ಬೊಕ್ಕ ಅರಬ್ ದೇಸೊದಕುಲೆಟ್ಗೆ ಬೇರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ನಿನೆಕ್ ಪೊಲಬು ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ಅಪಗ ಸೀತಾನದಿ ಬರಿತ ಬಾರ್ಕೂರು ಒಂಜಿ ರೇವುಪಟ್ಟೋ ಆದಿತ್ತಂಡ್. ಸೀತಾನದಿ ದಿಂಜಿದ್ ಪರಿತೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಅರಬೀ ದೇಸೊಡ್ಡ್ ಈ ರೇವು ಪಟ್ಟೊಗು ಅವೇತೋ ಕಪ್ಪಲ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೊ. ತುಳುನಾಡ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ, ಗಟ್ಟಿದ ಮಿತ್ತದ ಅರಿ, ಕಡಲೆ, ಎಣ್ಣೆ, ಮುಂಚಿ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಪದೆಂಚಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಕುಂಟು, ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸೊತ್ತುಲು ಪೂರ ಬಾರ್ಕೂರುಗು ಮಾರಾಟೊಗು ಬರ್ಪೆದೊ. ಅವು ಕಪ್ಪಲ್ ಪರದೇಸೊಲೆಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ. ಅರಸುನಕುಲು ಅಲ್ತಡ್ಡ್ ಒಂಟಿ, ಕರ್ಜೂರ, ಕುದುರೆ, ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ ತರ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಗರೊಡು ಸಾಲ್ ಸಾಲ್ ಅಂಗಡಿ, ಮಳಿಗೆಲಿತ್ತ. ಗೋದಿ, ಧವಸಧಾನ್ಯೊ, ಮುತ್ತುರತ್ನ, ಬೊಳ್ಳಿಬಂಗಾರ್ ಮಾರಾಟ ಆವೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಮೂಡಾಯಿಗಟ್ಟೊನ್ ಬಾರ್ಕೂರ್ ಗಟ್ಟೊಂದೇ ಪನ್ನೆದರ್. ಕಪ್ಪಲ್ ಪೋಯಿನ ಸಾಮಾನುಲೆನ್ ಅರಬ್ಬಿಲು ಏಡನ್ ರೇವು ಪಟ್ಟೊಗು ಕೊಂಡುಪೋದು ಅಲ್ತೆ ವಿಲಾಯತಿ ದೇಸೊಲೆಗ್ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಪಿದಯಿ ಊರ್ಗ್ ಪೋಪಿನೆಟ್ ಅರಿ ಎಚ್ಚ ಪೋವೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಅಯಿಟ್ ಕೆಂಪು ಅರಿ, ಮಸ್ಕತ್ ಅರಿಂದ್ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆ ಇತ್ತಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಪರತಿರಿಡುಪ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಕುಟುಮ ಪದ್ಧತಿ ಪಂಡ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್, ದೇಸೊದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಡೆಟ್ ಆಸ್ತಿದ ಹಕ್ಕು ಮಗಳೆಗ್ ಇಜ್ಜಿ. ಮಗಕ್ ಮಾತ್ರ. ಆಂಡ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಬಾರಿ ಪಿರಾಕ್ಡ್ ಪೋಣ್ಣ ಪೋಕುಲೆಗ್ ಆಸ್ತಿದ ಹಕ್ಕು ದೀತೆರ್. ಅಪ್ಪೆನ ಆಸ್ತಿದ ಹಕ್ಕು ಮಗಲೆಗ್ ಪೋಪುಂಡು. ತಮ್ಮಲೆನ ಅವರ್ತ್ತಗ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಬಾರ್ಕೂರ್ಡ್ ದೇವಪಾಂಡ್ಯ ಪನ್ನಿ ಒರಿ ಅರಸು ಇತ್ತೆಗೆ. ಆಯೆ ಪಿದಾಯಿ ಊರುಗು ಬೇರೊಗ್ ಪೋಯೆರೆಗಾದ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕಪ್ಪಲ್ ಕಟ್ಟಯಿ.

ಕಪ್ಪಲ್ದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಂಡ್. ಕಪ್ಪಲ್ಗ್ ಅರಿ ಸಾಮಾನ್ ದಿಂಜಾಯೆರ್. ಮೂರ್ತ ತೂದು ನೀರ್ಗ್ ಜಪ್ಪಾಯೆರ್. ಆಂಡ ಕಪ್ಪಲ್ ದುಂಬು ಪೋಯಿಜಿ. ಕನಿ ದೀದ್ ಕೇನ್ನಗ “ಆ ಕಪ್ಪಲ್ ಕುಂಡೋದರ ಪನ್ನಿನ ಒಂಜಿ ಬೂತ ಉಂಡು. ಬೂತೋಗು ನರಬಲಿ ಕೊರ್ಂಡ ಮಾತ್ರ ಕಪ್ಪಲ್ ಪೋವು” ಪಂಡ್ ಪಂಡ್ ತೆರಿದ್ ಬತ್ತಂಡ್. ದೇವಪಾಂಡ್ಯ ಅರಂತಡೆಗ್ ಪೋಯಿ. ಆಯಗ್ ಏಳ್ ಆನ್ ಜೋಕುಲ್. ಬೂತೋಗು ಆವಾರೊ ಕೊರಿಯರೆ ಒಂಜಿ ಮಗನ್ ಕೊರ್ಲ್ ಪಂಡ್ ಬುಡೆದಿಡ ಕೇಂಡೆ. ಆಂಡ ಆಲ್ ಅಯಿಕ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರ್ಜಲ್. ತನ್ನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಆಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಯಲ್. ಅರಸು ಬಾರಿ ಚಿಂತೆಡ್ ಬೂಯೆ. ಈ ಸುದ್ದಿನ್ ಕೇಂಡ್ ದೂರೊಡ್ತಿನ್ ಅರಸುನ ತಂಗಡಿ ಅರಂತಡೆಗ್ ಬತ್ತೊಲು. ಚಿಂತೆದ ವಿಸಯೊ ತೆರಿಯಲ್. ಆಲೆಗುಪ್ಪಿನ ಒರಿಮಗನ್ ಕಪ್ಪಲ್ಗ್ ಬಲಿ ಕೊರಿಯರೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರಿಯಲ್. ಅರಸು ಬಾರಿ ಬೇಜಾರ್ಡ್ ಅಯಿಕ್ ಒತ್ತೊಂಡೆ. ಆಂಡ ಬಲಿ ಕೊರಿಯರೆಗಾದ್ ಬಾಲೆನ್ ಕಪ್ಪಲ್ದಾಡೆಗ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋನಗ ಕಪ್ಪಲ್ಡಿತ್ತಿ ಬೂತ “ನಿನ್ನ ಬಕ್ತಿಗ್ ಯಾನ್ ಮೆಚ್ಚಿಯೆ. ಎಂಕ್ ನರಬಲಿ ಬೊಡ್ಡಿ. ಕಪ್ಪಲ್ ದುಂಬು ಪೋವಡ್” ಪಂಡ್ಂಡೆ. ದೇವಪಾಂಡ್ಯಗ್ ಬಾರಿ ಸಂತೋಸು ಆಂಡ್. ಬೇರೊಗಾದ್ ಕಪ್ಪಲ್ನ್ ಪರದೇಸೊಗ್ ಕಡಪುಡ್ಡು ಕೊರಿಯೆ. ಆತೆ ಅತ್ತ್, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯೊದ ಹಕ್ಕುನ್ ತನ್ನ ತಂಗಡಿಗ್ ಕೊರ್ದು ಅವತ್ತನ್ ಪಟ್ಟೊಡು ಕುಲ್ಲಯೆ. ಅರಂತಡೆ ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿನ ತನ್ನ ಆನ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಆಸ್ತಿದ ಹಕ್ಕು ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಮಲ್ತೆ. ಬೂತೊದ ದಯೊಡ್ಡಾದೆ ಅವತ್ತಗ್ ಪಟ್ಟ ತಿಕ್ಕಿನೆಡ್ಡಾದ್ ಆಯೆಗ್ ಬೂತಾಳಪಾಂಡ್ಯೆಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಅಯಿಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಳಿಯಸಂತಾನದ ಕಟ್ಟೆ ‘ಬೂತಾಳಪಾಂಡ್ಯಕಟ್ಟೆ’ ಪಂಡ್ ಪಂಡ್ ಇಡೀ ಊರುಗು ಪಸರ್ಂಡ್.

ಬಾರ್ಕೂರುಡು ಇತ್ತಿ ಸಿರಿಸಂಪೊತ್ತು. ಕಲಾಸಂಪೊತ್ತುಲೆನ ಗುರ್ತಲೆನ್ ಇನಿಕ್ಲಾ ಅಲ್ಲಲ್ ತೂವೊಲಿ. ಕಲ್ಬರವು, ವೀರಗಂಬೊಲೆಡಿತ್ತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಓದುದ್ ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಅರಸುಲೆನ ಆಡಳ್ತಿದ ಸೊರ್ಕು, ಜನಕುಲೆನ ಮಿನದನ, ಸಂಪೊತ್ತುದ ಉರ್ಕುನ್ ತೆರಿದ್ ಕುಸಿ ಪಡೆಯೊನೊಲಿ. ಅಂಚನೆ ಮಣ್ಣಿಡ್ ಪೋಯಿನ ಕೋಟೆ, ಅರಂತಡೆ, ದೇವಸ್ತಾನೊ, ಬಸದಿಲು, ಪೊಯ್ಯೆ ದಿಂಜಿನ ಸೀತಾನದಿ, ಊರುಗು ಬತ್ತಿನ ಬಡಪತ್ತದ ಇತ್ತೆದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಲೆನ್ ತೂದು ಎತೆ ಮಲ್ತೊಲಿ. ಉಂದು ಬಾರ್ಕೂರುದ ಎರ್ತೆ-ಜಪ್ಪಲ್ದ ಒಂಜಿ ಪೊಲಬು.

ಪೊಸ ಪದಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಪಿರಾಕ್ - ಪಿರಾವುದ ಕಾಲ
ವೈವಾಟ್ - ವೈವಹಾರ
ದರ್ಬಾರ್ - ಓಲಗ
ಒರು - ರೂಪೊ
ಅರಸ್ತಾನ - ಆಡಳ್ತೆ
ತರವಾಡ್ - ಮೂಲದ ಇಲ್ಲೆ

ಪೊಲಿ - ಹೆಚ್ಚಳಿ
ಇರಿ - ಜಪ್ಪು
ಆವಾರೊ - ಆಹುತಿ
ಪಂಜ - ಪಡೀಲ್

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜಿಟ್ವಾಡ್ ಜವಾಬ್ ಕೊರ್ಲೆ.

1. ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ವಾ ವಂಸೊದ ಅರಸುನಕುಲು ದಿಂಜ ವರ್ಸೊ ಆಳೊಂದಿತ್ತರ್?
2. ಬಾರ್ಕೂರು ವಾ ಸುದೆತ ಬರಿಟ್ ಉಂಡು?
3. ಬಾರ್ಕೂರುಡ್ ಏತ್ ಕೋಟೆಲೆ ಗುರ್ತ ಉಂಡು?
4. ಬಾರ್ಕೂರ್ ರಾಜ್ಯೊದ ಗಡಿ ಒಲ್ಪಡ್ ಓಡೆ ಮುಟ್ಟಿ ಇತ್ತಂಡ್?
5. ವಾ ಕಲ್ಬರವುಡು ರಾಣಿ ಚೆಕ್ಕಾಯಿತಾಯಿನ ಬಿರ್ಡ್ ತೆರಿಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು?
6. ವಿಜಯನಗರೊದ ಆಳಿಕೆ ಉಂತುದು ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾರ್ಕೂರುನ್ ಏರ್ ಆಳ್ವೆರ್?
7. ಬಾರ್ಕೂರ್ ಅರಂತಡೆ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೆನ್ ಇತ್ತೆ ಎಂಚ ಪನ್ನೆರ್?
8. ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟೆನ್ ಉಂಡುಮಲ್ತಿನ ಅರಸು ಏರ್?

II ರಡ್ಡ್ - ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬ್ ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಪುದರ್ಲೆನ್ ಬರೆಲೆ.
2. ಬಾರ್ಕೂರು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ರಾಣಿನಕುಲೆನ ಪುದರ್ ಬರೆಲೆ.
3. ಬಾರ್ಕೂರುಡು ಇತ್ತೆ ಉಪ್ಪಿನ ನಾಲ್ ದೇವಸ್ತಾನೊಲು ಒವು?
4. ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ ಪರದೇಸೊಗು ಪೋಪೆದಿನ ವಸ್ತುಲು ಒವು ಮಾತ?

III ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ 4-5 ವಾಕ್ಯೊಡು ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಬಾರ್ಕೂರು ರಾಜ್ಯೊದ ಆಡಳ್.
2. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನ ಬೇರೊದ ವೈವಾಟ್.
3. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನಕಟ್ಟೆ.

IV ಬುಡಿ ಪೋಯಿ ಜಾಗೆನ್ ದಿಂಜಾದ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಬಾರ್ಕೂರುಗು ಒಡಿಪು _____ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ ಉಂಡು.
2. ಬಾರ್ಕೂರುಡು ಸುರುತ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಾಯಿನಾಯೆ _____

3. ಬಡಗರಡ್ಡ್ ಕಾಪು ಮುಟ್ಟೊದ ತುಳು ರಾಜ್ಯೊದ ರಾಜಧಾನಿ _____
4. ವೀರಪಾಂಡ್ಯನ ಬುಡೆದಿನ ಪುದರ್ _____
5. ಬಾರ್ಕೂರ್‌ದ ಕಾರ್ಣಿಕೊದ ದೈವ _____
6. ಮೂಡಾಯಿ ಗಟ್ಟೊನ್ _____ ಗಟ್ಟೊಂದೇ ಪನ್ನೆದರ್.

V ಒಂಜೆಕ್ಕೊಂಜಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಆಪಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಜೋಡಾದ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಅರ್ತೆ ಬರ್ಬೊಸ	- ಉತ್ತರ ಆಫ್ರಿಕಾ
2. ಪಿಯಾತ್ರೊ ಡಲ್ಲವೆಲ್ಲ	- ಮಹಾಪ್ರಧಾನೆ
3. ಇಬನ್ ಬತೂತ	- ಅಲೂಪ ಅರಸು
4. ಏಕದಳಖಾನ್	- ಪೋರ್ಚುಗಲ್
5. ದತ್ತಾಳ್ವೇಂದ್ರ ಶ್ರೀಮಾರ	- ರಷ್ಯಾ
6. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬುಕಾನೆನ್	- ಇಟಲಿ
	- ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್

VI ಕೂಟೊಗು ಸೇರಂದಿ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಡೊಮಿಂಗೊ ಪಾಯೆಸ್, ಹ್ಯೂಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್, ನಿಕೊಲೆ ಕೊಂಟಿ, ಸೀಜರ್ ಫ್ರೆಡರಿಕ್, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬುಕಾನೆನ್
2. ಪಟ್ಟಿಯೊಡೆಯ, ಸೋಯಿದೇವ, ವೀರಕುಲಶೇಖರ, ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ, ವೀರಪಾಂಡ್ಯ.
3. ಅರಿ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಗೋಧಿ, ಎಣ್ಣೆ, ರೇಷ್ಮೆ (ಬಾರ್ಕೂರ್ಡ್ ಪರದೇಸೊಗು ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿನ ಸಾಮಾನುಲು).
4. ಕೋಟೆಕೇರಿ, ಮಣೆಗಾರಕೇರಿ, ಬಳೆಗಾರಕೇರಿ, ಬಡಗುಕೇರಿ, ಸಾಲಿಕೇರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಜೋಕುಲು ಮಾತಾ ಬಾರಕೂರುಗು ಒಂಜಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಲ್ಪುಲೆ.

* * * * *

ಪೆರಿಂಜಗುತ್ತು ದೇವುಪೂಂಜೆ

ಪೀಟಿಕೆ :

ಏಣೂರುದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಜಿಲಗ್ಲಾ ನಂದಾವರೊದ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸುಗುಲ ದುಡ್ಡದ ಇಸಯೊಡು ವಿವಾದೊ ಲಕ್ಕಂಡ್. ರಡ್ಡ್ ಕಡೆತಕುಲುಲಾ ಲಡಾಯಿಗ್ ಜತ್ತೆರ್. ಏಣೂರುದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಜಿಲನ ದಳವಾಯಿಯಾದ್ ಪೋಯೆರೆ ದೇಲಮು ಕೊಟ್ಟಾರಿ ತಯಾರಾಯಿಜೆ. ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊದ ಜವ್ವನೆ ದೇವು ಪೂಂಜೆ ಲಡಾಯಿಗ್ ಪೋಯೆರೆ ತಯಾರಾಪೆ. ಬಂಗರಾಜನ ದಂಡನಾಯಕೆ ಮಣಿಗುತ್ತು ದುಗ್ಗಣ ಕೊಂಡೆಗ್ಲಾ ದೇವು ಪೂಂಜಗ್ಲಾ ಲಡಾಯಿ ಆಪುಂಡು. ಲಡಾಯಿಡ್ ದೇವು ಪೂಂಜಗ್ ಗೇಲ್ ಆಪುಂಡು.

ಪೆರಿಂಜ ಗುತ್ತುಡುಳ್ಳೆಗೆ ಬಾಲೆಂಡ ದೇವುಪೂಂಜೆ

ಏಣೂರುಡು ಆಳೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಅಜಿಲರಸು

ನಂದಾರ ಬಂಗರೆ ಬಲದಂಡ್

ಬರ್ಪಿ ಸುದ್ದಿ ವರ್ತಮಾನ ಬೈದಂಡೆಗೆ
 ಏಣೂರ ಚಂಡತಿಮಾರ್ಡ್ ಕೂಡಾನ ಸಬೆ ಕೂಡೊಂದು
 ನನಿಕೆ ದೇಲಮು ಕೊಟ್ಟಾರಿ ಕೂಟಂದ ಕಳಕ್ ಬರುವೆನೊ
 ಪೆರಿಂಜೆದ ಗುತ್ತನ ಬಂಟೆ ಬರ್ಪೆ
 ಕಳ ತೆರಕಾಯಿ ಮಲ್ತೊನುಲೆ ಎಂದ್ ಸಬೆಟ್ ಪನ್ನೆರ್
 ಕೂಟಂದ ಕಲಟ್ ಕುಲ್ಲದೆನ ದೇಲಮು ಕೊಟ್ಟಾರಿ
 ದಾನೆ ದೇಲಮು ಕೊಟ್ಟಾರಿಯೇ ಕೇನ್ದನ
 ನಂದಾರ ಬಂಗರೆ ಬಲದಂಡ್ ಲಕ್ಕದಂಡ್
 ದಂಡ್‌ಗ್ ದಳವಾಯಿ ಆದ್ ಉಂತುವನ
 ಗದಿಗೊಡು ಗಡಿಯಾಂಡ ದೀದ್ ಪೋಪೆನಾ ಎಂದೆರ್
 ಎನಡ್‌ದಾಂಡ ಬಂಗರೆ ಬಲದಂಡ್‌ಗ್
 ದಳವಾಯಿ ಆದ್ ಉಂತರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ
 ಯಾನ್ ಗದಿಗೊಡು ಗಡಿದೀದ್ ಪೋಪೆಂದ್ ಪಣ್ಣೆ ದೇಲಮು
 ಅಲ್ತಂಜನೆ ಪಿದಾಡ್‌ದ ಪೆರಿಂಜದ ಗುತ್ತುಗು ಬರುವೆನಾ
 ದಾನೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತ ದೇಲಮು ಎಂದ್ ಕೇಣ್ಣೆರ್ ತಂಕರು ಪೊಂಚೊವು
 ಅಪಗ ಯಾನ್ ಏಣೂರ ಚಂಡತಿಮಾರ್‌ದ
 ದಂಡ್‌ಗ್ ಉಂತ್ಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತೆಂದೆ ದೇಲಮು

ಅಯಿನ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಗುತ್ತದ ಮರ್ಯಾದಿ
 ಒರಿಪರೆಗಾದ್ ಯಾನ್ ಪೋಪೆ ಪಂಡೇ ದೇವುಪೂಂಜೆ
 ಪೆರಿಂಜ ಗುತ್ತಡ್ತು ದೇವು ಪೂಂಜೆ ಪಿದಾಡ್ಯೆ
 ಸೊನ್ನೆದ ಕೊಂಬು ಸವುದದ ಬೆಡಿಟ್ ದಂಡ್
 ದೆತ್ತೊಂದು ಪಿದಡಿಯೆ
 ದೂರೊಡ್ತು ತೂಯೆರ್ ಪೆರಿಂಜಗುತ್ತದ ಗುತ್ತಿನ ಬಂಟೆ ಬರ್ಪೆ
 ಕಳ ತೆರಕಾಯಿ ಮಲ್ತೊಣು ಎಂದೆರ್
 ಈತೆಲ್ಯ ಪಾಂಜರೊಡು ಈತ್ ಮಲ್ಲ ಕುರುಲೆ ಉಂಡಾ
 ಎಂದ್ ಜನ ಒರೊಡ್ತೊರ ಬೆಕ್ಕಸಾಯೆರ್
 ಕಳ ಬುಡ್ತು ಕೊರ್ಯೆರ್ ಕುಲೈ ದೇವು ಪೂಂಜೆ
 ಈ ದಂಡ್‌ಗ್ ದಳವಾಯಿ ಆದ್ ಉಂತುವನಾ
 ಜಾರ್‌ದ್ ಪೋವನ ರಡ್ಡೆಡ್ ಒಂಜಿ ಪನೊಡು ಎಂದೆರ್
 ಯಾನ್ ಜಾರ್‌ದ್ ಪೋಯರೆ ಬತ್ತಿನೆ ಅತ್ತ್

ಎದುರುಂತ್ಯರೆ ಬೈದಿನಾಯೆಂದ್ ಪಣ್ಣೆ
 ಕಾಳ್ಕೊಗು ದಿನ ದೀಂಡ್
 ಮನದನಿ ದಂಡ್ ದುತ್ತ್ಯೆತ ಆವೊಂಡೆ ದೇವುಪೂಂಜೆ
 ಜನಮಾನಿ ಕೂಟು ಪಾಡೊಂದು
 ಏಣೂರ ಚಂಡತಿಮಾರ್ಗ್ ದಂಡ್ ಸಾದಿಯೆರೆ ಪೋಯಿ
 ಅಪಗಾಂಡ ಎದ್ರ್ಗ್ ಬರ್ಪೆ ದುಗ್ಗಕೊಂಡೆ
 “ಪೂಂಜೆ ಪೂಂಜೆಂದಾಂಡ ಈಯೆನಾ ?”
 ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟಡ್ ನಾಲನೇ ಪೂಂಜೆನಾಂದ್
 ಕೇಂಡೆ ದುಗ್ಗಣ ಕೊಂಡೆ
 “ಕೊಂಡಕೊಂಡೆಂದಾಂಡ ಈಯೆನಾ
 ಸೇರ್ಡ್ ಆಜೆಕೊಂಜಿ ಕೊಂಡೆ
 ಈಯೆನಾ?”ಂದ್ ಕೇಂಡೆ ಪೂಂಜೆ
 “ನಿನ್ನಂಚಿನ ಜೋಕ್ಕು ಎನ್ನ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಅಂಬಿ ಪೆಜ್ಜುವ”
 “ನಿನ್ನಂಚಿನ ಮುಜುಡೆರ್ ಎನ್ನ ಇಲ್ಲಾಲ್
 ತೆಪ್ಪು ಗುದ್ದೊಂದು ಬಲ್ ಪಿರಿಕಾಯ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್”
 ನಿನ ಮೋನೆಡ್ ಕುರುಪು ಪುಟ್ಟುದುಜಿ ಕೇಂಡನಾ ?
 “ತೆತ್ತಿಡ್ ಕಿಲೆಪಡಯಾ ಬೊಂಡೊಡೆ ಅಳಂಕಡ”
 ಎಂದ್ ದುಗ್ಗಣ ಕೊಂಡೆ ಗೆಂದಲಗಿಡಿಲೆಕ್ಕ ಲಾಗೊಂಡೆ
 ದೇವು ಪೂಂಜನ ತರೆನ್ ತನ ತೋಳಡಿಟ್ ಅಮುಕಿಯೆ
 ಬುಡುಪಾಯರೆ ಆವಂದಿ ಕಾಲೊಡು
 ದೈವ ಜುಮಾದಿನ್ ನೆನೆವಾರಿಗೆ ಮಲ್ತೊಂಡೆ ಪೂಂಜೆ
 ಕೊಂಡೆನ ಪತ್ತ್ ಸಡಿಲಾಂಡ್ಗೆ
 ಪೆಲತ್ತರಿ ರಟ್ಟಿಲೆಕೊ ರಟ್ಟಿಯೆನೆ ದೇವುಪೂಂಜೆ
 ಆನೆದ ಒತ್ತು ಒತ್ತಿಯೆ ಪೂಂಜೆ ಕುದ್ರೆದ ಪಯ್ಯೊಳಿ ಪಾಡೊಂಡೆ
 ಮುಯ್ಯೆರ್ ಕರ್ನ ಮಗ್ಗೊಂಡೆ
 ಬಲಿಪ ಮುಟ್ಟು ಮೊಟ್ಟೊಂದು
 ಜುಟ್ಟು ಪತ್ತದ್ ತರೆತ ಚೆಂಡ್ ತಜತ್ತೆ
 ಅಂಚನೇ ದುಂಬೊತ್ತಿಯೆ ಪೂಂಜೆ
 ಬಂಗರೆ ಬಲದಂಡ್ ಸಮ್ಮಾರ ಮಲ್ತೆ
 ದಂಡ್ ಸಾದಿದ್ ಬತ್ತೆ

ಪಾಡ್ಡನೊದ ತಿರ್ಲ್ :

ಉಂದು ಪೆರಿಂಜಗುತ್ತು ದೇವುಪೂಂಜೆ ಪನ್ನಿ ಪಾಡ್ಡನೊದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೊ. ನೆನ್ನ ಸಂಪಲ್ತಿನಾರ್ ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರರ್ (ತುಳುಪಾಡ್ಡನ ಸಂಪುಟ 1997) ತುಳು ಜಾನಪದೊಟು ದಿಂಜ ಸಂಕೆಡುಲ್ಲಯಿನವು ಪಾಡ್ಡನೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಜನಪದ ಕತೆಕುಲು. ಪಾಡ್ಡನೊ ಪಂಡಂಡ ವಚನರೂಪೊಡುಪ್ಪಿನ ರಾಗ ಉಲ್ಲಯಿನ ಉದ್ದುದ್ದೊದ ಕತಾ ಕಬಿತೆಲು. ಕನ್ನಡೊದ ಲಾವಣಿಲೆಗ್ ನೆನ್ನ ತಾರ್ಕಣೆ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ನೆಟ್ತ್ ದೈವೊದ ಕತೆಕುಲೇ ಹೆಚ್ಚ. ಲೌಕಿಕ ವಿಸಯೊಗು ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಪಾಡ್ಡನೊಲುಲಾ ಉಲ್ಲ. ಬೂತಕಟ್ಟೆನಗ ಪಾತ್ರನ ಕಡೆತಕುಲು ಅಯಿಕ್ ಸಮ್ಮಂದೊದ ಪಾಡ್ಡನ ಪನ್ನೆರ್. ಪಾಡ್ಡನ ತೆರಿನಕುಲು ಕಂಡೊಡು ನೇಜಿ ದೆಪ್ಪುನಗ ಇಜ್ಜಂಡ ರಾತ್ರಿದ ಪೂರ್ತು ಉನಸಾದ್ ನಿದ್ರೆ ಬರ್ಪಿನೆಟ ಪನ್ನಿನ ಕಿರಮ್ಮೊ ಇತ್ತಂಡ್.

ಪೆರಿಂಜಗುತ್ತು ದೇವುಪೂಂಜನ ಕತೆ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಯಿನವು. ತುಳುನಾಡ್ ವಿಜಯ ನಗರೊದ ಅರಸುಲೆನ ಅರಸ್ತಾನೊಡುಪ್ಪುನಗ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಜೈನ ವಂಸೊದ ತುಂಡರಸುಲು ಆಳೊಂದಿತ್ತೆರ್. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅಳಿದ್ ಪೋನಗ ಅಕುಲು ಮಾತ ಸೊತಂತ್ರರಾಯೆರ್. ಅಕುಲಕುಲೆ ಉಲಯಿ ಲಡಾಯಿ ಸುರು ಆಂಡ್. ಯೇಣೂರುಡು ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಜಿಲೆ (4ನೇ ವೀರ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಜಿಲೆ 1550-1601) ಆಳೊಂದುಪ್ಪುನಗ ನಂದಾವರೊಡು ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸು ಆಳೊಂದಿತ್ತೆ. ಅಕುಲೆ ಉಳಯಿ ಲಡಾಯಿ ಸುರು ಆಂಡ್. ಬಂಗರಸನ ದಂಡ್ ಬನ್ನಗ ಅಯಿನ್ ಎದ್ರಸಯರೆ ಅಜಿಲಿನ ಕಡೆಟ್ ದಂಡ್‌ದ ಗುರ್ಕರೆ ಇಜ್ಜಂದೆ ಆಂಡ್. ದಂಡ್‌ದ ಗುರ್ಕರೆ ದೇಲಮು ಕೊಟ್ಟಾರಿ ಪಿರಜಾರ್‌ಬೆ. ಅಂಚಾದ್ 16 ವರ್ಸೊದ ಜವ್ವನೆ ದೇವು ಪೂಂಜೆ ಲಡಾಯಿಗ್ ಪೋವೊಡಾಂಡ್. ಜುಮಾದಿ ದೈವೊದ ದಯೆಟ್ ಆಯೆ ಬಂಗರಸುನ ದಂಡ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆ ದುಗ್ಗನಕೊಂಡೆನ್ ಗೆಲ್ತಾದ್ ತರೆಕಡ್ಡಾದ್ ಲಡಾಯಿಡ್ ಗೆಲ್ಪುವೆ. ಆಂಡ ಅಕೇರಿಗ್ ಜುಮಾದಿನ ನೇಮದ ಪೂರ್ತುಗು ಬರಂದೆ ಕುಲ್ಲುನೆಡ್ತಾದ್ ಆಯೆ ಜುಮಾದಿಗ್ ಬಲಿಯಾಪೆ.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆ ಪೊಲಬು

ಬಾಲೆಂಡ - ಬಾಲೆಂದ್ ಪಂಡ
ಬಲದಂಡ್ - ಮಲ್ಲ ಸೇನೆ
ಚಂಡತಿಮಾರ್ - ಕಾಳೆಗೊದ ಕಂಡ
ನನಿಕೆ - ಬುಡೆದಿನ ಮೆಗ್ಗೆ
ಕಳ - ಕಣ
ಕೊಟ್ಟಾರಿ - ಒಂಜಿ ಕುಲನಾಮ
ತೆರಕಾಯಿ - ಅವಕಾಸೊ
ಗದ್ದಿಗೊ - ಗದ್ದಿಗೆ

ಕೂಡಾನ - ಕೂಡಂದಿನ

ಗಡಿ - ಗುತ್ತ, ದೈವಸ್ಥಾನ, ಚಾವಡಲೆನ ಪಟ್ಟಿ. ಆ ಗಡಿ ದೀನಾಯೆ ಬೊಕ್ಕ ತಪ್ಪಂದೆ
ವ್ರತಪಾಲನೆ ಮಲ್ತಲೆಕ ಕೆಲಸೊಡು ದುಂಬೊತ್ತ ಪೋವೊಡು.

ಸೊನ್ನೆ - ಬಂಗಾರ್

ಪಾಂಜರೊ - ಗುಹೆ

ಕುರುಲೆ - ಪಂಜಿದ ಕಿನ್ನಿ

ಬೆಕ್ಕಸ - ಸೋಜಿಗೊ

ದಳವಾಯಿ - ದಂಡ್‌ದ ಮುತಾಲಿಕೆ

ಕಾಳ್ಕೊ - ಕಾಳಗೊ

ಸಾದಿಯು - ಸಾದಿಪು

ಪೂಂಜೆ - ಆಣ್‌ಕೋರಿ

ನಾಲನೇ ಪೂಂಜೆ - ಎದುರಾಳಿನ್ ತೂದು ಪಾರುನ ಕೋರಿ, ಹೇಡಿ

ಕೊಂಡೆ - ಕುಲನಾಮ, ಕುಡ್ತೆ

ಮುಜಡ - ಮೂಂಕುಡು ಸುರಳೆ ಅರಿಪವೊಂದುಪ್ಪಿನ ಜೋಕುಲು

ಪಿರಿಕಾಯ್ಪನೆ - ಪಿರಿಬಲ್ಲ ಮಲ್ಪನೆ

ಕುರುಪು - ಗುರ್ತ, ಮೀಸೆ

ಅಳೆಂಕ್ - ಪಂದುನಿ

ಗೆಂದಾಲಗಿಡಿ - ಕೆಂದುಗಿರಿ

ಪೆಲತ್ತರಿ - ಪೆಲಕಾಯಿದ ಬಿತ್ತ

ಪಯ್ಯೊಲಿ - ಲಾಗ

ಮುಯ್ಯೆರ್ - ಮೇರ್

ಕರ್ನಕುತ್ತ - ತರೆ ಅಡಿ ಲಾಯ್ಪು

ಬಲಿಪ ಮುಟ್ಟು - ಪಿಲಿತ ಪೆಜ್ಜೆ

ಮೊಟ್ಟನೆ - ದೊಂಕುನೆ, ತೊರ್ಕುನೆ

ತರೆತ ಚೆಂಡ್ - ರುಂಡೊ

ಸಮ್ಮಾರ - ಸಂಹಾರ

ತಜಪು - ಕೊಚ್ಚನೆ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಕೂರ್ತಿನ ಸವಾಲೆಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಕೂರ್ಲೆ.

1. ದೇವುಪೂಂಜನ ಗುತ್ತುದ ಪುದರೆಂಚ ?
2. ಏಣೂರುಡು ಆಳೊಂದಿತ್ತಿ ಅರಸು ಏರ್ ?
3. ನಂದಾವರೊದ ಅರಸು ಏರ್ ?
4. ಏರೇರೆಗ್ ಲಡಾಯಿ ಸುರು ಆಂಡ್ ?
5. ಅಜಿಲೆರೆನ ಕಡೆಡ್ ಪೋವೊಡಿತ್ತಿನ ದಳವಾಯಿ ಏರ್ ?
6. ದಾಯೆಗಾದ್ ಆಯೆ ಪೋಯಿಜೆ ?
7. ಅಜಿಲೆರೆನ ಕಡೆಡ್ ಲಡಾಯಿಗ್ ಗಡಿಪತ್ತಿನಾಯೆ ಏರ್ ?
8. ಬಂಗರಸುನ ದಳವಾಯಿ ಏರ್ ?
9. ದೇವುಪೂಂಜೆ ಸೋಲ್ವುವೆಂದಾನಗ ವಾ ದೈವೊನು ನೆನವರಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂಡೆ ?
10. ದೇವುಪೂಂಜನ ಅಪ್ಪ ಏರ್ ?

II ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ.

1. ಪಾಡ್ಲನ ಪಂಡ ದಾದ ?
2. ದೇವುಪೂಂಜೆ ದಾಯೆಗಾದ್ ಗಡಿ ಪತ್ತೊಡಾಂಡ್ ?
3. ದೇವುಪೂಂಜಿಗ್ಲಾ ದುಗ್ಗಣ ಕೊಂಡೆಗ್ಲಾ ನಡತಿನ ಲಡಾಯಿನ್ ವಿವರಿಪುಲೆ.

III ಬುಡ್ಡುಪೋಯಿನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಸೇರ್ಪಾದ್ ಬರೆಲೆ.

1. ನನಿಕೆ _____ ಕೂಟದ ಕಳಕ್ ಬರುವೆನೊ.
2. ಪೆರಿಂಜಗುತ್ತುಡ್ಡು _____ ಪಿದಾಡ್ಲೆ.
3. ಸೊನ್ನೆದ ಕೊಂಬು _____ ಪಿದಾಡ್ಲೆ.
4. ಈತೆಲ್ಯ ಪಾಂಜರೊಡು ಈತ್ ಮಲ್ಲ _____ ಉಂಡಾ ?
5. ಕಳ _____ ಮಲ್ತೊನಿ ಎಂದೆರ್.

IV ಈ ಪಾತೆರೊನು ಏರ್, ಏರೆಗ್, ಏಪ ಪಂಡೆರ್ ?

1. “ಎನಡ್ಲಾಂಡ ಬಂಗರೆ ಬಲ ದಂಡ್‌ಗ್ ದಳವಾಯಿ ಆದ್ ಉಂತ್ಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ”.
2. “ದಾನೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತ ದೇಲಮು” ಎಂದ್ ಕೇಣ್ಣೆರ್.
3. “ಪೂಂಜೆ ಪೂಂಜೆಂದಾಂಡ ಈಯೆನಾ ?”
4. “ನಿನ್ನಂಚಿ ಜೋಕ್ಲು ಎನ್ನ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಅಂಬಿ ಪೆಜ್ಜುವ”.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಈ ಸಬ್ಬೊಲೆನ ಅರ್ತೊನು ತುಳುಟೀ ವಿವರಿಪುಲೆ

1. ತೆರಕಾಯಿ ಮಲ್ಪುನಿ
2. ಪಾಂಜರೊ
3. ಕಳಬುಡ್ಡು ಕೊರ್ಪುನೆ
4. ಮುಜುಡೆರ್
5. ಮೋನೆಡ್ ಕುರುಪು ಪುಟ್ಟುನೆ
6. ದಂಡ್ ಸಾದಿಪುನೆ.
7. ತೆತ್ತಿಡ್ ಕಿಲೆಪುನೆ

II ಈ ಸಬ್ಬೊಲೆ ಸಮಾನಾರ್ತೊ ಬರೆಲೆ.

1. ಮುಯ್ಯೆರ್
2. ತಿಮಾರ್
3. ಕಾಳ್ಕೊ
4. ಪಯ್ಯೊಲಿ
5. ದಂಡ್

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ದೇವುಪೂಂಜನ ಪೂರ್ತಿ ಪಾಡ್ಡನೊನು ತೆರಿಲೆ.
2. ಪಾಡ್ಡನೊನು ರಾಗ ಪಾಡ್ಡ್ ಪನ್ನರೆ ಕಲ್ಪೊನ್ನೆ.

* * * * *

ಸುತ್ತುಮುತ್ತದ ಪಕ್ಕಿಲು

ಪಕ್ಕಿಲಾ ಬುಲಿತ್ಂಡ್, ಕೋರಿಲಾ ಕಿಲೆತ್ಂಡ್
ಮೂಡಾಯಿ ಕೆಂಪೇರ್ಂಡ್...
ಲಕ್ಕಲೇ ಲಕ್ಕಲೇ ಲಕ್ಕಲೇ ಎಂದದ್
ದೊಂಬುದಾ ರವಿ ಪಂಡಂಡ್

ಪುಲ್ಕುಕಾಂಡೆದ ಪೂರ್ತುಗು ಮೂಡಾಯಿ ಕೆಂಪೇರೊಂದು ಬನ್ನಗ ಕೋರಿ ಕಿಲೆತ್ಂಡ್, ನಿದ್ರೆಡುಪ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಪೂರಾ ಲಕ್ಕರೆಗ್ ಲೆಪ್ಪು ಕೊಪುಂಡು. ಕಾರಿಡಿತ್ತಿ ಪಕ್ಕಿಲು ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಪಂಡೊಂದು ಗೂಡುಡ್ ಪಿದಾಯಿ ತೆನಸ್ ನಾಡ್ಯರೆಗಾದ್ ರಾವೊಂದು ಪೋಪಂದ್ ಕಬಿ ಪನ್ನೆರ್. ಗಂಟೆ ಗಡಿಯರ ದಾಂತಿನ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಹಳ್ಳಿದಕ್ಲೆಗ್ ಕೋರಿದ ಕಿಲೆಪೇ ಪೂರ್ತುಗ ಲೆಪ್ಪು. ಪುಲ್ಕುಕಾಂಡೆದ ಪೂರ್ತುಗು ಕೊಕ್ಕೊಕೋಕೊ ಪಂಡದ್ ಕೋರಿ ದಡಿ ಬೊಟ್ಟುದು ಕಿಲೆಪುನಗ ಇಲ್ಲದ ಆಂಜೊವು-ಪೊಂಜೊವುನಕುಲು ಲಕ್ಕುವೆರ್. ಪೊಂಜೊವು ಇಲ್ಲ ಜಾಲ್ ಅಡ್ಡಿದ್ ಅಟಿಲ್‌ದಟ್ಟಣೆಗ್ ಪಿದಾಡಿಯೆರ್ಂಡ, ಆಂಜೊವು ಕಿದೆತ್ತಾಡೆ ಪೋದು ಎರ್ಲೆಗ್ ಮಡಿ - ಅರ್ಕಂಜಿ ಕೊರ್ದು ಕಂಡೊಗು ಎರು ಕಟ್ಟೆರೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಕೋರಿ ಒಂಜಿ ಸಾಂಕಣದ ಪಕ್ಕಿ. ತೆನಸ್ ಗಾದೇ ಉಂದೆನ್ ಸಾಂಕುವೆರ್. ಕೋರಿದ ತೆತ್ತಿ ತಿನ್ನಿನವೇ. ಆಣ್ ಕೋರಿನ್ ಪೂಂಜೆಂದಲಾ, ಕಿನ್ನಿಲೆನ್ ಲಾಕಿಂದಲಾ, ಪೊಣ್ಣು ಕೋರಿನ್ ಪೆರೆಡೆಂದಲಾ ಪನ್ನೆರ್. ತೆತ್ತಿ ದೀಪುನೆಕ್ ದುಂಬು ಪೆರಡೆನ್ ತೆಲವುಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಪೂಂಜೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಒಂಜಿ - ಒಂಜರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಉದ್ದುದ್ದದ ಕಾರ್, ಗಟ್ಟಿ ಕೋಂಕಯಿ. ಕೋಂಕಯಿದ ಮಿತ್ತಭಾಗೊಡು ಕೆಂಪುದ ಜುಟ್ಟು, ರಡ್ಡ್ ದವಡೆದ ಕಡೆತ ಭಾಗೊಡುಲಾ ನೇಲೊಂದುಪ್ಪುನ ಕೆಂಪು ಚರ್ಮದ ಗಡ್ಡ. ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಸುವಿಕುಲು, ಪೀಲಿಕಂಡೆಡ್ ಎತ್ತರೊಗು, ಕತ್ತಿದಂಚೆನೆ ಬಗ್ಗಿದಂತಿನ ಬಾಳ್ ಸುವಿ... ಪೂಂಜನ ಸುರ್ಪ ಇಂಚಾಂಡ, ಪೆರಡೆ

ಒಡ್ಡಾರೊಡು ಪೂಂಜಡ್ ಒಂತೆ ಎಲೈ. ಆಂಡ ಸೈರೊಡು ಪುಡ್ಕನ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಕೋರಿಲೆಡ್ ನಾನಾ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕೋರಿಲುಲ್ಲ. ಕಬೊಳ್ಳೆ, ಮೈಪೆ, ಉರಿಯೆ, ಗಿಡಿಯೆ, ಕೆಮ್ಮೈರೆ, ಕುಪುಳೆ ಇಂಚ ಬಣ್ಣಗು ಸರಿಯಾದ್ ಕೋರಿಲೆಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪುದರುಂಡು. ತೆತ್ತಿ ದೀಪುನ ಕಾಲೊಗು ಪೆರಡೆ ದಿನಕ್ಕೊಂಜಿತಲೆಕ್ಕ ತೆತ್ತಿ ದೀಪುಂಡು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಒರೊ ದೀನಗ ಪದಿನೈನೆಡ್ ಇರುವತ್ತೊಂಜಿ ದಿನ ಮುಟ್ಟ ತೆತ್ತಿ ದೀಪುಂಡು. ಆ ತೆತ್ತಿಲೆನ್ ಕಾಪುಡು ದೀಡ್ಂಡ ಪೆರಡೆ ಕಾಪುಡು ಕುಲ್ಲುದು ತೆತ್ತಿಲೆಗ್ ಕಾವು ಕೊರ್ದು ತೆತ್ತಿ ಒಡೆಪಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಸಾಂಕಣದ ಕೋರಿಲತ್ತಂದೆ ಕಾಡ್ಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಕೇಂಕನ್, ಕಾಟ್ ಕೋರಿ, ತೋಡಬರಿಟ್ ಉಪ್ಪುನ ಕುಂಡಕೋರಿ (ಪುಂಡದೆ) ಉಂದು ಮಾತ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಕೋರಿಲು. ಆಹಾರೊಗಾದ್ ಬಾತುಕೋರಿ, ಟರ್ಕಿಕೋರಿಲೆನ್ ಸಾಂಕುನ ಕ್ರಮೊಲಾ ಉಂಡು.

ಚಿಲಿಚಿಲಿಂದ್ ಪನ್ನಿನ ಗುಬ್ಬಿಲೆನ್ ನಿಕ್ಕು ಮಾತಾ ತೂದಿಪ್ಪರ್. ಏಪೊಲಾ ಜೋಡಿ ಜೋಡಿಯಾದುಪ್ಪುವು ಗುಬ್ಬಿಲೆನ ಗುಣೊ. ಉಂದೆನ್ ಅಂಗಡಿ ಪಕ್ಕಿಂದ್ಲಾ ಪನ್ನೆರ್. ಗುಬ್ಬಿಲೆನ ಬಣ್ಣ ಕಂದು, ಬೊಲ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಕಪ್ಪು ಸೇರ್ದ್ ಬಂಜಿದ ಭಾಗ ಪೂರಾ ಬೊಲ್ದು ಬಣ್ಣೊಡು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಆಣ್ ಗುಬ್ಬಿದ ಕಂಟೆಲ್ಡ್ ಕಪ್ಪುದ ಕಲೆಲಾ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅರಿ, ಬಾರ್, ಪುರಿಕುಲೆನ್ ತಿಂದ್ ಬದುಕುನ ಗುಬ್ಬಿಲು ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲದ ಉಲಯಿಡ್ ಮಾಡ್ ಬರಿಟ್, ಅಂಗಡಿದ ಉಲಯಿಡ್ ಇಂಚ ಜನಮಾನಿ ಸಂಚಾರ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೆಡ್ ಕಾರಿ ಕಟ್ಟುವ. ಪೊಣ್ಣು ಗುಬ್ಬಿ ಒರೊಕ್ಕು ಮೂಜಿ - ನಾಲ್ ತೆತ್ತಿಲೆನ್ ದೀಪುಂಡು. ಗುಬ್ಬಿ ಜನೊಕ್ಕಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಬಾರಿ ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿದ ಪಕ್ಕಿ ಇತ್ತೆ ಟ್ಯಾರಿಸ್ ಇಲ್ಲಲು ಲಕ್ಕಾದುಂತಿನೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಗುಬ್ಬಿಲೆನ ಸಂಕೆ ಕಮ್ಮಿಯಾತ್ಂಡ್.

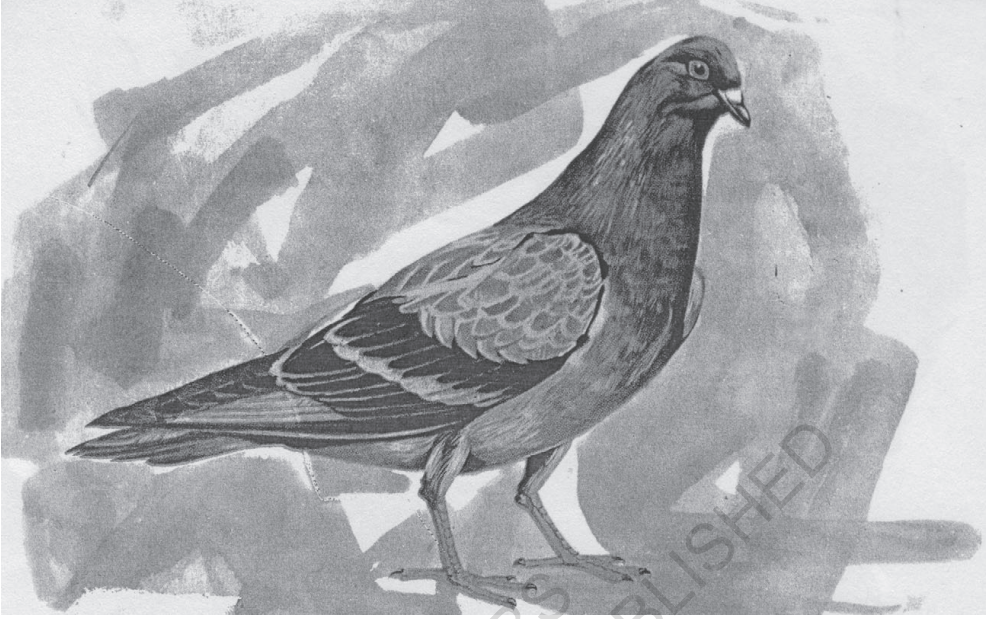
ಕಕ್ಕೇಲೆನ್ ತೂವಂದಿನಕುಲು ಏರ್ ? ಅವು ಜನಮಾನಿ ಇತ್ತಿನಲ್ಲನೇ ಬದುಕುನ ಪಕ್ಕಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಪ್ರಪಂಚದ ಮಾತ ದೇಸೊಲೆಡುಲಾ ಕಕ್ಕೇಲೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಕಕ್ಕೇ ಮಾತ ನಮೂನೆದ ತೆನಸ್‌ನ್‌ಲಾ ತಿನ್ನುಂಡು. ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ದೆದುರು, ಬೆತ್ತಡಿ ಉಪ್ಪುನ ಪುರಿ, ಕೀಟೊಲೆನ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಸುದ್ದ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಧವಸಧಾನ್ಯ, ಸಂಡಿಗೆ, ಹಪ್ಪಳ, ಮುಂಚಿಲೆನ್ ನುಂಗರೆ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಕಕ್ಕೇ ದೇರ್ಯರೆ ಕಾತ್‌ದೇ ಕುಲ್ಲೊಡಾಪುಂಡು. ಒರೊರ ನಮ ಇಲ್ಲದ ಪಿದಾಯಿ ದೀದುಪ್ಪುನ ಸಾಬೂನುದ ತುಂಡು, ಸರೊ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ತುಚ್ಚೊಂದು ಪೋದು ಮರಟ್ ಕುಲ್ಲುಂಡು. ಅವು ತಿನ್ನುನ ತೆನಸ್ ಅತ್ತೆಂದ್ ಗೊತ್ತಾನಗ ಅವೆನ್ ತಿರ್ತ್ ಪಾಡ್ಡ್ ಅಲ್ತಡ್ಡ್ ರಾದ್ ಪೋಪುಂಡು. ಕಕ್ಕೇಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಆಪತ್ತ್ ಲೆನ್ ದುಂಬೆ ತೆರಿಯೊನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡುಗ್. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಸಂದಬೊರ್ಲೆಡ್ ಅವು ಕರೆದ್ ಒರಿದ್‌ನ ಕಕ್ಕೇಲೆಗ್ ಲೆಪ್ಪು ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಅಯಿಕ್ಕಾದೇ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ಮರಟ್ ಕುಲ್ಲುದು ಕಕ್ಕೇ ಕರೆಂಡ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬರ್ಪೆರ್‌ಂದ್ ಇಲ್ಲೊದಕುಲು ಎನ್ನೊನುವೆರ್. ಕಕ್ಕೇಲು ಎತ್ತರದ ಮರತ ಮಿತ್ತ್ ಗೂಡುಕಟ್ಟುವ, ಕೋಲು, ಸುವಿ, ನೂಲು, ಕುಂಟು

ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಾರಿ ಕಟ್ಟುವ. ಪೊಣ್ಣುಕಕ್ಕೇ ನಾಲ್ - ಐನ್ ತೆತ್ತಿಲೆನ್ ದೀಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣು - ಆಣ್ ರಡ್ಡ್ ಕಕ್ಕೇಲುಲಾ ತೆತ್ತಿಲೆಗ್ ಕಾವು ಕೊರ್ಯೆರೆ ಕುಲ್ಲುವ.

ಕಂಡೊಡು ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತುನ ಸಮಯೊಡು ಕಂಡೊದ ಬರಿಟ್ ಕುಲ್ಲುದು ಪಕ್ಕಿ ಕಾಪುನಕ್ಲೆನ್ ನಿಕುಲು ತೂದಿಪ್ಪರ್. ಬಿತ್ತಿ ಬಾರ್‌ನ್ ಒಕ್ಕುದು ತಿನ್ನೆರೆಗಾದ್ ಬರ್ಪಿನ ಪುದೊಕ್ಲೆನ್ ದೇರ್ಯೆರೆ ಅಕುಲು ಕುಲ್ಲದಿಪ್ಪೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ರಾಸಿಯಾದ್ ರಾವೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಪುದೊಕ್ಲೆನ್ ತೂವೆರೆನೆ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲು. ಪುದೊಕ್ಲೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಎಲ್ಯ ಜಾತಿದ ಪುದೊಕುಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಪುದೆಲ್ ದಿಂಜಿನ ಅಡ್ಕಲೆಡ್ ಕುಲ್ಲುದುಪ್ಪುವ. ಕುಡ ಒಂಜಿ ನಮೂನೆದೇನ್ ದೇಲಪುದ ಅತ್ತಂಡ

ಸಾಲೆಪುದಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಬೊನ್ಯ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಸುವಿಕುಲು ಪುದೊಕ್ಲೆನ ಮೆಯಿದಿಂಜಿದುಪ್ಪುವ. ಕಂಟೆಲ್ದ್ ಸುತ್ತ ನೀಲಿ ಪಚ್ಚೆ ಬಣ್ಣೊದ ಗುರ್ತ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಬೀಲದ ಸುವಿಕುಲು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣೊಡು ಉಪ್ಪುವ. ಈ ಪುದೊಕುಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಕಟ್ಟೋಣದ ಮಿತ್ತ್, ಸಾಲೆದ ಮಾಡ್‌ಡ್, ಕಲ್ಲೆದ

ಸೆರೆಕುಲೆಡ್ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುವ. ಬಿತ್ತ್, ಕಾಯಿ - ಪರ್ವ್‌ಲು ಪುದೊತ ತೆನಸ್. ತೆತ್ತಿ ದೀಪುನ ಕಾಲೊಡು ಪೊಣ್ಣು ಪುದ ರಡ್ಡ್ ತೆತ್ತಿಲೆನ್ ದೀದ್ ಕಾವು ಕೊರ್ದು ಕಿನ್ನಿ ಒಡೆಪಾವುಂಡು. ಆ ಕಿನ್ನಿಲೆಗ್ ತನ್ನ ಕಂಟೆಲ್ಲಲ್ಪ ಉಪ್ಪುನ ದಪ್ಪ ಚರ್ಮದ ಒಟ್ಟೆಡ್ ಬರ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ನಮೂನೆದ ಪೇರ್‌ನ್ ಕೊರ್ದು ಸಾಂಕುಂಡು. ಪುದೊಕ್ಕೇನ್ ಶಾಂತಿದ ಗುರ್ತಗಾದ್ ರಾಪಾದ್ ಬುಡ್ಬಿನ ಕ್ರಮೊನುಲಾ ನಿಕ್ಕು ತೂದಿಪ್ಪರ್. ಅವು ಎಚ್ಚಾದ್ ಬೊಲ್ಪು ಸುಯಿತ ಪುದೊಕುಲು.

ಚರಪಟೆ ಪಕ್ಕಿ ಅತ್ತಂಡ ಬಜಕರೆ ಪಕ್ಕಿಲು ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲೊದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ತೂಯೆರೆ ತಿಕ್ಕುನ ನನೊಂಜಿ ನಮೂನೆದ ಪಕ್ಕಿಲು. ಎಪಲಾ ಪುಂಡು ಪುಂಡಾದೆ ಉಪ್ಪುನವು ಈ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಗುಣೊ. ಒಂಜೊಂಜಿ ಪುಂಡುಡು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಆಜಿ-ಎಳ್ ಪಕ್ಕಿಲು ಉಪ್ಪುವ. ಚರಪಟೆ ಪಕ್ಕಿಲು ರಾವೊಂದು ಪೋಪುನ ಕಮ್ಮಿ. ಎಪಲಾ ನೆಲತ್ತ ಮಿತ್ತ, ಪುದೆಲೊದ ಮಿತ್ತ ಲಾಗೊಂದೇ ಪೋಪ. ಬಿತ್ತ್, ಪರ್ವ್, ಪುರಿಕುಲೇ ಉಂದೆನ ತೆನಸ್. ಪಂತಿ, ಬೇರ್‌ಲೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಉಂದು ಗೂಡುಕಟ್ಟುವ. ಸುಗ್ಗಿ ತಿಂಗೊಲುಡ್ ಕಾರ್ತಲ್ ಮುಟ್ಟ ಪೊಣ್ಣು ಬಜಕರೆ ಪಕ್ಕಿಲು ತೆತ್ತಿ ದೀಪ.

ಕೆಂಪು ಕೊಂಕಯಿದ, ಪಚ್ಚೆ ಬಣ್ಣೊದ ಗಿಳಿ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಪಕ್ಕಿ. ಆಣ್ ಗಿಳಿತ ಕಂಟೆಲ್ಲ ಸುತ್ತ ಕೆಂಪುದ ಪಟ್ಟಿಲಾ ಉಪ್ಪುಂಡು. ತನ್ನ ಪಚ್ಚೆ ಬಣ್ಣೊಡ್ ಗಿಳಿಕುಲು ಮರತ ಇರೆಕುಲೆನ ಇಡೆಟ್ ಕುಲ್ಲದಿತ್ತಂಡ ಅವು ಏರೆನ ಕಣ್ಣೆಗ್‌ಲಾ ತೋಜುಂಡ್. ಪರ್ವ್, ಬಿತ್ತ್ ಲೆನ್ ತಿನ್ನುನ ಗಿಳಿಕುಲು ತರಕಾರಿ ತೋಟೊಲೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಉಪದ್ರ ಕೊರ್ಪ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸ್ವರೊಕ್ಕೇನ್ ಅನುಕರಣೆ ಮಲ್ಪುನವು ಗಿಳಿತ ಇಸೇಸ. ನರಮಾನಿ ಪಾತೆರ್‌ಲೆಕೊನೇ ಗಿಳಿಕುಲುಲಾ ಅನುಕರಣೆ ಮಲ್ತದ್ ಪಾತೆರುವ. ಅಂಚಾದ್ ಗಿಳಿನ್ ಒಂಜಿ ಬುದ್ಧಿದ ಪಕ್ಕಿಂದಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಮಾಯಿ -

ಸುಗ್ಗಿ ತಿಂಗೊಲ್ ಪೊಣ್ಣು ಗಿಳಿ ನಾಲ್ - ಐನ್ ತೆತ್ತಿಲೆನ್ ದೀಪುಂಡು.

ಪೊರ್ಲುಡು ರಾಜೆಂದೇ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ಮಯಿರ್ ನಮ್ಮ ದೇಸೊದ ರಾಷ್ಟ್ರಪಕ್ಕಿಲಾ ಅಂದ್. ಉದ್ದೊದ್ದದ ಬಣ್ಣೊಬಣ್ಣೊದ ಕಣ್ಣೊದ ಸುವಿಕುಲೇ ಮಯಿರ್ದ ಆಕರ್ಷನೆ. ತರೆತ ಮಿತ್ತ್ ಉಪ್ಪುನ ಜುಟ್ಟು ಮಯಿರ್ದ ಪೊರ್ಲುಗು ದೀತಿನ ಕಿರೀಟಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಆಂಡ ಪೊಣ್ಣು ಮಯಿರ್ಗ್ ಉದ್ದೊದ್ದದ ಬೀಲ, ಸುವಿಕುಲು ಇಜ್ಜಂದಿನೇಡ್ವಾರ ಅವು ಆಣ್ ಮಯಿರ್ದಾತ್ ಪೊರ್ಲು ಅತ್ತ್. ಆಣ್ ಮಯಿರ್ ರೆಂಕೆ ಬುಡ್ವಾದ್ ನಲಿತಂಡಂದಾಂಡ ಆ ನಲಿಕೆ ತೂಯೆರೆ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲು. ಪೆರಾರ್ದ ತಿಂಗೊಲುಡ್ ನಿರ್ನಾಲ ಮುಟ್ಟ ಪೊಣ್ಣು ಮಯಿರ್ಲು ತೆತ್ತಿ ದೀಪುನ ಕಾಲ. ಬಿತ್ತ್, ಪುರಿ, ಪಾಂತೆ, ಪಲ್ಲಿ, ಉಚ್ಚು, ಉಂದು ಮಾತ ಮಯಿರ್ಲೆನ ತೆನಸ್.

ರಾತ್ರಿದ ಪೊರ್ತು ಹಟ ಕಟ್ಟಾದ್ ಬುಲ್ಪಿನ ಜೋಕ್ಷೆಡ ಅಪ್ಪೆ “ಬುಲ್ವೊಡ್ಡಿ ಮಗಾ ... ಗುಮ್ಮೆ ಬರ್ಪುಂಡು...” ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೋಡಿಗೇ ಕಟ್ಟಾದ್ ಮನಿಪಾಂದೆ ಕುಲ್ಲಾವುನ ಕ್ರಮೊನು ನಿಕುಲು ತೂದಿಪ್ಪರ್. ಮಲ್ಲಕಣ್ಣೆ, ಕೊಂಬುದಲೆಕ್ಕಂತಿ ಕೆಬಿ ಇತ್ತಿ ಗುಮ್ಮೆ ಪಗೆಲಿಡೀ ಪುದೆಲ್ದ ಉಲಯಿ ಕುಲ್ಲದು, ರಾತ್ರೆ ಆನಗ ಪಿದಯಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕಂದು ಬಣ್ಣೊದ ಸುವಿಕ್ಷೆನ ನಡುಟ್ಟು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣೊದ ಚುಕ್ಕಿಲೆನ್ ಈ ಪಕ್ಕಿದ ಮೆಯಿಟ್ ತೂವೊಲಿ. ಎಲಿ, ಮೀನ್, ಡೆಂಜಿ, ಎಲ್ಯ ಮುರ್ಗೊಲು ಉಂದು ಮಾತ ಗುಮ್ಮೆದ ತೆನಸ್. ಮರತ ಮಾಟೆ ಅತ್ತಂಡ ಕಲ್ಲದ ಮಾಟೆನೇ ಗುಮ್ಮೆದ ಗೂಡು. ಜಾರ್ದ ತಿಂಗೊಲುಡ್ ಸುಗ್ಗಿ ಮುಟ್ಟದ ಸಮಯದ ನಡುಟ್ಟು ಪೊಣ್ಣು ಗುಮ್ಮೆ ತೆತ್ತಿ ದೀಪುಂಡು.

ಪೊರ್ಲಕಂಟ್ ಸೊರೊಟು ಬುಲ್ಪಿನ ಕೋಗಿಲೆ ಕಬಿ - ಕಲ್ಲಾದಿಲೆನ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ಒಂಜಿ ಪಕ್ಕಿ. ದೈ, ಮರಕುಲೆಡ್ ಪಚ್ಚೆ ತೆಗರ್‌ದ ಉಂತುನಗ ಕೋಗಿಲೆದ ಪೊರ್ಲದ ಸೊರ ಕೇನ್ನೆರೆ ಸುರುವಾಪುಂಡು. ಆಣ್ ಕೋಗಿಲೆ

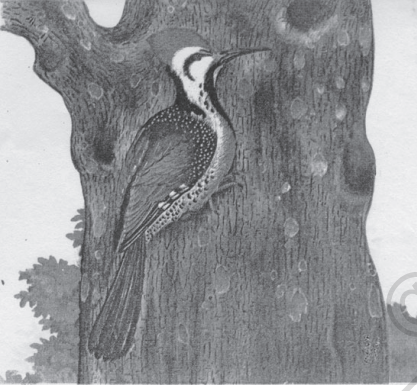

ಬಣ್ಣೋಡು ಕಪ್ಪು ಇತ್ತಂಡ, ಪೊಣ್ಣು ಕೋಗಿಲೆ
ಕಂದು ಬಣ್ಣೋಡು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಕೋಗಿಲೆನ್
ಒಂಜಿ ಸೋಂಬೇರಿ ಪಕ್ಕಿಂದಲಾ ಪನೊಲಿ.
ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅವು ಏಪೊಗುಲಾ ಸ್ವಂತ
ಗೂಡು ಕಟ್ಟೊನಂದ್. ಪೊಣ್ಣು ಕೋಗಿಲೆ ತೆತ್ತಿ
ದೀಪಿನ ಕಾಲೊಡು ಕಕ್ಕದ ಕಾರಿನ್ ನಾಡೊಂದು
ಪೋದು ಅಯಿಚೇ ತೆತ್ತಿ ದೀದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.
ಬೊಕ್ಕ ಕಕ್ಕನೇ ಕೋಗಿಲೆದ ತೆತ್ತಿಗ್ಲಾ ಕಾವು
ಕೊರ್ದು ಕಿನ್ನಿ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಕಂಡೊದ ಬರಿತ ತಾರೆದ ಮಡಲ್ಡ್,
ಕಿರೆ, ತೋಡುದ ಬರಿತ ಮರತ ಗೆಲ್ಲಲೆಡ್
ನೇಲೊಂದುಪ್ಪುನ ಉದ್ದದ ಗೂಡುಲೆನ್ ನಿಕ್ಕು
ತೂದಿಪ್ಪರ್. ಈ ಪೊರ್ಲುದ ಗೂಡುಲೆನ್ ಕಟ್ಟುನ ಪಕ್ಕಿ ಒವುಂದ್ ನಿಕ್ಕೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡಾ ?
ಅಂದ್. ಅವು ಚಾಲೆ ಪಕ್ಕಿ. ಕೆಯಿ ಪಂತಿದ ನಾರಲೆಡ್ ಚಾಲೆ ಪಕ್ಕಿ ಈ ಉದ್ದೊದ್ದದ ಗೂಡುಲೆನ್

ಕಟ್ಟುಂಡು. ಈ ಪಕ್ಕಿದ ಕಾರಿನ್ ತೂದು ಕವಿಕುಲು ನೆನ್ನ್ ಒಂಜಿ ಶಿಲ್ಪಿಂದ್ ಪುಗರ್ದೆರ್. ಪುಂಡು
ಪುಂಡಾದ್ ಗೂಡು ಕಟ್ಟೊಂದು ಉಪ್ಪುನವು ಚಾಲೆ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಗುಣೊ. ಗೂಡುದ ಉಲಯಿದ
ಕಾಲಿ ಜಾಗೆಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಚಾಲೆ ಪಕ್ಕಿ ತೆತ್ತಿ ದೀಪುಂಡು. ಪಗ್ಗು ತಿಂಗೊಲುಡ್ ಸೋಣ ಮುಟ್ಟ
ಪೊಣ್ಣು ಚಾಲೆ ಪಕ್ಕಿ ತೆತ್ತಿ ದೀಪಿನ ಪೊರ್ತು.

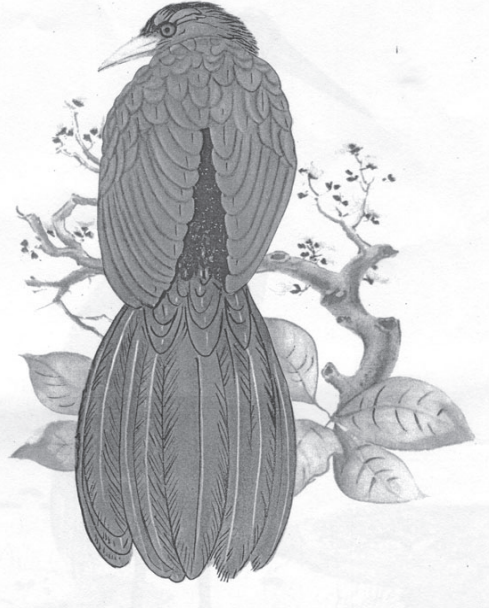

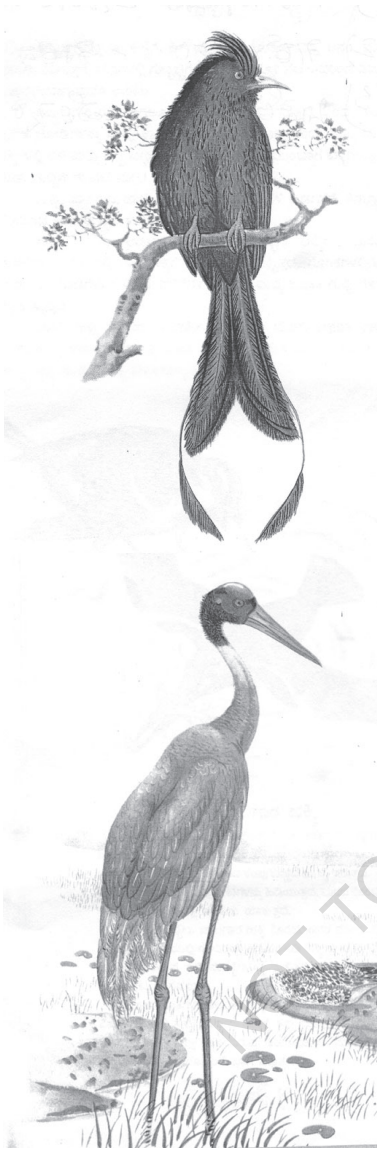
ತನ್ನ ಗಟ್ಟಿ ಕೋಂಕಯಿಡ್ಡ್ ಮರಕ್ಕೆ ಟಕಟಕಂದ್ ಬೊಟ್ಟುದು ಒಟ್ಟೆ ಮಲ್ಪುನ ಪಕ್ಕಿಯೇ ಮರಕೊಡಪೆ. ತೂಯೆರೆ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುದ ಪಕ್ಕಿ. ಮಂಜಲ್, ಕಪ್ಪು, ಬೊಲ್ಪು ಬಣ್ಣೊದ ಸುವಿಕುಲು. ಬೆರಿತ ಬಾಗೊಡು ಬಂಗಾರ್ ಬಣ್ಣೊದ ಸುವಿಕುಲು, ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣೊದ ಬೀಲ, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣೊದ ಜುಟ್ಟು. ಆಣ್ ಪಕ್ಕಿಗ್ ತರೆತ ಮಿತ್ತ್ ಉಪ್ಪುನ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣೊದ ಪಟ್ಟಿ ಉಂದು ಮರಕೊಡಪೆ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಸುರ್ಪ. ಮರನ್ ಒಟ್ಟೆ ಮಲ್ಪಿನ ಈ ಪಕ್ಕಿಲು ಮರತ ಉಲಯಿಡುಪ್ಪಿನ ಪುರಿ, ಪಾಂತೆಲು, ಪಿಜಿನ್ನೆನ್ ತಿಂದ್ ಬದ್ಕುವ. ಮರತ ಮಾಟೆಡೇ ಈ ಪಕ್ಕಿಲು ಸುಗ್ಗಿ ತಿಂಗೊಲುಡ್ ಸೋಣ ಮುಟ್ಟ ತೆತ್ತಿಲೆನ್ ದೀಪ.

ಚುಯಿಂದ್ ದೋಸೆ ಮೈಪುನ ಸಬ್ಬ ಮಲ್ಪುನ ಪಕ್ಕಿ ಕುಪುಳು. ಕೆಂಪು - ಕಂದು, ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣೊದ ಸುವಿ, ಕೆಂಪುದ ಕಣ್ಣ್ ಕುಪುಳು ಪಕ್ಕಿದ ಲಚ್ಚಣ. ಕುಪುಳು ಪಕ್ಕಿಗ್ ದಿಂಜ ಪೂರ್ತು ರಾಯೆರೆ ತೀರುಜಿ. ಮರಡ್ ಮರಕ್ ಲಾಗೊಂದು ಪೋದು ಪಾಂತೆ, ಪಲ್ಲಿ, ಎಲಿ ಬೇತೆ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ತೆತ್ತಿಲೆನ್ ತಿಂದ್

ಬದುಕುಂಡು. ವಿಷ ಜಂತುಲೆನ ತೆತ್ತಿಲೆನ್ ಒಟ್ಟೆ ಮಲ್ತ್ ಪರ್ಪುನೆಂದ್ ಪಂಡ ಈ ಪಕ್ಕಿಗ್ ಬಾರಿ ಇಷ್ಟ. ಮುಳ್ಳುದ ಪುದೆಲ್ಡೆ, ಎಲ್ಯ ಮರತ ಮಿತ್ತ್ಡ್ ಈ ಪಕ್ಕಿ ಕಾರಿ ಕಟ್ಟುಂಡು.

ಕಾಳಿಂಗ ಪಕ್ಕಿ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ತೂಯೆರೆ ತಿಕ್ಕುನ ನನೊಂಜಿ ನಮೂನೆದ ಪಕ್ಕಿ. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣೊದ ಸುವಿ, ಜುಟ್ಟು ಬೊಕ್ಕ ಬೀಲಡ್ ರಡ್ಡ್ ಉದ್ದದ ಸುವಿಕುಲು ಉಪ್ಪುನವು ಈ ಪಕ್ಕಿದ ಇಸೇಸ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಸ್ವರೊನು ಈ ಪಕ್ಕಿಲು ಅನುಕರಣೆ ಮಲ್ತ್ ಬುಲ್ಪುವ. ಚಿಟ್ಟೆ, ಪಾಂತೆಲೆನ್ ತಿಂದ್ ಬದುಕುನ ಈ ಪಕ್ಕಿಲು ಕೋಲು, ಬೇರ್ಲೆಡ್ ಕಟ್ಟಿನ

ಪದಸಾಲೆ ಉಂದು ಮಾತ ಗಿಡಿಪಕ್ಕದ ನಮೂನೆಲು.

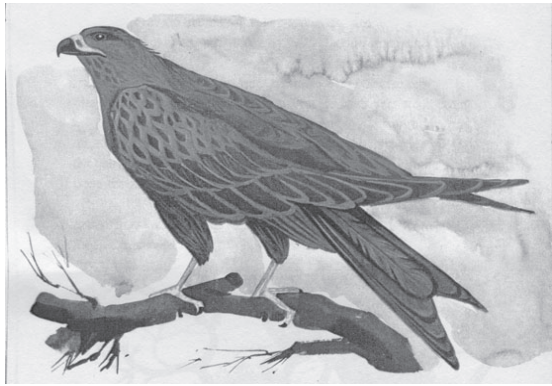
ಕರು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಗಾತ್ರೊದ ಪಕ್ಕಿ. ಕಾಡ್‌ಡ್ ಸೈತ್ ಪೋಯಿನ ಮುರ್ಗೊಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಪೋದು ಈ

ಗೂಡುಲೆಡ್ ತೆತ್ತಿ ದೀಪುಂಡು. ಉಂದು ಕಕ್ಕೆನ್ ಓಲು ತೂಂಡಲಾ ಬೆರಿಪತ್ತೊಂದೇ ಪೋಪುಂಡು.

ಕಂಡದ ನಡುಟು ಉಂತುದುಪ್ಪುನ, ಉದ್ದ ಕಾರ್‌ದ, ಎತ್ತರದ ಬೊಲ್ದು ಬಣ್ಣೊದ ಪಕ್ಕಿಯೇ ಕೊಂಗು. ಬಿತ್, ಇರೆತ್ತಕೊಡಿ, ಪಾಂತೆ, ಮೀನ್ಲೆನ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಈ ಪಕ್ಕಿ ಬದುಕುಂಡು. ಕಂಡೊದ ಬರಿಟ್ ಪಂತಿ, ಕೆಯಿತ ನಾರ್‌ಲೆಡ್ ಈ ಪಕ್ಕಿಲು ಗೂಡು ಕಟ್ಟೊನುವ. ಪಚ್ಚೆ - ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣೊದ ತೆತ್ತಿಲೆನ್ ಪೊಣ್ಣು ಕೊರುಂಗು ದೀಪುಂಡು.

ಕಿರೆ, ತೋಡುದ ಬರಿತ ಪುದೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲುದು, ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀನ್ ತೋಜಿಸಾತ್‌ಗೇ ನೀರ್‌ಗ್ ಲಾಗಿಡ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ ಪಕ್ಕಿಯೇ ಮೀನಂಕೊಳ್ಳಿ. ನೀಲಿ, ಪಚ್ಚೆ, ಕಂದು ಬಣ್ಣೊದ ಸುವಿಕ್ಲೆಡ್ ಈ ಪಕ್ಕಿ ತೂಯೆರೆಗ್ ಪೂರ್ಲು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಗಟ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ದೂಂಚಿದ ಉದ್ದೊದ ಕೋಂಕಯಿಡ್ ಮೀನ್, ಕಪ್ಪೆ, ಪಾಂತೆಲೆನ್ ಪತ್‌ದ್ ತಿನ್ನುಂಡು. ಕಿರೆ, ತೋಡ ಬರಿತ ಮಾಟೆಡ್ ಈ ಪಕ್ಕಿ ತೆತ್ತಿ ದೀಪುಂಡು.

ಬಾನೊಡು ಎತ್ತರೊಡು ರಾವೊಂದು ತಿರ್ತ್ ನೆಲತ ಮಿತ್ತ್ ತೋಜುನ ಕೋರಿದ ಕಿನ್ನಿ, ಚನಿಲ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಎಲೈಲ್ಯ ಜೀವಿಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರ್ದು ಅವೆನ್ ತುಚ್ಚೊಂದು ರಾದ್ ಪೋಪಿನ ಪಕ್ಕಿಯೇ ಗಿಡಿ. ಗೆಂದಾಲೆಗಿಡಿ,

ಪಕ್ಕಿಲು ತಿನ್ನ. ಎತ್ತರದ ಮರತ ಮಿತ್ತ್ ಅಟ್ಟಲಿಗೆದಂಚಿನ ಗೂಡು ಕಟ್ಟೊಂದು ಈ ಪಕ್ಕಿಲು ಬದುಕುವ.

ಈತ್ ವಾತ್ತ್ ಅತ್ತಂದೆ ಪೂ, ಪೂಂಬೆದ ಚೀಪೆ ತಿಂದ್ದದ್ ಬದುಕುನ ಚೀಪೆ ಪಕ್ಕಿ, ಪಳ್ಳದ ಬರಿಟ್ ಉಂತೊಂದು ಮುಲ್ಲೆನ್ ಆಡಾವೊಂದು

ಪುರಿನ್ ತೂಯಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಜಿದ್ ತಿಂದ್ದದ್ ಟಿಂಟಿಂಟಿಯೋ ಪಂಡೊಂದು ದೂರೊಗು ರಾವೊಂದು ಪೋಪಿನ ಇದಿನೆಂಟಿ ಉಂದು ಪೂರ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಉಪ್ಪುನ ಪಕ್ಕಿಲು.

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಮೂಲೇ ಪುಟ್ಟುದು

ಬುಳೆಯಿನ ಪಕ್ಕಿಲು ಅತ್ತಾಂದೆ ಪಿದಾಯಿ ಊರುಡ್ಡು ಕಾಲಕಾಲೊಗು ರಾದ್ ಬರ್ಪಿನ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್‌ಲಾ ನಮ ತೂವೊಲಿ. ಅಂಚ ಬರ್ಪಿನ ಪಕ್ಕಿಲೆಗಾದೇ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯೊದ ರಂಗನತಿಟ್ಟು, ಗುಡವಿ, ಮಂಡಗದ್ದೆ, ಕೊಕ್ಕರೆ ಬೆಳ್ಳೂರು ಪನ್ನಿನ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಪಕ್ಷಿಧಾಮೊಲು ಉಲ್ಲ. ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಬಗೆಟೇ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಸ್ತ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚೊಡೇ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್ ಪಕ್ಷಿವಿಜ್ಞಾನಿ ಸಲೀಂ ಅಲಿ. ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಬಗೆತ ಸಂಶೋಧನೆಗಾದ್

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರೊಡ್ಡ ಮಾನಾದಿಗೆ ಪಡೆಯಿನಾರ್ ಆರ್. ಅಂಚನೆ ನಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪಕ್ಕಿಪದಕೆಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಯೆಡ್ಡೆ ತೆರಿಪುಕೊರ್ನಾರ್ ಒಡಿಪುದ ಡಾ. ಎ. ಎನ್. ಮಧ್ಯಸ್ಥರ್.

ಆಂಡ ಇಂಚಿಪ್ಪೊಗು ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಬಗೆಟ್ ನರಮಾನಿಲೆನ ಅನಾಚಾರ ಜಾಸ್ತಿ ಆವೊಂದುಂಡು. ಸೋಕಿಗ್ ಬೋಡಾದ್, ತಿನ್ಯರೆ ಬೋಡಾದ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಸಿಕಾರಿಗ್ ಪೋದು ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಕೆರ್ಪುನ, ಅವೆಕ್ ಹಿಂಸೆ ಕೊರ್ಪುನ ಜಾಸ್ತಿ ಆವೊಂದುಲ್ಲ. ಅಂಚಾದ್ ಪ್ರಾಣಿ - ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಸಂತತಿ ಇತ್ತೆ ಅರಿದ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಕಿಲು ಇತ್ತಂಡನೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿದ ಸಮತೋಲನ ಒರಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯ. ನಮಲಾ ಬದುಕೊಡು. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಉಪ್ಪುನ ಜೀವಿಲೆನ್‌ಲಾ ಬದ್ಧರೆ ಬುಡೊಡಾಯಿನವು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಆದುಪೊಡು.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಕಾರಿ - ಪಕ್ಕಿದಗೂಡು

ತೆನಸ್ - ಆಹಾರ

ಅಟ್ಟಣೆ - ತಯಾರಿ

ಕೋಂಕಯಿ - ಕೊಕ್ಕು

ಸುವಿ - ಗರಿ

ಕಂಟೆಲ್ - ಕೆಕ್ಕಿಲ್

ಪುಂಡು - ಗುಂಪು

ಮಯಿರ್ - ನವಿಲ್

ಚಾಲೆಪಕ್ಕಿ - ಗೀಜಗನ ಪಕ್ಕಿ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜಿಟ್ಕೊಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಹಳ್ಳಿದ ಗಡಿಯಾರ ಪಂಡ್‌ದ್ ವಾ ಪಕ್ಕಿನ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್?
2. ಗುಬ್ಬಿಲೆನ ಇಸೇಸ ಗುಣೊ ಎಂಚಿನವು?
3. ಪುದೊಕ್ಲೆನ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆಲ್ ಒವು?
4. ಮರತ ಇರೆಕ್ಲೆನ ನಡುಟು ಕುಲ್ಲಿನ ಗಿಳಿ ದಾಯೆಗಾದ್ ತೋಜಂದ್?
5. ಹಟ ಕಟ್ಟುನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಅಪ್ಪೆ ಎಂಚ ಪೋಡಿಗ್ ಕಟ್ಟಾವಳ್?
6. ಕಭೀ - ಕಲ್ಪಾದಿಲೆನ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ಪಕ್ಕಿ ಒವು?
7. ಮೀನಂಕೊಳ್ಳಿ ಪಕ್ಕಿದ ತೆನಸ್ ಎಂಚಿನವು?
8. ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಪು ಕೊರ್ತಿನ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಏರ್?

II ಮೂಜಿ - ನಾಲ್ ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಬರೇಲೆ.

1. ಪುಲ್ಕಕಾಂಡೆದ ಪಕ್ಕದ ಬುಲಿಪುನೆನ್ ಕಬಿ ಕಲ್ಪಾದಿ ಎಂಚ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತದೆರ್ ?
2. ಪೂಂಜದ ಒಡ್ಡಾರೊನು ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತದ್ ಬರೇಲೆ.
3. ಕಕ್ಕೆ ಜನಮಾನಿ ಇತ್ತಿನಲ್ಪನೇ ಬದುಕುನ ಪಕ್ಕಂದ್ ಎಂಚ ಪನೊಲಿ ?
4. ಮಯಿರ್ ಒಂಜಿ ಪೂರ್ಲುದ ಪಕ್ಕಂದ್ ನಿಕುಲು ಒತ್ತೊನುವರಾ ? ದಾಯೆ ?
5. ಪಕ್ಕಲೆನ್ ನಮ ದಾಯೆಗಾದ್ ಒರಿತೊನೊಡು ?

III ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಸೇರಿಪಾದ್ ಬರೇಲೆ.

1. ಕಂಡೊಡು ಬಿತ್ತಿನ ಬಾರ್ನ್ ತಿನೈರೆ ಬರ್ಪಿನ ಪಕ್ಕಿ _____
2. ನಮ್ಮ ದೇಸೊದ ರಾಷ್ಟ್ರಪಕ್ಕಂದ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಪಡೆಯಿನ ಪಕ್ಕಿ _____
3. ಪೂರ್ಲುದ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುನ ಪಕ್ಕಿ _____
4. ಕೊಂಗುಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ _____ ಬರಿಟೇ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುವ.

IV ಕೂಟೊಗು ಸೇರಂದಿ ಪದೊಕ್ಲೆನ್ ಬರೇಲೆ.

1. ರಂಗನತಿಟ್ಟು, ಬಂಡೀಪುರ, ಗುಡವಿ, ಮಂಡಗದ್ದೆ.
2. ಕೇಂಕನ್, ಕಾಟ್ ಕೋರಿ, ಕುಂಡಕೋರಿ, ಕೊಂಗು.
3. ಮೈರೆ, ಕರ್ಬೊಳ್ಳೆ, ಮೈರ್, ಗಿಡಿಯೆ
4. ಚೈತ್ರ, ಸುಗ್ಗಿ, ನಿರ್ನಾಲ, ಜಾರ್ದೆ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಈ ಪದೊಕ್ಲೆನ್ ಬುಡ್ಡಾದ್ ಬರೇಲೆ.

ಕೆಂಪೇರೊಂದು _____

ಅಟಿಲ್‌ದಟ್ಟಣೆಗ್ _____

ನೇಲೊಂದುಪ್ಪುನ _____

ತೂದಿಪ್ಪರ್ _____

ಸುರುವಾಪುಂಡು _____

II ಎದುರು ಪದೋಕ್ತೆನ್ ಬರೇಲೆ.

ಉದ್ದ	X
ಎಲ್ಯ	X
ಮೂಡುನೆ	X
ಮುರ್ಕುನೆ	X
ದಪ್ಪ	X
ಎತ್ತರ	X

III ಈ ವಾಕ್ಯೋಲೆನ್ ಬರ್ಹಿ ಕಾಲೊಡು ನಡಹಿಲೆಕ ಬರೇಲೆ.

1. ಶಶಿಕಲ ಪುಲ್ಕಕಾಂಡೆ ಅಟ್ಟಿಲ್‌ದಟ್ಟಣೆಗ್ ಪಿದಾಡಿಯಲ್
2. ಪಕ್ಕಿಲು ರಾವೊಂದು ಬತ್ತ.
3. ಜೋಕುಲು ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಪೋಯೆರ್
4. ಕಿಶೋರ್ ಸಾಲೆಡ್ ಬತ್ತೆದ್ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋಯೆ.

IV ಉದಾರ್ಮದಂಚನೆ ತಿರ್ತ್ ಕೂರ್ತಿ ವಾಕ್ಯೋಲೆನ್ ಬರೇಲೆ.

ಉದಾರ್ಮ : ರೋಶನ್ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋಪೆ
ರೋಶನ್ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋವಯೆ

1. ಹುಸೇನ್ ಪೊರ್ಲುದ ಪದ ಪನ್ನೆ
2. ಲತಾ ಬೇಲೆಗ್ ಪಿದಾಡಿಯಲ್.
3. ಕಿಶನ್ ಚಂದ್ರಪುಳಿಟ್ ವಣಸ್ ಮಲ್ಪುವೆ
4. ಜನೊಕ್ಲ ಕೆಯಿ ಕೊಯ್ಯೆರೆಗಾದ್ ಕಂಡೊಗು ಜತ್ತೆರ್.

ಚಟುವಟಿಕೆ.

1. ಕೋರಿದ ಬಣ್ಣೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಅವೆನ ಪುದರ್‌ಲೆನ್ ಸಂಪೊಲಿತ್‌ದ್ ಬರೇಲೆ.
2. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಕ್ಕಿಲು ಬುಲಿನ ಸಬ್ದೋಲೆನ್ ಅನುಕರಣೆ ಮಲ್ಪುಲೆ.
3. ನಿಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲದ ಸುತ್ತ ರಾಪುನ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಪುದರ್‌ನ್ ಬರೇಲೆ.
4. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಜೀವನ ಕ್ರಮೊತ ಬಗೆಟ್ ಯೋಜನಾಕಾರ್ಯ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುಲೆ.

* * * * *